

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

EESTI TOIDUKAUPADE POSITSIOON SISETURUL

(kodumaiste ja importtoidukaupade osakaal
Eesti kaupluste käibes ja sortimendis ning hinnad)

Tallinn
Mai 2009

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: Vilja Vähi
tel 6681256
e-post vilja@ki.ee

Projektigrupi koosseis: Pille Liivaauk

EKI 19080 Tallinn Räväla 6
Tel 6681242
Faks 6681240
E-post eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

SISUKORD

Sissejuhatus	4
Eesti toidukaupade positsioon siseturul	6
Piimatooted	28
Lihatooted	52
Teraviljatooted	66
Joogid	81
Muud toidukaubad	98

SISSEJUHATUS

Põllumajandusministeeriumi tellimusel on käesolevat uuringut läbi viidud alates 1994. aastast. Kuni 2004. aastani toimus see kaks korda aastas ning alates 2005. aastast kord aastas. Töö eesmärgiks oli selgitada välja:

1. kauplustes pakutavate kaupade *sortimendi laius* ja kodumaiste ning importkaupade osakaal kaupluste *sortimendis*;
2. kodumaiste ja importkaupade *hinnatase*;
3. kodumaiste ja importkaupade *osatähtsus kaupluste käibes*.

Kaupade sortimendi ning kodumaiste ja importtoiduainete käibes osakaalu arvutuste aluseks on võetud vaadeldud kaubagrupi kogu kaupluses müügilolev sortiment. Hinna määramisel võeti aluseks igast kaubagrupid analoogsed indikaatorkaubad, mille nimekiri on toodud allpool.

Antud korduvuurimus annab ülevaate muutustest toidukaupade sortimendis ja kodumaise toodangu osakaalus 16 aasta jooksul. Põhjalikumalt on analüüsitud turul toimunud muutusi viimase aasta jooksul.

Töö läbiviimiseks kasutas Eesti Konjunktuuriinstituut järgmist metoodikat:

1. Eesti 13-s suuremas linnas valiti välja suurema käibega toidukauplused. Linnadeks, kus vaatlusi ja küsitlusi teostati, olid: Tallinn, Tartu, Võru, Valga, Viljandi, Pärnu, Haapsalu, Kuressaare, Rapla, Rakvere, Kohtla-Järve, Narva, Paide.

Tallinnas võeti vaatluse alla 6 kauplust, teistes linnades igas 2 kauplust. Lisaks viidi vaatlused läbi ka 15-s maapiirkondade kaupluses. Seega põhineb antud uuring 45 kaupluse vaatlusel.

2. Vaatlused ja küsitlused toimusid ajavahemikus

4. mai – 8. mai 2009.a.

3. Vaatluse alla võeti 27 toidukaubagruppi:

piim, juust, sulatatud juust, jogurt, või, kohupiim, jäätis, margariin, toiduõli, veiseliha, sealih, linnuliha, lihakonservid, keeduvorstid, suitsuvorstid, suitsuliha, leib, nisujahu, küpsised, makaronitooted, õlu, viin, mahl, kaerahelbed, konservkurk, värske kurk ja värske tomat.

4. Igas kaupluses viis EKI korrespondent läbi kaupluses müügiks pakutavate kaupade sortimendi vaatluse, mille käigus registreeriti pakutavate kaubanimetuste arv,

kaupade tootjamaad. Tootjamaa on määratud kindlaks pakendil oleva joonkoodi või eraldi märgitud tootjamaa järgi.

5. Igas kaupluses viidi läbi ka kaupluse spetsialistide küsitlus, kus kaupluse müüjad või juhataja andsid andmeid kodumaiste ja importkaupade osakaalu kohta käibes.

6. Igas kaupluses registreeriti kodumaiste ja imporditud toidukaupade hinnad alljärgneva nomenklatuuri järgi:

1. **Piim** – 2,5% kile ja pure; 3,5% kile ja pure 1- liitrised pakid
2. **Juust** – poolkõvad Edam, Gouda, Tilsiter tüüpi juustud, mitte viilutatud väikepakendid, mitte delikatess ja hallitusjuustud
3. **Sulatatud juust** – karpidesse pakendatud määride-, võide- ja toorjuustud
4. **Jogurt** – piima ja koorejogurtid väikepakendites <0,5l
5. **Või** – kõik müügilolevad võid, k.a. võided
6. **Kohupiim** – 250g pakid ning 300-500g torud
7. **Jäätis** – 0,8 - 1 liitrised pakendid lihtsat jäätist
8. **Margariin** – margariinid karpidesse pakendatud
9. **Toiduõli** – 1 l rapsiõlid + 1 l (sega) toiduõlid
10. **Veiseliha** – kõik v.a. sisefilee
11. **Sealiha** – kõik v.a. sisefilee
12. **Linnuliha** – ainult broileri kintsud
13. **Lihakonservid** – kõik v.a. pasteedid
14. **Keeduvorstid, viinerid** – kõik v.a. viilutatud väikepakendid
15. **Suitsuvorstid** – kõik täissuitsu,- poolsuitsu,- toorsuitsuvorstid v.a. viilutatud väikepakendid
16. **Suitsuliha** – kõik v.a. viilutatud väikepakendid
17. **Leib** – kõik
18. **Nisujahu** – kõrgema sordi nisujahu
19. **Küpsised** – kõvad ilma täidiseta ja katteta pakiküpsised (kroket)
20. **Makaronitooted** – sarvekese tüüpi makaronid
21. **Õlu** – 0,33 l ja 0,5 l plekkpurgid
22. **Viin** – 0,7 - 1 l pudelid
23. **Mahl** – 1 liitrine purepakis õunamahl
24. **Kaerahelbed** – tavalised, röstitud ja kiirkaerahelbed
25. **Konservkurk** – terved marineeritud, konserveeritud ja hapukurgid klaaspurgis
26. **Kurk** – värske kurk
27. **Tomat** – värske punane ja kollane tomat v.a. kirsstomat

Eesti toidukaupade positsioon siseturul

Toidukaupluste jaemüügikäive on viimastel aastatel suurenenud 11-19% aastas. 2008. aastal jaekäibe kasv aeglustus (11%, 2007.a 17%). Viimase aasta jooksul on Eestis suurematest toidukaupluste kettidest laienenud Selveri, Maxima, Rimi, Konsumi ning A ja O ketid. Uuringu teostamise ajal oli Eestis 152 A ja O, 63 Konsumi, 57 Säästumarketi, 52 Maxima, 35 Grossi Toidukaubad (partneritega), 34 Selveri, 22 Comarketi (partneritega), 18 Rimi, 8 Maksimarketi ja 5 Prisma kauplust. Käesolevas uuringus tehti vaatlusi suurtest kaubakettidest 4-s Rimi, 8-s Selveri, 4-s Maksimarketi ja 6-s Konsumi ning 1-s Prisma kaupluses. Odavkettide kauplused (nt Säästumarket, Maxima) uuringusse kaasatud ei olnud. Kauplustes, kus uuring läbi viidi, oli käesolevas töös uuritud toidukaupade sortiment kõige laiem endiselt Tallinna Ülemiste Rimis. Sortimendi osas jäi teisele kohale Tallinna Stockmanni toiduosakond ning kolmandaks Haabersti Rimi. Kõik kolm nimetatud kauplust on valiku laiuse osas olnud esiviisikus juba aastaid.

Vaadeldud tootegruppides on kodumaiste toodete osakaal kõigi uuringus osalenud kaupluste keskmisena püsinud viimastel aastatel 63-64% ringis. 2009. aastal oli **kodumaiseid tooteid sortimendis** 64% (2008.a 63%, 2007.a 64%). Tallinnas oli kodumaise toidukauba osakaal sortimendis käesoleval aastal 53%, teistes linnades 66% ja maapiirkonnas 69%.

Kuna uuring viiakse läbi piirkonna suuremates toidukauplustes ja kaupluskettide laienemine Eestis jätkub, siis suureneb pidevalt ka eri piirkondades elavate inimeste jaoks toidukaupade valik. Viimase aastaga on kauplustes kodumaise¹ toidukauba sortiment suurenenud vaadeldud 27-st tootegrupist 18-s. Valik vähenes 7-s tootegrupis: jogurt, nisujahu, viin, mahl, kaerahelbed, konservkurk, kurk (tabel 1.1). Kohalike toodete kaubavalik suurenes oluliselt juustu (+10 nimetust), õlle (+8), suitsuliha (+6), keeduvorsti ja jäätise (mõlemad +4) osas. Juustu ja suitsuliha sortiment suurenes samade toodete pakkumisena endisest suuremas valikus erineva suurusega pakendite arvel, jäätise ja kohupiima sortiment erinevate maitselisanditega toodete arvel. Õlle sortimendi laienemist

¹ Antud uurimistöö raames käsitletakse kodumaise kaubana Eestis asuva töötaja poolt toodetud kaupa ja tehnilistel põhjustel (info puudumise tõttu kaubal) ei ole arvesse võetud kaubas sisalduva tooraine päritolumaad. Kauba päritolumaad määratlemisel kasutas EKI kas kauba pakendil olevat joonkoodi või saatelehtede põhjal müüjate poolt antud infot (pakendamata kaupade – näiteks liha puhul).

mõjutas positiivselt õlleturul valitsev tihe konkurents, siin lisandus palju uusi tootenimetusi.

Importtoodete sortiment kasvas 13-s ja vähenes 10-s tootegrupis. Enim laienes sissetoodud toiduõli valik (+6). Importkaupade sortimendist oli suurim valik toidukaupu Soomest (15%), järgnes Lätis (12%), Saksamaal (11%), Itaalias (9%), Poolas (8%), Leedus (6%) ja Prantsusmaal valmistatud tooted (6%). Võrreldes 2008. aastaga vähenes saksa toodete osakaal importkaupade sortimendis 2%- ja soome kaupade osakaal 1%-punkti võrra. Eesti tooted olid esindatud 27-st tootegrupist 25-s, läti tooted 22-s, soome tooted 16-s, poola tooted 13-s ja leedu ja saksa tooted 12-s. Kokku oli importkaupu uuritud tootegruppides 2009. aasta mai algul müügil 39-st riigist (2008.a 42-st riigist). Uuringu läbiviimise ajal polnud importtoodetest müügil veise- ja sealihaga ning kodumaistest tomateid ja makarone.

Kodumaise toidukauba positsioon tugevnes viimase aastaga enim linnuliha sortimendis (+13 nimetust; 69%-lt 82%-ni). Kodumaise linnuliha tootja AS Tall-egg on vahepealsetest raskustest väljumas ning müügil on varasemast suuremas valikus kodumaist linnuliha, mida tarbija võimalusel eelistab. Seetõttu polnud ka välismaise linnuliha nõudlus enam nii suur. Aastaga kasvas ka kodumaiste lihakonservide (+3%-punkti) ja juustu (+5%-punkti) osakaal sortimendis. Suurim kodumaise toidukauba positsiooni langus sortimendis võrreldes 2008. aastaga oli mitmendat aastat järjest kaerahelveste osas, kus kodumaiste toodete osakaal kaupluste valikus vähenes 32%-lt 22%-ni.

Vaatamata sellele, et sortimendi osas kodumaiste toidukaupade positsioon kauplustes paranes, jätkus teist aastat järjest eesti toidukaupade osakaalu tuntav langus tootegrupi rahalises **käibes**. Uuritud 27-st tootegrupist 17-s kodumaise toidukauba positsioon halvenes ja 6-s paranes. See näitab selgelt kodumaiste toodete allajäämist importkaupadele hinnakonkurentsisis ning mujal toodetud soodsamate kaupluste kaubamärgiga toodete turupositsiooni paranemist. Suurim negatiivne muutus oli teist aastat järjest kaerahelvestel, kus kodumaiste kaerahelveste osakaal käibes langes viimase aastaga 20%-punkti võrra 40%-lt 20%-le (2007.a 74%; tabel 1.5). Kodumaiseid kaerahelbeid toodab vaid AS Sangaste Linnas ja hinnakonkurentsisis jäävad need alla odavatele läti ja poola kaerahelvestele. Enamus tarbijaid peavad kaerahelbeid Haljas, Kati ja Lotte eesti toodeteks, kuid need eestipärased nimed on vaid Soomest, Poolast, Lätist, Leedust ja Ukrainast sissetoodud kaerahelvestele pakendajate poolt antud. Jätkus

suur langus ka eesti nisujahu osakaalus käibes, kus kodumaise jahu osakaal käibes langes aastaga 10%-punkti võrra 27%-ni (2007.a 78%).

Kodumaise linnuliha osakaal kasvas sarnaselt sortimendile ka linnuliha käibes, +7%-punkti võrra (käibes 74%-ni). Üha enam tarbijaid eelistab välismaisele kohalikku toodangut, seda enam et kodumaise linnuliha hind on langenud. Eesti tootjate juustu ning sulatatud (ja määride-)juustu osakaal juustude käibes tõusis viimase aastaga 3%-punkti võrra. Varem sortimendis olnud odavad importjuustud on kallinenud ja kodumaised tooted odavnenud ning see on eesti juustude positsiooni turul taas parandanud. Eestimaised Tere toorjuustud on tarbija hinnangul kõrge kvaliteediga ning paljude jaoks puudub põhjus eelistada importtooteid.

Toidukaupade **hinnad** Eesti kauplustes tõusid uuringus osalenud 27-st tootegrupist aastaga 16-s ja odavnesid 9-s. Importkaubad kallinesid 15-s ja odavnesid 7-s tootegrupis. Kodumaistest toodetest kallinesid aastaga enam lihakonservid (+33%) ja viin (+21%). Lihakonservide keskmise hinna tõusu tingisid sortimenti lisandunud Maag Lihatööstuse tavalisest kallimad ulukiliha konservid. Viina hinnatõusule andsid tugeva panuse aastatagusest kõrgemad aktsiisimäärad. Importtoodetest kallinesid enim suitsuvorstid (+35%) ja odavnesid keeduvorstid-viinerid (-33%) (tabel 1.10). Suitsuvorstide sortiment täienes keskmisest kallimate Prantsusmaalt ja Hispaaniast imporditud toodetega, keeduvorstide sortimendis vähenes nõudlust mitteomanud Soomest imporditud kalli keeduvorsti osakaal.

2009. aasta alguses viis EKI läbi järjekordse tarbijaküsitluse², mis näitas sarnaselt käesolevale uuringule, et viimase aastaga kodumaise toidukauba eelistamine vähenes võrreldes 2008. aastaga. Tarbija sissetuleku vähenedes ei ole alati võimalik järgida soovi eelistada kodumaiseid toidutooteid, kui need on kallimad. Suurema osa elanikkonna tarbimisharjumusi mõjutab toidukauba hind küllaltki suurel määral. Tarbijat eksitab samuti kauba maaletooja poolt ümberpakendatud importtoodetele eestimaiste nimede panemine ning kaupluse kaubamärgiga toodete lai valik, millest suur osa tooted ei ole Eestis valmistatud. Seetõttu peavad paljud tarbijad osa tooteid kodumaisteks, kuigi tegelikult need seda ei ole (nt Lotte, Haljas, Kati, Manni, Veski Mati kaubamärgiga tooted).

² Uurimistö "Elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused". Eesti Konjunktuuriinstituut. Tallinn 2009.

Tabel 1.1

Toidukaupade sortimendi laius
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

Toidukaup	Eesti kaup											Importkaup										
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009		
Piimatooted s.h.																						
piim	1.3	7.4	7.4	7.5	7.4	8.7	8.9	8.5	8.8	8.2	9.1	0.1	-	-	-	-	-	0.1	0.6	0.8		
naturaaljuust	4.3	13.9	16.5	23.4	30.8	36.5	39.6	40.6	44.4	53.8	53.8	0.8	12.3	10.8	19.1	19.7	33.5	32.2	38.6	44.6		
sulatatud juust	1.5	8.7	8.8	8.8	9.2	10.6	12.5	11.8	12.5	13.9	14.5	7.1	18.7	24.0	21.4	23.1	28.7	28.1	27.2	24.3		
jogurt	2.5	44.6	41.9	51.4	64.1	65.1	67.5	63.9	63.9	60.4	60.4	10.0	17.0	18.5	15.2	13.4	16.2	15.3	14.8	14.1		
või	1.2	1.4	1.4	2.1	2.1	2.5	3.4	4.0	4.1	3.7	4.6	-	0.2	0.3	-	0.2	0.4	0.4	0.8	1.3		
kohupiim	2.6	23.8	20.3	31.2	34.2	40.7	43.0	43.6	47.5	51.0	51.0	0.2	2.0	3.6	4.1	3.1	3.4	2.8	3.3	4.4		
jääts	3.0	54.9	61.4	65.5	75.2	82.2	83.8	86.6	79.8	83.6	83.6	15.8	12.7	14.5	12.4	15.4	21.3	27.2	25.5	29.5		
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																						
margariin	0.3	3.1	2.9	3.8	4.7	4.4	4.0	4.0	3.3	3.7	3.8	9.9	13.7	14.8	15.5	16.2	17.1	16.6	17.5	16.4		
toiduõli	0.2	2.4	2.4	2.6	3.2	3.1	3.2	3.2	3.7	4.0	4.1	5.7	11.2	9.1	12.4	15.8	17.3	18.4	21.8	26.6		
Lihatooted s.h.																						
veiseliha	0.9	2.1	1.4	1.8	2.1	2.2	1.9	2.5	2.1	2.6	2.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
sealiha	1.1	6.1	5.1	6.3	7.5	7.4	9.0	8.9	8.3	9.0	9.0	-	0.2	0.2	0.2	-	-	-	-	-		
linnuliha	2.0	5.3	6.4	6.8	8.0	7.1	8.0	9.0	7.0	8.3	8.3	0.7	2.7	2.2	2.2	2.2	2.7	3.4	3.7	3.2		
lihakonservid	5.7	8.7	7.8	8.3	8.9	9.0	7.8	7.8	10.2	10.9	10.9	2.3	4.0	2.7	2.6	3.0	3.9	4.2	4.4	3.1		

Tabel 1.1 järg

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup										
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	
keeduworst. viinerid	8.3	32.0	33.7	41.7	48.2	57.3	56.4	55.8	57.6	62.2	0.4	0.6	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
suitsuvorst	3.9	21.4	24.0	31.6	37.3	42.4	47.6	53.4	51.2	51.5	1.0	0.9	0.2	0.4	1.1	2.2	2.4	3.3	3.4	5.2	
suitsuliha	3.5	23.7	24.8	29.0	36.5	48.8	48.5	54.7	59.6	65.6	0.4	0.1	0.1	0.2	0.5	1.3	1.1	1.5	2.2	2.0	
Leib	4.9	28.0	30.8	31.4	35.0	40.5	38.9	38.1	37.2	38.8	0.1	–	–	–	–	–	–	0.7	0.5	0.9	
Nisujahu k/s	1.2	4.2	4.1	4.5	5.1	5.1	5.4	3.7	2.7	2.2	0.3	3.0	2.8	1.7	1.0	1.1	1.1	2.3	3.9	4.0	
Küpsised	6.5	18.6	18.4	16.7	22.3	25.0	26.4	30.0	28.6	29.1	18.4	53.0	56.2	54.7	60.8	62.9	59.8	62.0	61.8	61.0	
Makaronid	3.1	0.3	2.3	3.9	4.2	3.6	5.6	–	–	–	11.4	39.3	34.3	32.6	38.3	37.7	39.2	42.8	45.5	47.5	
Õlu	7.3	24.7	28.6	26.5	35.6	35.9	41.6	42.1	42.1	49.7	3.3	10.4	11.0	13.7	18.2	25.7	25.5	28.7	28.0	30.5	
Viin	9.0	49.2	43.8	42.0	43.2	39.8	38.3	36.1	30.9	30.0	4.6	12.4	12.9	11.6	14.1	17.5	15.9	17.5	22.8	22.8	
Mahl	3.4	16.0	13.8	16.7	14.6	14.7	16.0	15.7	19.3	18.2	14.2	39.7	23.6	22.1	22.9	30.2	28.9	27.8	31.3	34.5	
Kaerahelbed			2.9	3.4	3.3	3.8	3.8	2.9	1.8	1.4			1.2	1.1	1.0	1.0	1.0	2.4	3.8	4.8	
Konservkurk			6.2	7.7	7.8	7.5	8.0	8.7	9.8	8.5			5.3	5.3	6.2	5.9	6.2	6.8	6.2	6.4	
Kurk			0.8	0.7	1.0	0.9	0.9	0.8	0.9	0.8			0.5	0.6	0.5	0.6	0.6	0.8	0.7	0.7	
Tomat			–	–	–	–	–	–	–	–			1.3	1.6	1.6	1.9	1.8	1.9	1.8	1.6	

Toidukaupade sortimendi laius 2009. a mais
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim	9.1	0.8	12.3	5.0	10.3	0.1	5.8	0.1
naturaaljuust	53.8	43.6	97.2	182.5	60.7	31.4	25.3	7.7
sulatatud juust	14.5	24.3	13.2	54.5	17.4	25.9	10.3	9.7
jogurt	60.4	14.1	82.0	34.7	70.9	13.3	34.9	7.2
või	4.6	1.3	7.3	6.8	4.8	0.7	3.1	-
kohupiim	51.0	4.4	78.3	15.0	56.4	2.8	31.8	2.5
jäätis	83.6	29.5	128.2	53.3	95.8	29.5	46.1	20.1
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	3.8	14.6	4.3	22.5	4.2	15.5	3.1	10.1
toiduõli	4.1	26.6	5.8	67.3	5.0	27.5	1.9	9.0
Lihatooted								
veiseliha	2.6	-	9.8	-	2.0	-	0.5	-
sealiha	9.2	-	20.2	-	9.3	-	4.7	-
linnuliha	8.3	1.8	17.0	5.0	8.6	1.8	4.4	0.5
lihakonservid	10.9	3.1	14.3	1.8	12.2	3.4	7.4	3.1
keeduorst. viinerid	62.2	0.1	82.8	0.2	71.8	0.1	38.4	0.1
suitsuorst	51.5	5.2	88.5	27.0	54.3	2.8	32.2	0.3
suitsuliha	65.6	2.0	122.0	14.5	70.3	0.2	35.5	0.1
Leib	38.8	0.9	64.7	2.3	42.4	0.9	22.7	0.5
Nisujahu	2.2	4.0	3.0	5.2	2.0	4.6	2.2	2.5
Küpsised	29.1	61.0	51.8	95.7	32.0	66.8	15.5	37.9
Makaronid	-	47.5	-	68.3	-	52.5	-	31.1
Õlu	49.7	30.5	47.2	83.8	50.5	30.5	49.5	9.0
Viin	30.0	22.8	45.7	62.7	29.8	21.8	24.2	8.5
Mahl	18.2	34.5	23.5	70.5	20.5	35.4	12.5	18.5
Kaerahelbed	1.4	4.8	1.3	7.3	1.6	5.0	1.1	3.4
Konservkurk	8.5	6.4	14.8	10.5	8.7	6.5	5.5	4.7
Kurk	0.8	0.7	1.0	0.7	0.9	0.9	0.7	0.5
Tomat	-	1.6	-	3.7	-	1.5	-	1.1

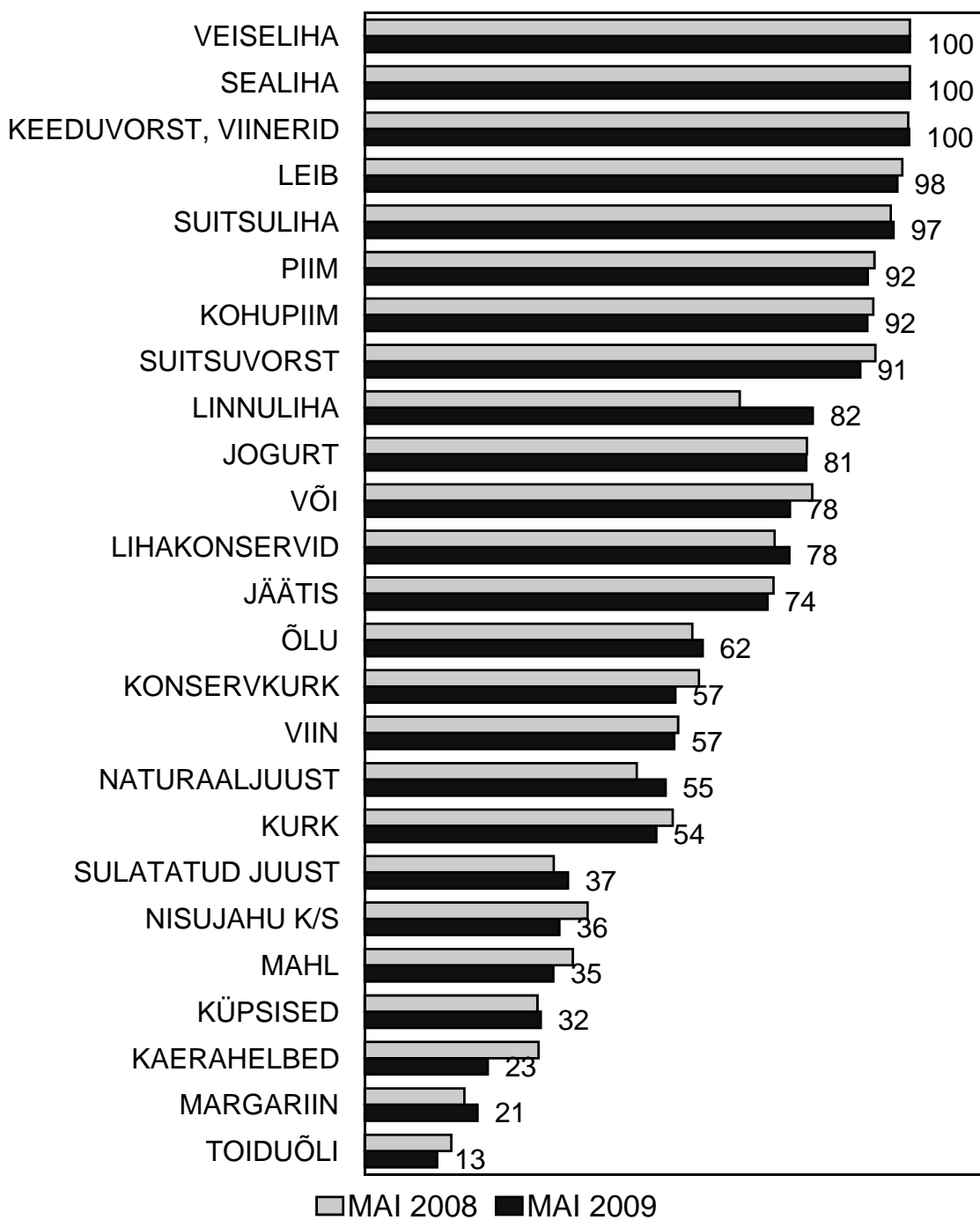
**Kodumaiste ja importkaupade suhe
kaupluses pakutavas toidukaupade sortimendis (%)**

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Piimatooted s.h.																				
piim	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.2	93.5	92.3	7.1	-	-	-	-	-	-	0.8	6.5	7.7
naturaaljuust	84.3	53.1	60.4	55.1	61.0	52.2	55.1	51.3	49.9	55.2	15.7	46.9	39.6	44.9	39.0	47.8	44.9	48.7	50.1	44.8
sulatatud juust	17.4	31.8	26.8	30.0	31.4	30.2	29.6	31.6	34.7	37.3	82.6	68.2	73.2	70.0	68.6	69.8	70.4	68.4	65.3	62.7
jogurt	20.0	72.4	69.4	77.2	82.7	80.1	81.6	81.2	81.1	81.0	80.0	27.6	30.6	22.8	17.3	19.9	18.4	18.8	18.9	19.0
või	100.0	87.5	83.6	100.0	94.1	90.4	90.5	84.0	82.1	78.0	-	12.5	16.4	-	5.9	9.6	9.5	16.0	17.9	22.0
kohupiim	92.9	92.2	85.0	88.4	91.7	92.3	93.9	93.0	93.3	92.2	7.1	7.8	15.0	11.6	8.3	7.7	6.1	7.0	6.7	7.8
jäätis	16.0	81.2	80.9	84.1	83.0	79.4	75.5	77.3	75.0	73.9	84.0	18.8	19.1	15.9	17.0	20.6	24.5	22.7	25.0	26.1
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																				
margarin	2.9	18.5	16.2	19.9	22.4	20.4	19.4	15.8	18.3	20.7	88.4	81.5	83.8	80.1	77.6	79.6	80.6	84.2	81.7	79.3
toiduõli	3.4	17.6	20.7	17.2	16.9	15.4	14.9	14.5	15.9	13.3	85.6	82.4	79.3	82.8	83.1	84.6	85.1	85.5	84.1	86.7
Lihatooted s.h.																				
veiseliha	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sealiha	100.0	96.8	95.7	97.6	99.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	3.2	4.3	2.4	0.6	-	-	-	-	-
linnuliha	74.1	66.3	74.7	75.4	78.5	72.7	70.1	70.7	68.8	82.2	25.9	24.8	25.3	24.6	21.5	27.3	29.9	29.3	31.2	17.8
lihakonservid	71.3	68.5	74.1	76.5	75.0	69.9	64.8	63.9	75.2	77.9	28.7	31.5	25.9	23.5	25.0	30.1	35.2	36.1	24.8	22.1

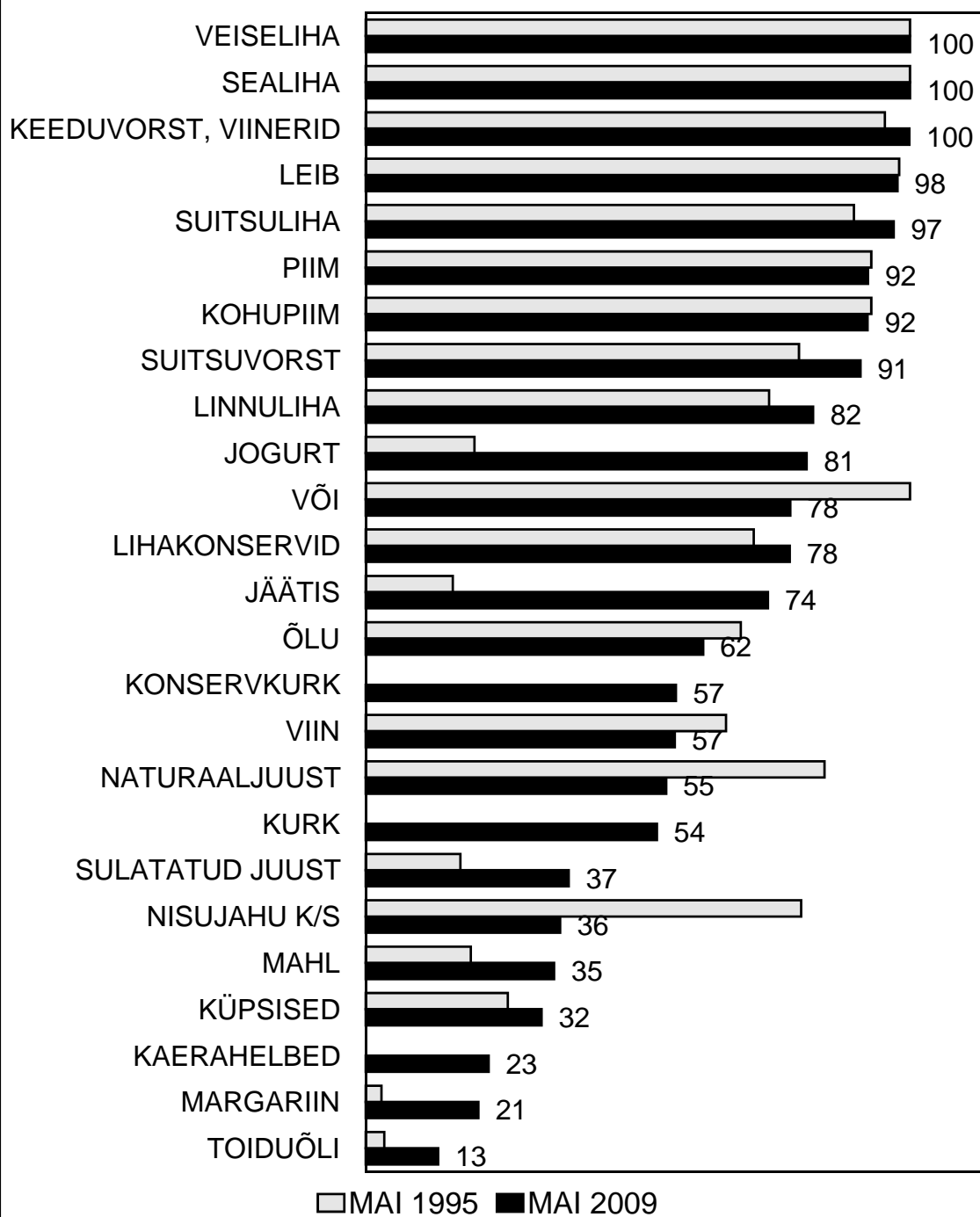
**Kodumaiste ja importkaupade suhe kaupluses
pakutavas toidukaupade sortimendis 2009. a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim	92.3	7.7	71.2	28.8	98.8	1.2	98.9	1.1
naturaaljuust	55.2	44.8	34.7	65.3	65.9	34.1	76.8	23.2
sulatatud juust	37.3	62.7	19.5	80.5	40.2	59.8	51.3	48.7
jogurt	81.0	19.0	70.3	29.7	84.2	15.8	82.9	17.1
või	78.0	22.0	51.8	48.2	87.1	12.9	100.0	-
kohupiim	92.2	7.8	83.9	16.1	95.2	4.8	92.6	7.4
jäätis	73.9	26.1	70.6	29.4	76.5	23.5	69.7	30.3
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	20.7	79.3	16.1	83.9	21.2	78.8	23.2	76.8
toiduõli	13.3	86.7	8.0	92.0	15.4	84.6	17.7	82.3
Lihatooted								
veiseliha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
sealiha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
linnuliha	82.2	17.8	77.3	22.7	82.8	17.2	89.2	10.8
lihakonservid	77.9	22.1	88.7	11.3	78.3	21.7	70.3	29.7
keeduvorst. viinerid	99.9	0.1	99.8	0.2	99.9	0.1	99.8	0.2
suitsuvorst	90.9	9.1	76.6	23.4	95.2	4.8	99.2	0.8
suitsuliha	97.0	3.0	89.4	10.6	99.8	0.2	99.8	0.2
Leib	97.7	2.3	96.5	3.5	98.0	2.0	98.0	2.0
Nisujahu	35.7	64.3	36.7	63.3	30.6	69.4	46.5	53.5
Küpsised	32.3	67.7	35.1	64.9	32.4	67.6	29.1	70.9
Makaronid	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0
Õlu	62.0	38.0	36.0	64.0	62.3	37.7	84.6	15.4
Viin	56.8	43.2	42.2	57.8	57.7	42.3	74.1	25.9
Mahl	34.6	65.4	25.0	75.0	36.7	63.3	40.3	59.7
Kaerahelbed	22.6	77.4	15.4	84.6	24.4	75.6	23.9	76.1
Konservkurk	57.0	43.0	58.6	41.4	57.4	42.6	54.2	45.8
Kurk	53.5	46.5	60.0	40.0	51.2	48.8	55.6	44.4
Tomat	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0

Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis (%)

Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis (%)

Tabel 1.5

Kodumaiste ja importkaupade osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Piimatooted s.h.																				
piim	100	100	100	100	100	100	100	99	99	99	97	–	–	–	–	–	–	1	1	3
naturaaljuust	97	96	90	89	88	82	80	79	79	82	82	3	4	10	11	12	20	21	21	18
sulatatud juust	76	61	52	57	53	53	53	55	51	54	54	24	39	48	43	47	47	45	49	46
jogurt	40	86	85	86	92	93	93	93	93	92	92	60	14	15	14	8	7	7	7	8
või	100	100	100	100	99	100	100	99	96	92	92	–	–	–	–	–	–	1	4	8
kohupiim	96	98	97	98	99	98	98	98	97	97	97	4	2	3	2	1	2	2	3	3
jäätis	49	87	82	85	89	89	87	88	84	84	84	51	13	18	15	11	13	12	16	16
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																				
margariin	5	19	9	17	15	13	13	13	13	14	14	95	8	91	83	85	87	87	87	86
toiduõli	6	35	35	28	31	31	26	27	27	24	24	94	65	65	72	69	74	73	73	76
Lihatooted s.h.																				
veiseliha	100	100	100	100	100	100	100	100	99	95	95	–	–	–	–	–	–	–	–	5
sealiha	100	90	89	95	97	100	100	100	99	95	95	–	10	11	5	3	–	–	–	5
linnuliha	69	43	49	45	61	60	64	63	67	74	74	31	57	51	55	39	40	36	37	26
lihakonservid	88	79	81	85	87	82	77	77	76	80	80	12	21	19	15	13	18	23	24	20

Tabel 1.5 järg

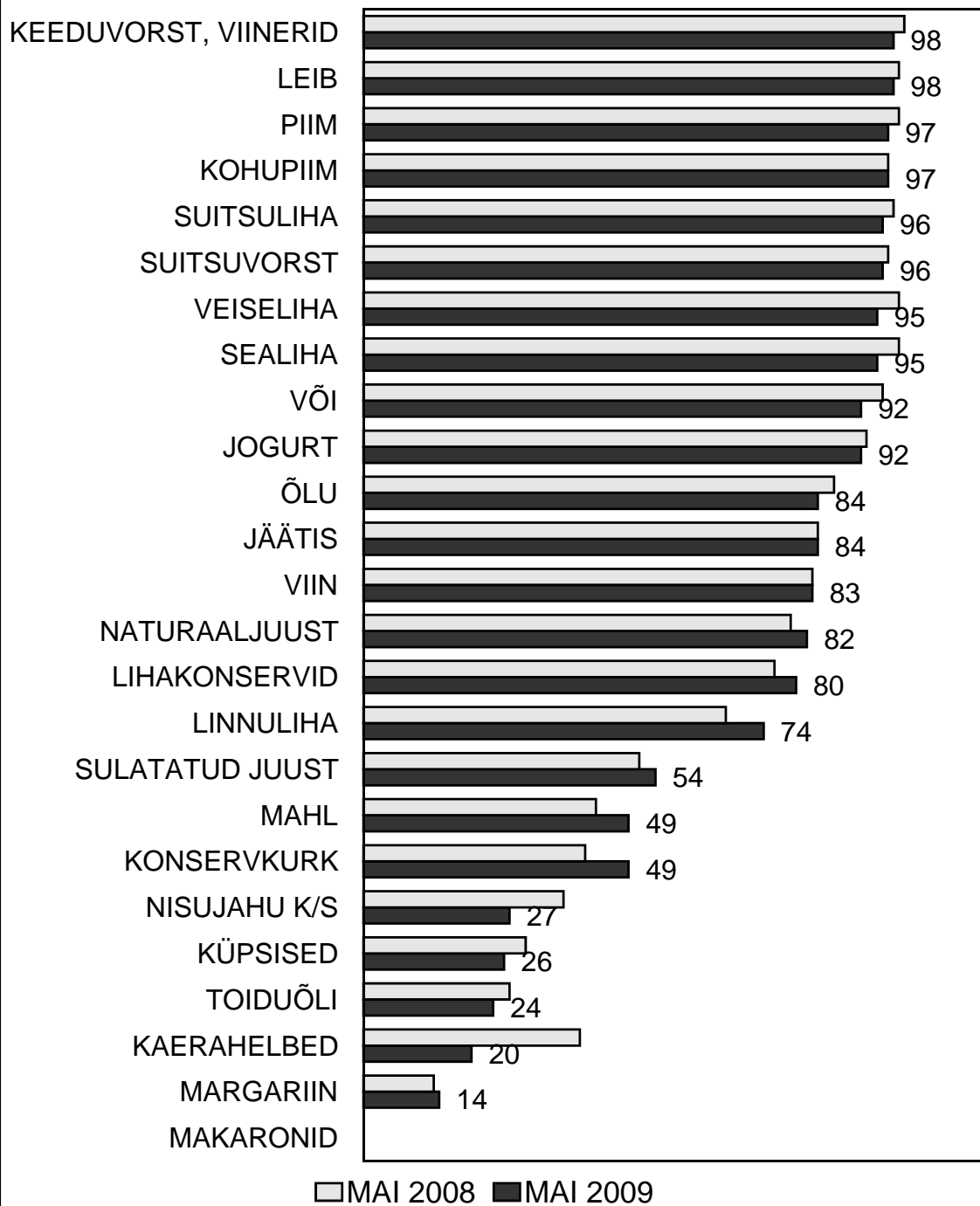
Toidukaup	Eesti kaup													Importkaup												
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009						
keeduorst. viinerid	98	99	99	99	99	99	100	100	100	98	2	1	1	1	1	1	-	-	-	2						
suitsuorst	96	99	99	99	99	99	98	97	96	4	1	1	1	1	1	1	2	3	4							
suitsuliha	99	99	99	99	99	100	98	98	96	1	1	1	1	1	1	1	3	4								
Leib	100	100	100	100	100	100	100	99	98	-	-	-	-	-	-	-	1	2								
Nisujahu k/s	98	66	56	73	85	87	78	37	27	2	34	44	27	15	13	13	22	63	73							
Küpsised	40	45	32	30	33	34	31	30	26	59	55	68	70	67	66	67	69	70	74							
Makaronid	33	-	15	19	23	16	-	-	-	67	100	85	81.0	77	84	85	100	100	100							
Õlu	92	93	93	92	88	88	89	87	84	8	7	7	8	12	12	12	11	13	16							
Viin	93	91	91	92	93	89	87	83	83	7.0	9	9	8	7	11	11	13	17	17							
Mahl	42	37	43	50	49	48	48	43	49	58	63	57	50	51	52	52	52	57	51							
Kaerahelbed			74	82	86	80	74	40	20	26	18	26	18	14	20	19	26	60	80							
Konservkurk			45	52	47	51	48	41	49	55	48	55	48	53	49	50	52	59	51							
Kurk			70	38	86	68	57	34	30	30	62	30	62	14	32	43	43	66	70							
Tomat						1	4	6	2	100	100	100	100	99	96	98	96	94	98							

Tabel 1.6

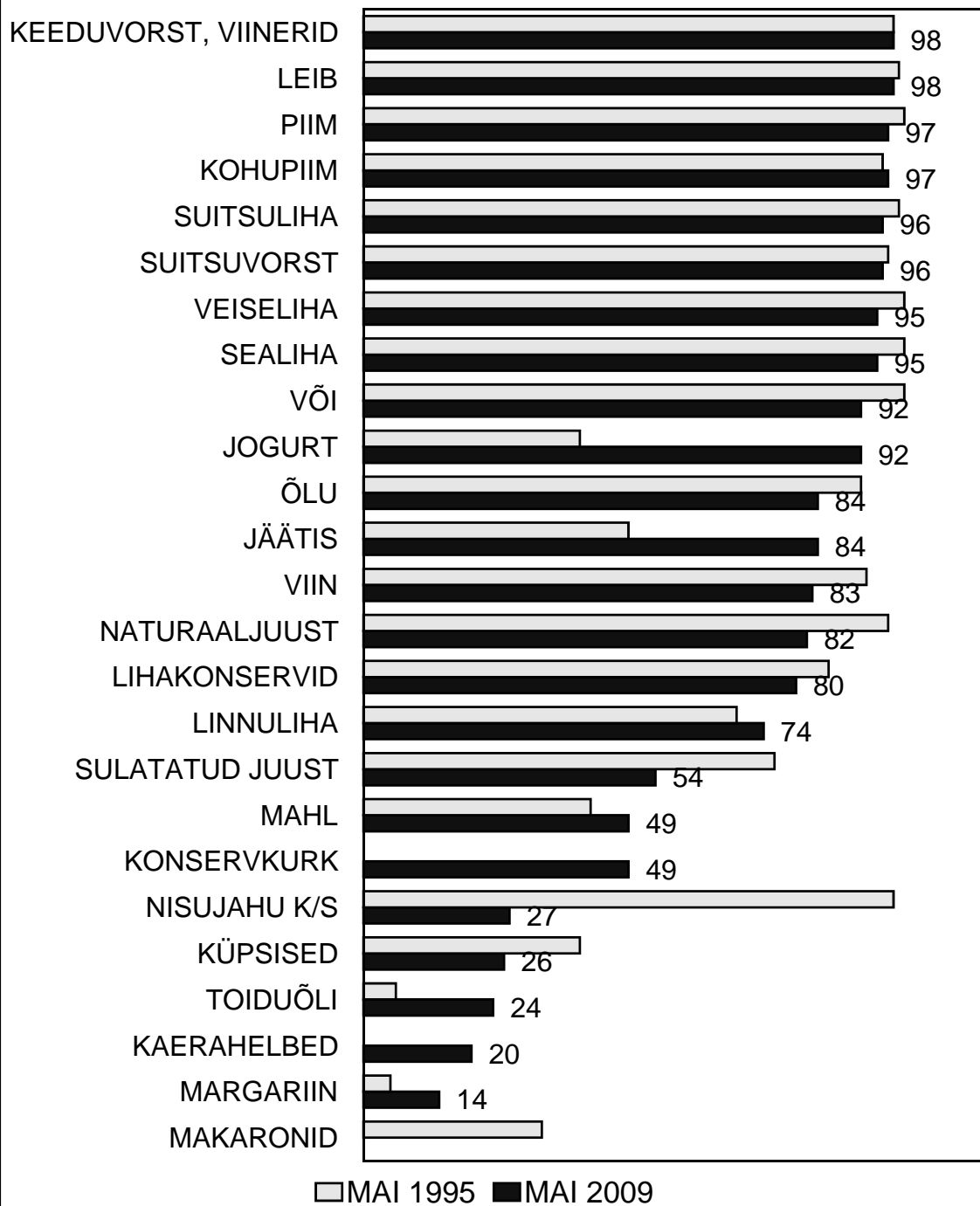
Kodumaiste ja importkaupade osakaal kaupluste rahalises käibes 2009. a mais (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim	97	3	96	4	98	2	99	1
naturaaljuust	82	18	51	49	82	18	95	5
sulatatud juust	54	46	49	51	52	48	60	40
jogurt	92	8	82	18	92	8	96	4
või	92	8	85	15	95	5	98	2
kohupiim	97	3	92	8	98	2	98	2
jäätis	84	16	81	19	84	16	87	13
Taimsed ja loomsed rasvad								
margarin	14	86	17	83	15	85	11	89
toiduõli	24	76	24	76	26	74	22	78
Lihatooted								
veiseliha	95	5	95	5	100		100	
sealiha	95	5	95	5	95	5	100	
linnuliha	74	26	67	33	73	27	79	21
lihakonservid	80	20	65	35	85	15	78	22
keeduorst. viinerid	98	2	94	6	97	3	99	1
suitsuorst	96	4	86	14	96	4	90	10
suitsuliha	96	4	88	12	96	4	99	1
Leib	98	2	97	3	99	1	98	2
Nisujahu	27	73	35	65	24	76	27	73
Küpsised	26	74	35	65	29	71	19	82
Makaronid		100		100		100		100
Õlu	84	16	65	35	85	15	90	10
Viin	83	17	65	35	84	16	90	10
Mahl	49	51	47	53	48	52	52	48
Kaerahelbed	20	80	20	80	21	79	16	84
Konservkurk	49	51	52	48	53	47	42	58
Kurk	30	70	37	63	34	66	21	79
Tomat	2	98	6	94	2	98		100

Kodumaise kauba osatähtsus käibes (%)

Kodumaise kauba osatähtsus käibes (%)

Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad (kr/kg)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup					
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Piimatooted s.h.																
piim (kr/l)	7.13	6.39	7.43	7.82	7.77	8.08	11.99	10.32	-	-	-	-	-	5.50	9.77	11.30
naturaaljuust	77.85	75.58	76.85	84.04	87.89	94.63	133.65	114.03	122.84	107.64	99.08	116.07	133.81	154.38	181.47	205.82
sulatatud juust	78.01	74.83	73.02	75.95	75.35	80.44	98.54	96.63	108.84	108.71	106.60	103.19	108.80	114.22	124.67	127.74
jogurt	27.75	27.03	27.85	28.44	28.83	30.92	34.57	34.95	33.84	34.25	32.66	33.96	35.79	36.63	42.13	47.81
või	44.60	43.68	53.23	63.91	65.43	68.05	100.44	93.94	59.91	42.70	71.55	155.57	138.37	170.24	159.38	164.67
kohupiim	34.58	34.84	35.63	37.59	38.08	39.72	47.90	46.19	-	-	-	-	-	-	-	-
jäätis (kr/l)	29.89	28.47	26.89	27.78	28.03	28.82	36.58	35.63	28.34	27.71	25.99	25.63	26.53	26.77	36.70	41.19
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																
margariin	43.63	43.21	44.17	48.21	48.29	49.37	59.83	55.87	27.02	27.17	26.39	26.56	26.64	30.71	36.09	37.49
toiduõli (kr/l)	16.66	16.79	17.23	16.98	16.35	20.61	26.93	30.28	19.48	19.05	19.06	19.13	18.43	18.98	26.49	31.40
Lihatooted s.h.																
veiseliha	74.48	69.52	64.81	73.80	78.95	88.27	109.71	122.04	-	-	-	-	-	-	-	-
sealiha	67.78	63.71	62.32	64.53	67.56	70.83	78.67	83.10	36.96	35.46	32.50	-	-	-	-	-
linnuliha	36.99	38.05	36.43	38.45	38.66	42.48	50.85	48.03	28.33	22.91	22.33	26.66	33.13	37.31	44.91	41.03
lihakonservid	50.60	48.94	48.34	49.07	49.14	54.70	70.66	93.78	46.24	47.62	45.64	45.27	41.74	48.05	46.03	50.48

Tabel 1.7 järg

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009				
keeduworst. viinerid	46.36	45.38	44.00	45.96	48.04	49.75	55.62	60.77	45.90	44.53	43.68	62.60	57.68	65.70	60.56	40.67				
suitsuvorst	67.37	64.83	65.51	71.93	78.33	85.08	96.82	110.49	136.04	138.84	145.99	149.87	163.23	184.79	194.14	262.19				
suitsuliha	83.52	81.50	78.22	84.69	85.48	88.19	97.20	103.30	-	-	65.48	-	287.00	157.56	156.07	302.38				
Leib	16.59	16.77	16.70	17.12	18.16	21.71	26.17	27.58	28.60	-	-	-	-	-	30.04	29.81				
Nisujahu k/s	7.71	6.80	6.93	6.69	6.06	7.14	9.96	10.49	6.87	6.89	7.53	7.31	7.04	7.93	11.34	11.01				
Küpsised	35.09	33.87	32.25	33.67	33.45	33.68	37.84	45.15	53.85	52.20	52.11	44.98	48.60	48.88	58.65	67.52				
Makaronid	13.06	12.89	12.93	12.47	12.65	-	-	-	16.35	15.84	15.79	15.37	15.86	17.77	23.87	25.46				
Õlu (kr/l)	20.90	21.76	22.17	21.55	21.79	23.15	26.24	29.08	26.01	25.33	25.24	25.43	27.14	28.43	32.10	30.56				
Viin (kr/l)	145.10	142.77	133.70	136.93	141.41	149.11	169.95	204.96	273.77	284.08	279.96	255.70	259.98	265.38	270.31	314.15				
Mahl (kr/l)	14.41	13.06	13.61	13.14	13.86	13.27	16.04	15.70	14.42	12.70	13.09	13.29	13.31	15.21	17.12	18.42				
Kaerahelbed	15.45	16.76	15.35	15.35	15.33	20.44	24.33	25.20	18.58	18.28	18.93	19.52	17.61	17.78	20.60	21.50				
Konservkurk	25.87	24.71	24.13	25.41	26.24	25.16	28.28	31.22	22.16	19.76	18.21	20.25	21.66	20.48	23.49	30.41				
Kurk	39.05	39.54	37.19	40.08	45.40	63.68	64.86	65.17	31.88	27.86	29.09	29.75	21.84	38.81	33.29	32.36				
Tomat	-	-	-	-	-	-	-	-	48.01	25.72	24.10	30.96	27.53	47.91	31.86	28.65				

Tabel 1.8

Keskmiised hinnad 2009. a mais (kr./kg)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim (l)	10.32	11.30	10.78	14.50	10.34	9.70	9.99	-
naturaaljuust	114.03	205.82	115.47	220.65	112.88	176.13	116.10	188.60
sulatatud juust	96.63	127.74	105.92	142.54	95.11	122.20	94.79	113.65
jogurt	34.95	47.81	34.54	48.19	35.32	47.59	34.15	47.98
või	93.94	164.67	94.15	186.29	93.54	112.52	94.72	-
kohupiim	46.19	-	46.68	-	45.60	-	47.40	-
jäätis (l)	35.63	41.19	34.34	41.08	35.84	41.30	36.07	41.00
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	55.87	37.49	60.30	41.17	54.85	37.18	54.16	35.13
toiduõli (l)	30.28	31.40	33.76	28.65	29.74	32.19	30.26	30.92
Lihatooted								
veiseliha	122.04	-	132.83	-	115.06	-	101.89	-
sealiha	83.10	-	90.80	-	82.94	-	70.33	-
linnuliha	48.03	41.03	49.22	47.90	48.96	41.47	45.62	35.85
lihakonservid	93.78	50.48	102.99	52.04	95.93	51.63	79.82	48.14
keeduorst. viinerid	60.77	40.67	66.31	80.17	60.49	27.90	57.23	26.70
suitsuvorst	110.49	262.19	124.73	264.23	108.69	277.36	98.56	64.05
suitsuliha	103.30	302.38	111.59	329.15	101.97	179.00	96.43	77.70
Leib	27.58	29.81	31.91	31.21	26.91	29.26	24.67	28.66
Nisujahu	10.49	11.01	10.19	12.01	10.34	10.90	10.84	10.60
Küpsised	45.15	67.52	46.93	76.44	44.45	67.63	46.24	61.93
Makaronid	-	25.46	-	28.79	-	25.23	-	24.84
Õlu (l)	29.08	30.56	30.22	33.45	29.09	30.21	28.47	27.13
Viin (l)	204.96	314.15	221.09	332.59	204.35	305.69	193.65	271.52
Mahl (l)	15.70	18.42	16.62	18.67	15.63	18.44	15.29	17.70
Kaerahelbed	25.20	21.50	28.85	22.92	25.13	21.17	23.56	21.06
Konservkurk	31.22	30.41	32.30	31.22	31.38	30.84	30.11	28.91
Kurk	65.17	32.36	67.15	39.68	65.56	30.77	63.14	32.86
Tomat	-	28.65	-	29.32	-	28.96	-	27.49

Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad 2009. a mais (kr/kg)

	Eesti toode			Importtoode		
	min	keskm	max	min	keskm	max
Piimatooted s.h.						
piim (kr/l)	5.80	10.32.	16.50	8.90	11.30	14.50
naturaaljuust	52.86	114.03	229.43	65.80	205.82	369.00
sulatatud juust	57.50	96.63	182.50	69.50	127.74	392.00
jogurt	17.25	34.95	74.00	22.50	47.81	104.55
või	64.50	93.94	119.33	83.00	164.67	330.00
kohupiim	28.33	46.19	74.50	-	-	-
jäätis (kr/l)	11.90	35.63	46.20	17.90	41.19	50.00
Loomsed ja taimsed rasvad s.h.						
margariin	34.50	55.87	89.75	17.80	37.49	79.75
toiduõli (kr/l)	24.90	30.28	38.50	16.90	31.40	49.80
Lihatooted s.h.						
veiseliha	51.40	122.04	189.90	-	-	-
sealiha	30.90	83.10	144.00	-	-	-
linnuliha	36.90	48.03	69.00	35.70	41.03	52.90
lihakonservid	35.60	93.78	200.00	31.25	50.48	107.60

Tabel 1.9 järg

	Eesti toode			Importtoode		
	min	keskm	max	min	keskm	max
keeduvorst. viinerid	24.90	60.77	122.26	26.70	40.67	80.17
suitsuvorst	27.00	110.49	260.80	36.90	262.19	616.67
suitsuliha	45.90	103.30	195.00	77.70	302.38	432.00
Leib	10.00	27.58	73.21	24.10	29.81	35.79
Nisujahu	7.45	10.49	14.60	6.45	11.01	15.45
Küpsised	26.00	45.15	64.12	24.86	67.52	175.00
Makaronid	-	-	-	11.25	25.46	43.80
Õlu (kr/l)	15.80	29.08	40.61	20.00	30.56	78.79
Viin (kr/l)	114.80	204.96	570.00	170.00	314.15	642.14
Mahl (kr/l)	10.90	15.70	19.50	9.90	18.42	31.90
Kaerahelbed	21.40	25.20	31.80	11.80	21.50	39.00
Konservkurk	17.92	31.22	43.02	18.05	30.41	53.91
Kurk	49.90	65.17	86.50	17.00	32.36	48.80
Tomat	-	-	-	17.90	28.65	49.90

Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad (kr/kg)

	Eesti toode			Importtoode		
	Mai 2008	Mai 2009	Muutus +/- %	Mai 2008	Mai 2009	Muutus +/- %
Piimatooted s.h.						
piim (kr/l)	11.99	10.32	-13.9	9.77	11.30	15.7
naturaaljuust	133.65	114.03	-14.7	181.47	205.82	13.4
sulatatud juust	98.54	96.63	-1.9	124.67	127.74	2.5
jogurt	34.57	34.95	1.1	42.13	47.81	13.5
või	100.44	93.94	-6.5	159.38	164.67	3.3
kohupiim	47.90	46.19	-3.6	–	–	–
jäätis (kr/l)	36.58	35.63	-2.6	36.70	41.19	12.2
Loomsed ja taimsed rasvad s.h.						
margariin	59.83	55.87	-6.6	36.09	37.49	3.9
toiduõli (kr/l)	26.93	30.28	12.4	26.49	31.40	18.5
Lihatooted s.h.						
veiseliha	109.71	122.04	11.2	–	–	–
sealiha	78.67	83.10	5.6	–	–	–
linnuliha	50.85	48.03	-5.5	44.91	41.03	-8.6
lihakonservid	70.66	93.78	32.7	46.03	50.48	9.7
keeduvorst. viinerid	55.62	60.77	9.3	60.56	40.67	-32.8
suitsuvorst	96.82	110.49	14.1	194.14	262.19	35.1
suitsuliha	97.20	103.30	6.3	156.07	302.38	-19.3
Leib	26.17	27.58	5.4	32.04	29.81	–
Nisujahu	9.96	10.49	5.3	11.34	11.01	-2.9
Küpsised	37.84	45.15	19.3	58.65	67.52	15.1
Makaronid	–	–	–	23.87	25.46	6.7
Õlu (kr/l)	26.24	29.08	10.8	32.10	30.56	-4.8
Viin (kr/l)	169.95	204.96	20.6	270.31	314.15	16.2
Mahl (kr/l)	16.04	15.70	-2.1	17.12	18.42	7.6
Kaerahelbed	24.33	25.20	3.6	20.6	21.50	4.4
Konservkurk	28.28	31.22	10.4	23.49	30.41	29.5
Kurk	64.86	65.17	0.5	33.29	32.36	-2.8
Tomat	–	–	–	31.86	28.65	-10.1

2. PIIMATOOTED

PIIMATOOTED

Joogipiima sortiment suurenes viimase aasta jooksul ühe toote võrra keskmiselt kaupluses ja nüüdsest on müügil keskmiselt 9 nimetust kodumaist joogipiima. Rimides on müügil Alpenrose kaubamärgiga odavad piimatooted, milledest 2,5%-line kilepiim on toodetud AS Teres kohalikust piimast. Tallinnas Haabers- ti Rimis oli müügil lisaks Eesti piimatootjate toodangule ka Lätis toodetud 3,5%-line purepakis piim ning Narva Rimis Lätis toodetud kilepiim (tabel 2.1 ja 2.2). Kõik kauplused hoiavad sortimendis ühe kilepakis piima, mille hind oli mai alguses suurtes ketikauplustes enamasti 5.80 kr/l ja 6.30 kr/l vahel. Suurte kaupluste vahel käib tihe konkurents odavaima joogipiima pakkuja tiitlile. Väiksemad kauplused müüvad piima kallimalt kui suured, sest nende jaoks on ostuhind kõrgem. Purepakis piim on kilepiimast oluliselt kallim ja piima hind varieerub nii tootjail kui kauplustes oluliselt enam kui kilepiimal. Viimasel aastal on sortimenti lisandunud varasemast enam 0,5-liitriseid ja suuremaid kui 1-liitriseid purepakis piimasid, mis on tarbija huve silmas pidades hea. Piima hind langes viimase aastaga oluliselt, 2,5%-3,5%-line 1-liitrine kodumaine piim maksis mai alguses kauplustes keskmiselt 10.32 kr/l ehk 14% vähem kui aasta tagasi. Importpiim oli müügil valdavalt purepaki piimana ning see kallines aastaga 15% ja maksis keskmiselt 11.30 kr/l (tabel 2.7). Tallinnas on purepakis piima osakaal sortimendis suurem kui mujal ning seetõttu on siin ka piima keskmine jaehind (10.78 kr/l) kõrgem kui pealinnast väljaspool. Teistes linnades maksis piimaliiter 10.34 krooni ja maakauplustes, kus kallima purepakis piima osakaal sortimendis on kõige väiksem, 9.99 krooni (tabel 2.8). Mitmes kaupluses oli müügil ka Soomest ja Taanist imporditud kõrgpastöriseeritud pika säilivusajaga piimasid, kuid neid nii nagu ka kallihinnalisi prantsuse kitsepiimasid kaasati käesolevas töös vaid sortimendi loetellu, mitte hinnavõrdluse.

Kodumaise **naturaaljuustu** sortiment kauplustes suurenes aastaga 44-lt 54 nimetuseni keskmiselt kaupluses (tabel 2.1). See oli seniste uuringutega võrreldes rekordiline. Tallinnas suurenes kohaliku juustu valik 82-lt 97-ni, väljaspool pealinna linnakauplustes 50-lt 61-ni ja maapoodides 21-lt 25 tooteni keskmiselt kaupluses (tabel 2.2). Sortimendi suurenemise tingis peamiselt kaks tegurit: tootjate vahel on konkurents tihenunud ja pakutakse palju sarnaseid tooteid erineva kaaluga pakendites erineval kujul (kangina, viilutatuna, riivituna) ning ka täiesti uusi tooteid (nt AS Valio Gouda, TÜ E-Piima Tervisejuust, AS Tere Dr Helluse juust); teiselt poolt on kauplused möödunud aastast enam huvitatud

suuremast käibest ja võtavad sortimenti kõigi tootjate sarnaseid tooteid. Importjuustu valik vähenes Tallinnas 187-lt 183-ni, teistes Eesti linnades jäi importjuustu valik püsima 31 ja maakauplustes 7 erineval nimetusel importjuustul. Endiselt pakub suurimat kodumaise juustu valikut Tallinna Kaubamaja, kus oli müügil 112 nimetust kodumaist ja 239 sorti importjuustu (2008. vastavalt 98 ja 256). Suurimat valikut importjuustu pakub jätkuvalt Tallinna Stockmanni toiduosakond, kus oli müügil 75 kodumaist ja 301 importjuustu 14-st riigist (sh 97 prantsuse, 38 itaalia, 45 saksa juustu jm).

Eestis toodetud juustu osakaal kaupluste juustukäibes suurenes viimase aastaga 79%-lt 82%-ni ning seda tänu paremale müügile maakauplustes. Möödunud aastal oli maapiirkondade kauplustes importjuustu käibe osakaal (18%) suur eesti juustudest odavamate läti ja leedu juustude tõttu. Kuid käesoleval aastal ületas naabermaade juustude hind odavamate kodumaiste juustude hinnataset. Sel aastal on Eesti tootjad pakkunud juustu sageli väga soodsate hindadega ja hinnatundlikum maaelanikkond kasutab soodustust meeeldi. Tallinnas seevastu on juustukäibes jätkuvalt suurenenud importjuustu osakaal, viimase aastaga 45%-lt 49%-ni ja teistes linnades ühe protsendipunkti võrra 18%-ni (tabel 2.6). Tarbijate hinnangul on Eestis toodetud naturaaluustu kvaliteet langenud (sh sisaldavad paljud Eestis valmistatud juustud säilitusaineid) ja kes läks vahepeal üle importjuustule, see hindade väikese languse korral naljalt kodumaise juurde tagasi ei pöördunud. Selleks tuleb tootjatel nende tarbijate usaldus toodete kvaliteedi parandamise abil tagasi võita.

Kodumaise juustu keskmine kilohind langes kauplustes aastaga 15% (114.03 kr/kg-ni), importjuust kallines 13% ja maksis 205.82 kr/kg (tabel 2.7). Hinnavõrdlusele on kaasatud 55% sortimendis olevatest kodumaistest poolkõvadest juustudest (Edam, Gouda, Tilsit tüüpi), 45% müügilolevast juustuvalikust on müügil viilutatud ja riivitud väikepakendites (2008. aastal 47%). Tallinnas oli viilutatud juustu osakaal kogu juustusortimendis 48%. Võrdlusele võetud kodumaise juustude hinnad kõikusid 2009. aasta mai algul vahemikus 52.86-229.43 kr/kg. Importjuustude sortimendis vähenes Eestis toodetud juustudega analoogsete poolkõvade juustude valik, mistõttu hinnavõrdlusele kaasati vaid 18% (2008.a 36%) müügil olnud välismaistest juustudest. Ülejäänud olid kas teist tüüpi juustud, viilutatud, riivitud või klassifitseeritud delikatessjuustude hulka. Linnades asuvates suurtes ketikauplustes on enim võimalusi saada tootjailt kaupa soodsama hinnaga ja seetõttu on seal oluliselt rohkem soodushinnaga toodete pakkumisi kui maakauplustes. Sellega kujunes kodumaise juustu keskmine kilohind kõige kõrgemaks (116.10 kr/kg) maakauplustes. Importjuustude kilo-

hinnad jäid vahemikku 65.80-369 kr/kg. Tallinnas oli importjuustu valik 6 kor-
da suurem kui teistes linnades (tabel 2.2) ja ka importjuustu keskmine hind
220.65 kr/kg oli 20% kõrgem kui väljaspool pealinna (tabel 2.8). Lätist impordi-
tud juustud maksid keskmiselt 141.73 kr/kg (2008.a 102.40 kr/kg), leedu juus-
tud keskmiselt 146.90 kr/kg (128.90 kr/kg), poola juustud 161.58 kr/kg, Saksa-
maalt imporditud juustud 162.55 kr/kg ja soome juustud 183.14 kr/kg. Eesti
kaupluste naturaaluustu valikus olid esindatud 18 riigi tooted.

Sulatatud juustu (sh toorjuustud ja määrdejuustud) sortimendis on kodumaiste
toodete valik aastaga veidi suurenenud - 14-lt 14,5-ni, importkauba valik aga
vähenenud 26-lt 24 tooteni. 2008. aastal tulid müügile lisaks Tere kaubamärgiga
kodumaistele toorjuustudele ka AS Maag Piimatööstuse toorjuustud, mis võeti
tarbija poolt hästi vastu. Sulatatud juustu valikus suurenes eestimaiste toodete
osakaal 35%-lt 37%-ni, kahe protsendipunkti võrra vähenes Rootsi toodete
osakaal. Suurim valik sulatatud juustu oli müügil Stockmannis - 21 eesti ja 69
importtoodet. Eestis toodetud sulatatud juust maksis kauplustes keskmiselt
96.63 kr/kg ja importjuust 127.74 kr/kg.

Jogurtite sortimendi ulatuses toimus viimase aastaga väike tagasimineki - kodu-
maiste toodete sortiment vähenes 64-lt 60 tooteni ja importtoodete valik 15-lt 14
tooteni keskmiselt kaupluses. Tallinna kauplustes vähenes kodumaiste jogurtite
sortiment 87-lt 82-ni ja teistes linnades 77-lt 71 sordini keskmiselt kaupluses.
Maakauplustes suurenes aastaga nii kodumaiste kui importjogurtite sortiment
ühe toote võrra, kus oli 35 kodumaist ja 7 importjogurtit keskmiselt kaupluses.
Kauplustes on välja kujunenud tarbijale meelepärased tooted ning sellele
infole tuginedes kujundavad poed sortimendi, seda enam, et mitmed tootjad
pakuvad suhteliselt sarnaseid jogurteid (mustikajogurt, kirsijogurt jne). Samas
on jogurtite sortiment rikastunud mitmete uute toodetega nagu jogurtijook ja
jogurtishake. Importjogurtite seas on väga populaarsed Actimel joogid, mida
rohkesti reklaamitakse ning mis tõstsid importjogurtite osakaalu jogurtikäibes
käesoleval aastal 8%-ni (2005-2008.a 7%). Importjogurteid oli Tallinnas 35,
teistes linnades 13 ja maapoodides 7 nimetust keskmiselt kaupluses. Suurim
valik kodumaiseid jogurteid oli müügil Pärnu Port Arturis - 110 nimetust ning
mitmekülgseim importjogurtite sortiment oli Tallinnas Rocca al Mare Prisma,
kus oli müügil 51 nimetust välismaist jogurtit.

Eestimaiste jogurtite osatähtsus kaupluste jogurti müügikäibes langes aastaga
ühe protsendipunkti võrra 92%-ni. Kodumaiste alla 0,5-kiloste jogurtite kesk-

mine kilohind tõusis aastaga 1% ja importjogurtid kallinesid keskmiselt 13% (tabel 1.10).

Või sortiment suurenes üle vabariigi veidi nii kodumaiste kui importtoodete osas. Piirkonna suuremates toidukauplustes oli müügil keskmiselt 5 eestimaist 1 importvõi. Eesti võitootjate vahel on konkurents teravnenud, müügiks pakutakse nii 80-82%-list võid kui ka 72%-list taluvõiet. Väikepakis või tõi turule ka TÜ E-Piim, kes varem Eestis väikepaki võid kauplustes ei müünud. Tallinna kauplustes oli müügil keskmiselt 7 nimetust kodumaist ja samapalju ka importvõid, teistes linnades 5 kodumaist ja 1 importtoode ning maal oli vaatluse läbiviimise ajal vaid 3 sorti eestimaist toodangut.

Kolmel viimasel aastal on kodumaise või osakaal kaupluste võikäibes vähenenud. Eestis tervikuna alanes eesti või osakaal käibes viimase aastaga 96%-lt 92%-ni, Tallinnas 90%-lt 85%-ni, teistes linnades 96%-lt 95%-ni ja maakauplustes jäi püsima 98%-le (importvõid maal müüakse, kuid harva). Kuigi importvõid oli pärit 6 riigist, mõjutas käibe osakaalu tõusu enim kõrge kvaliteedi ja soodsa hinnaga Soome Valio või (83-99 kr/kg). Teistest riikidest imporditud võid olid kallimad ning neid osteti vähe.

Kodumaine või odavnes kauplustes aastaga 6% (93.94 kr/kg-ni) ja importvõi kallines 3,3% (164.67 kr/kg-ni). Eestimaine või maksis Tallinnas keskmiselt 94.15 kr/kg, teistes linnades 93.54 kr/kg ja maakauplustes 94.72 kr/kg.

Eestis toodetud **kohupiima** sortiment suurenes aastaga 4 toote võrra 51 tooteni keskmiselt kaupluses. Ka kohupiima valik oli varasemate uuringute tulemustega võrreldes rekordiline. Tallinnas kodumaise kohupiima sortiment vähenes ja importtoodete valik suurenes. Väljaspool pealinna kodumaise kohupiima sortiment keskmiselt kaupluses suurenes. Tallinnas oli müügil keskmiselt 78 (2008.a 81), teiste linnade kauplustes 56 (52) ning maakauplustes 32 (26) nimetust kodumaist kohupiima. Kodumaiste kohupiimade sortimendis suurenes erinevate maitselisanditega väikeste kohupiimakreemide ja kohukeste sortiment. Importkohupiima sortimendis suurenes läti kohukeste valik. Kodumaine kohupiim odavnes aastaga 3,6% ja maksis keskmiselt 46.19 kr/kg.

Kui **jäätise** sortiment eelmisel aastal esmakordselt vähenes, siis 2009. aastal see taas suurenes - 106-lt (80 kodumaist ja 26 importjäätit) nimetuselt 113-ni (84 eesti ja 29 import) keskmiselt kaupluse kohta. Tallinnas kohaliku jäätise valik kaupluse kohta vähenes 135-lt 128 tooteni ja importjäätitise sortiment kasvas 47-

lt 53-ni keskmiselt kaupluses. Teistes regioonides jäätise sortiment sel aastal suurenes - kodumaise jäätise valik kasvas teiste linnade kauplustes aastaga 89-lt 96-ni ja maakauplustes 42-lt 46-ni ning importjäätise valik teiste linnade kauplustes 27-lt 29 ja maapoodides 17-lt 20 tooteni keskmiselt kaupluses. Üleelmisel 2007. aastal oli Tallinna kauplustes saada 152 erinevat jäätist keskmiselt kaupluses, seega vähenes pealinnas kohaliku jäätise sortiment kahe aasta jooksul 16%. Kõige rikkalikum jäätise sortiment oli seekord väljaspool Tallinna, Kuressaare Rae kaupluses, kus oli müügil 216 sorti jäätist, neist 170 eestimaist (2008.a 179) ja 46 (32) importjäätist sh. 26 Soomest, 16 Leedust ja 4 nimetust Inglismaalt. Suurimas Eesti kaupluses Ülemiste Rimis oli müügil 209 nimetust jäätist, neist 161 kohalikelt tootjatelt ja 48 importjäätist. Kodumaiste jäätiste osakaal jäätiste müügikäibes jäi möödunudaastasele tasemele (84%). Jäätisesortimendis suurenes importtoodete osakaal viimase aastaga 1%-punkti võrra 26%-ni. Võrreldes eelmise aastaga suurenes sortimendis Soomest imporditud jäätiste osakaal 13%-ni ja leedu jäätiste osakaal 9%-lt 10%-ni. Eesti 0,8-1-liitrisel pakendis plombiirjätiste keskmine hind langes aastaga 2,6%, sarnane importjäätis kallines aga 12%.

Tabel 2.1

Piimatoodete sortimendi laius
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
piim	1.3	7.4	7.5	7.4	8.7	8.9	8.5	8.8	8.2	9.1	0.1	-	-	-	-	-	-	0.1	0.6	0.8
naturaaljuust	4.3	13.9	16.5	23.4	30.8	36.5	39.6	40.6	44.4	53.8	0.8	12.3	10.8	19.1	19.7	33.5	32.2	38.6	44.6	43.6
sulatatud juust	1.5	8.7	8.8	9.2	10.6	12.5	11.8	12.5	13.9	14.5	7.1	18.7	24.0	21.4	23.1	28.7	28.1	27.2	26.2	24.3
jogurt	2.5	44.6	41.9	51.4	64.1	65.1	67.5	63.9	63.9	60.4	10.0	17.0	18.5	15.2	13.4	16.2	15.3	14.8	14.9	14.1
või	1.2	1.4	1.4	2.1	2.5	3.4	4.0	4.1	3.7	4.6	-	0.2	0.3	-	0.2	0.4	0.4	0.8	0.8	1.3
kohupiim	2.6	23.8	20.3	31.2	34.2	40.7	43.0	43.6	47.5	51.0	0.2	2.0	3.6	4.1	3.1	3.4	2.8	3.3	3.4	4.4
jäätis	3.0	54.9	61.4	65.5	75.2	82.2	83.8	86.6	79.8	83.6	15.8	12.7	14.5	12.4	15.4	21.3	27.2	25.5	26.6	29.5

Tabel 2.2

Piimatoodete sortimendi laius 2009. a mais
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		sh Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
piim	9.1	0.8	12.3	5.0	10.3	0.1	5.8	0.1
naturaaljuust	53.8	43.6	97.2	182.5	60.7	31.4	25.3	7.7
sulatatud juust	14.5	24.3	13.2	54.5	17.4	25.9	10.3	9.7
jogurt	60.4	14.1	82.0	34.7	70.9	13.3	34.9	7.2
või	4.6	1.3	7.3	6.8	4.8	0.7	3.1	-
kohupiim	51.0	4.4	78.3	15.0	56.4	2.8	31.8	2.5
jäätis	83.6	29.5	128.2	53.3	95.8	29.5	46.1	20.1

Tabel 2.3

**Kodumaiste ja importpiimatoodete suhe
kaupluses pakutavas piimatoodete sortimendis (%)**

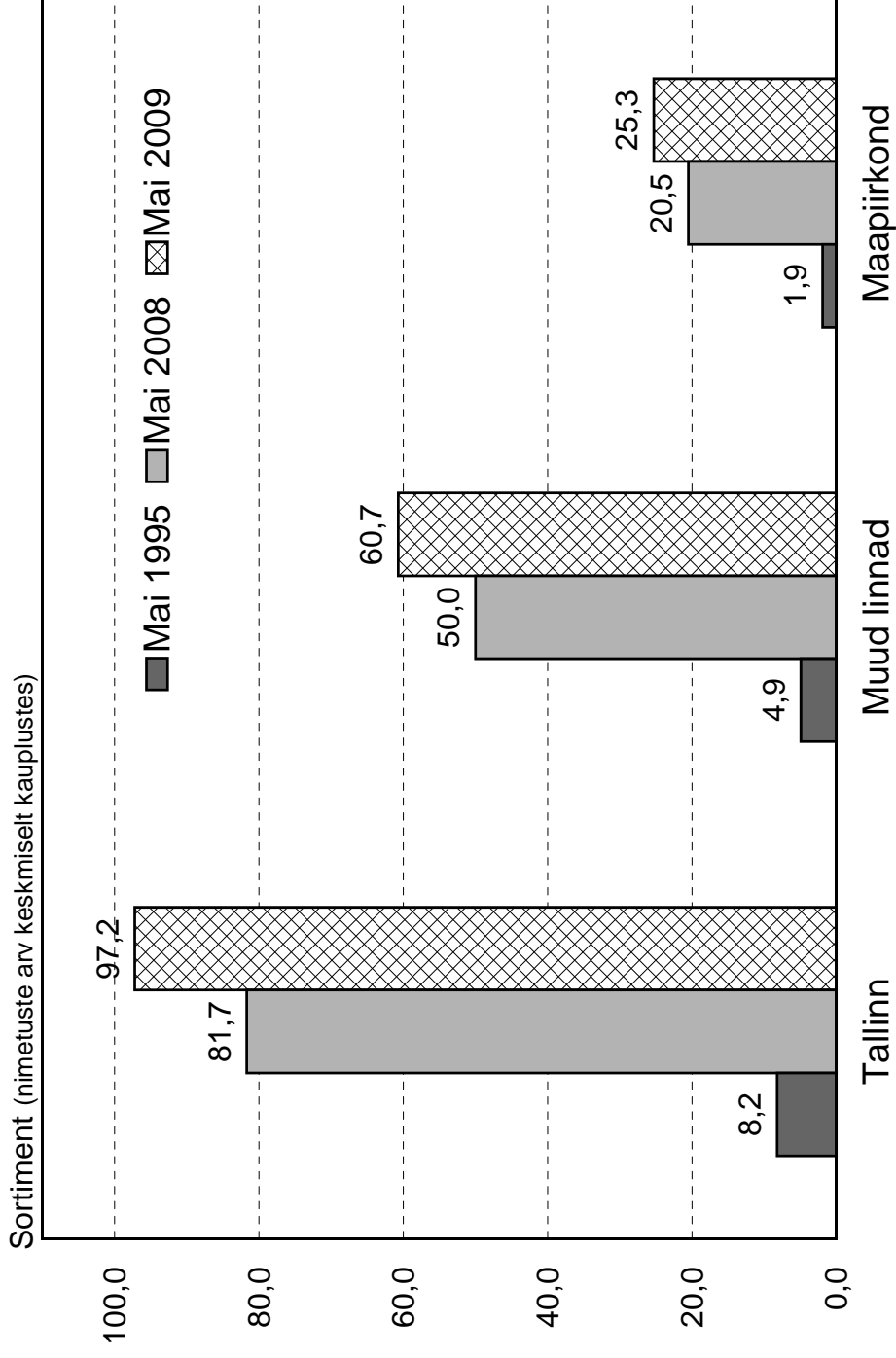
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
piim	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.2	93.5	92.3	7.1	-	-	-	-	-	-	-	0.8	6.5	7.7
naturaaljuust	84.3	53.1	60.4	55.1	61.0	52.2	55.1	51.3	49.9	55.2	15.7	46.9	39.6	44.9	39.0	47.8	44.9	48.7	50.1	44.8
sulatatud juust	17.4	31.8	26.8	30.0	31.4	30.2	29.6	31.6	34.7	37.3	82.6	68.2	73.2	70.0	68.6	69.8	70.4	68.4	65.3	62.7
jogurt	20.0	72.4	69.4	77.2	82.7	80.1	81.6	81.2	81.1	81.0	80.0	27.6	30.6	22.8	17.3	19.9	18.4	18.8	18.9	19.0
või	100.0	87.5	83.6	100.0	94.1	90.4	90.5	84.0	82.1	78.0	-	12.5	16.4	-	5.9	9.6	9.5	16.0	17.9	22.0
kohupiim	92.9	92.2	85.0	88.4	91.7	92.3	93.9	93.0	93.3	92.2	7.1	7.8	15.0	11.6	8.3	7.7	6.1	7.0	6.7	7.8
jäätis	16.0	81.2	80.9	84.1	83.0	79.4	75.5	77.3	75.0	73.9	84.0	18.8	19.1	15.9	17.0	20.6	24.5	22.7	25.0	26.1

Tabel 2.4

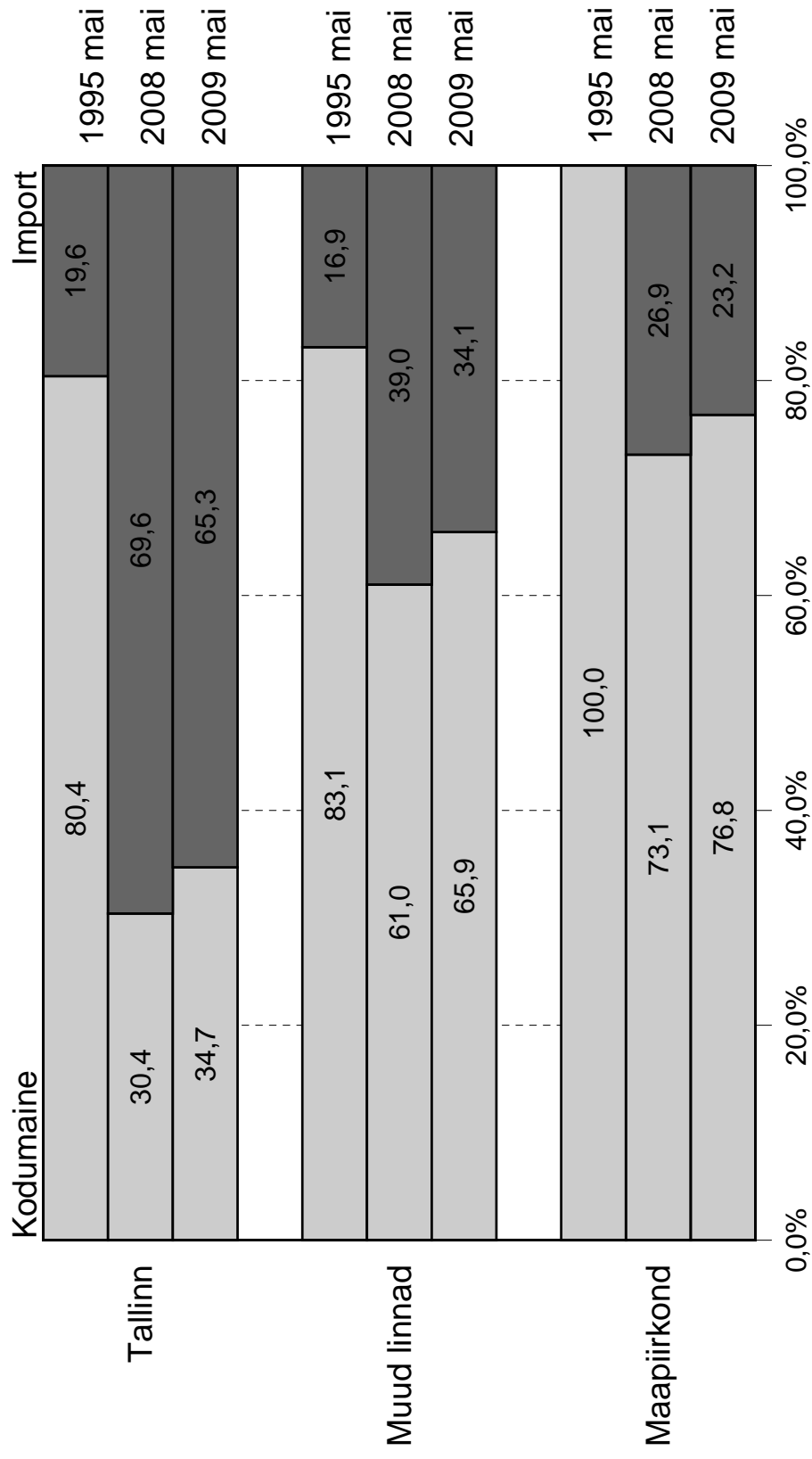
**Kodumaiste ja importpiimatoodete suhe kaupluses
pakutavas piimatoodete sortimendis 2009.a mais (%)**

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
piim	92.3	7.7	71.2	28.8	28.8	1.2	98.8	98.9	98.9	1.1	1.1	1.1
naturaaljuust	55.2	44.8	34.7	65.3	65.3	34.1	65.9	76.8	76.8	23.2	23.2	23.2
sulatatud juust	37.3	62.7	19.5	80.5	80.5	59.8	40.2	51.3	51.3	48.7	48.7	48.7
jogurt	81.0	19.0	70.3	29.7	29.7	15.8	84.2	82.9	82.9	17.1	17.1	17.1
või	78.0	22.0	51.8	48.2	48.2	12.9	87.1	100.0	100.0	-	-	-
kohupiim	92.2	7.8	83.9	16.1	16.1	4.8	95.2	92.6	92.6	7.4	7.4	7.4
jäätis	73.9	26.1	70.6	29.4	29.4	23.5	76.5	69.7	69.7	30.3	30.3	30.3

Kodumaise juustu sortiment

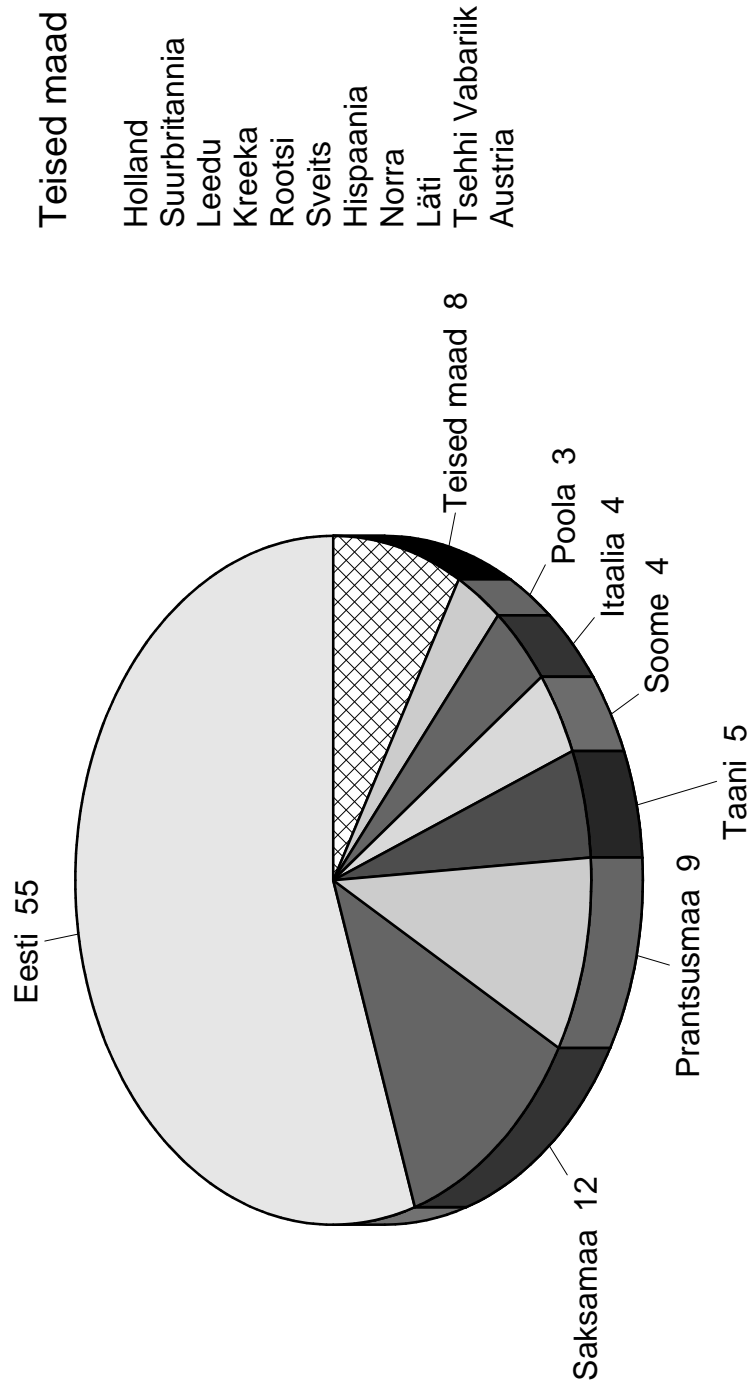

Juustu sortiment (%)

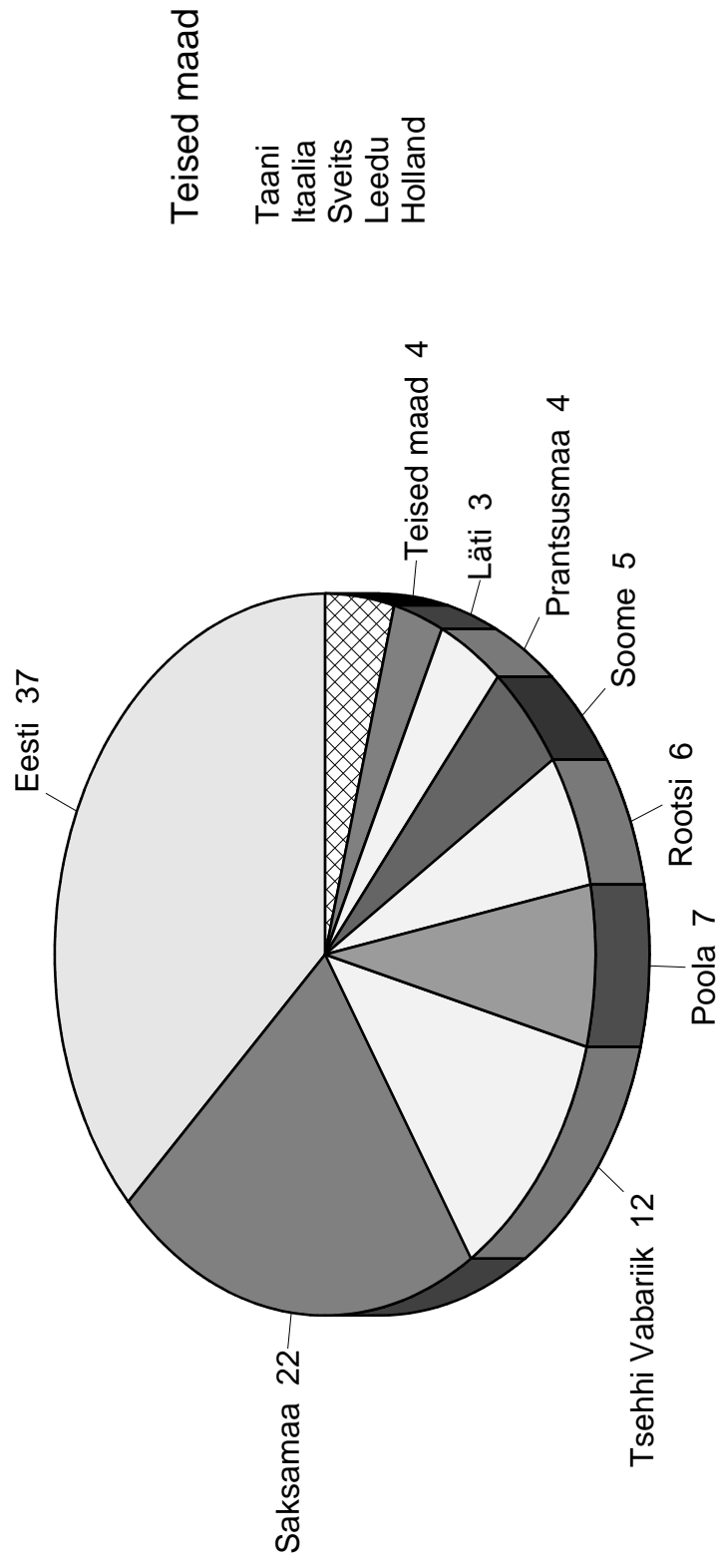
Naturaaljuustu pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

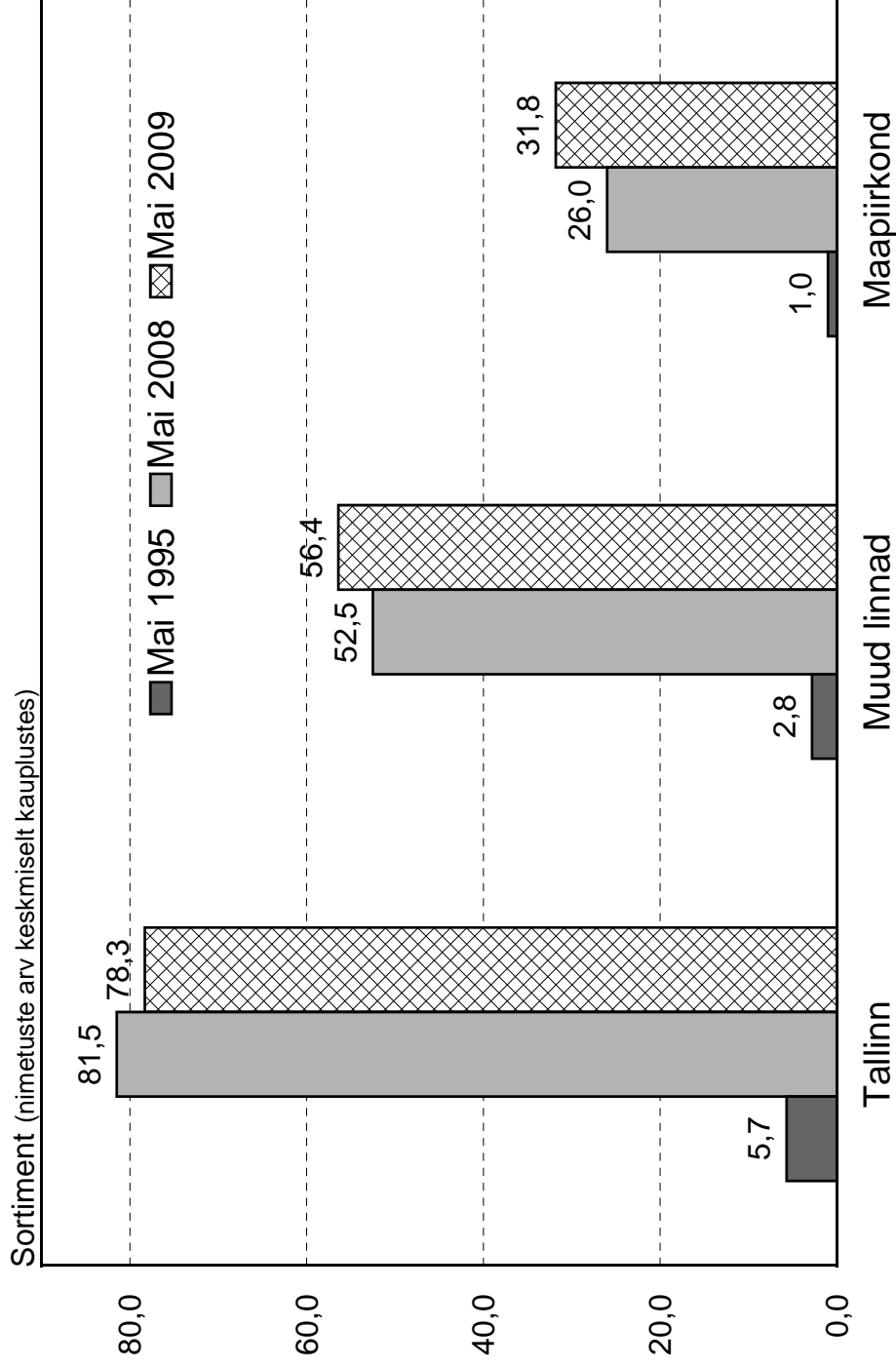

Sulatatud juustu pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

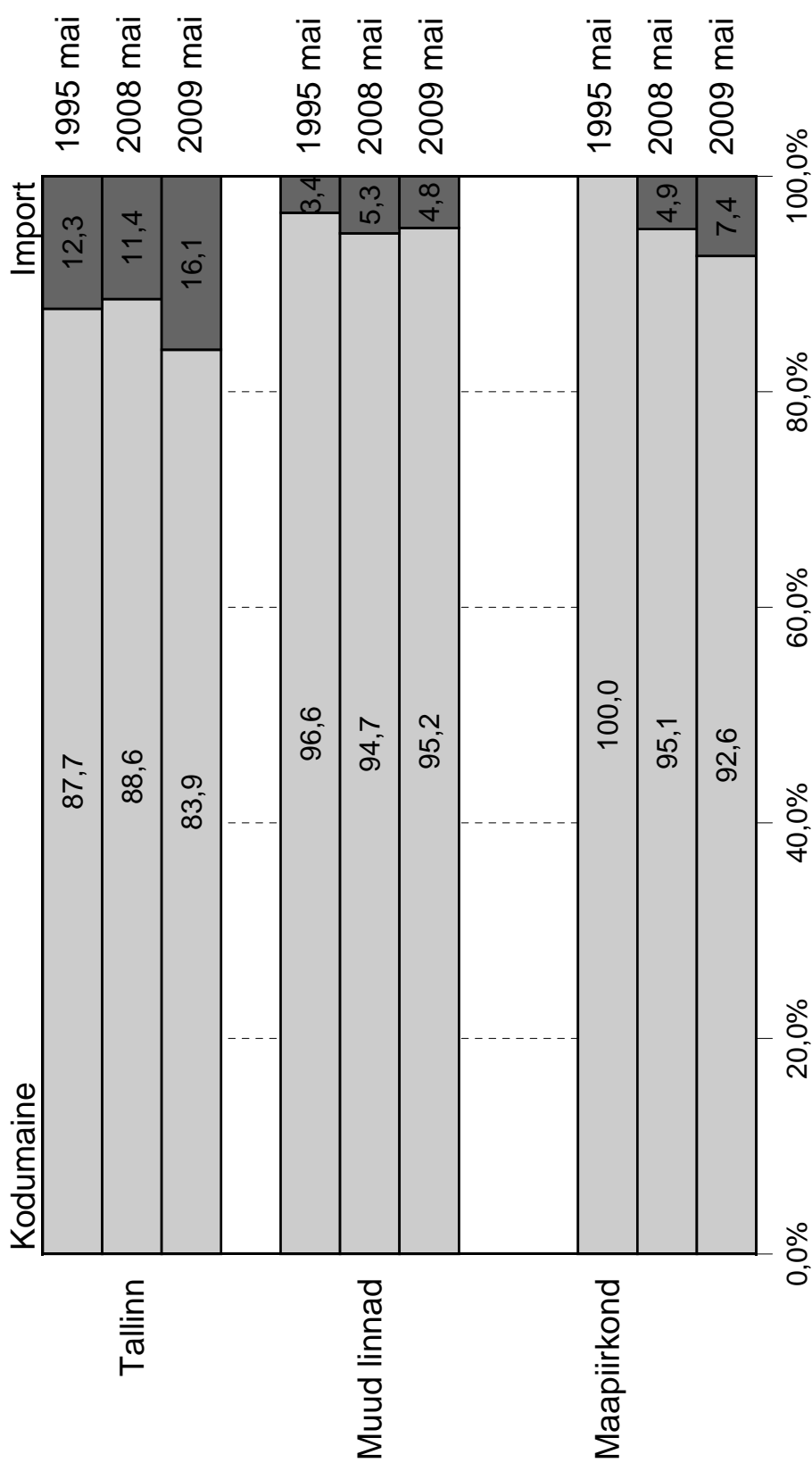
(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Kodumaise kohupiima sortiment

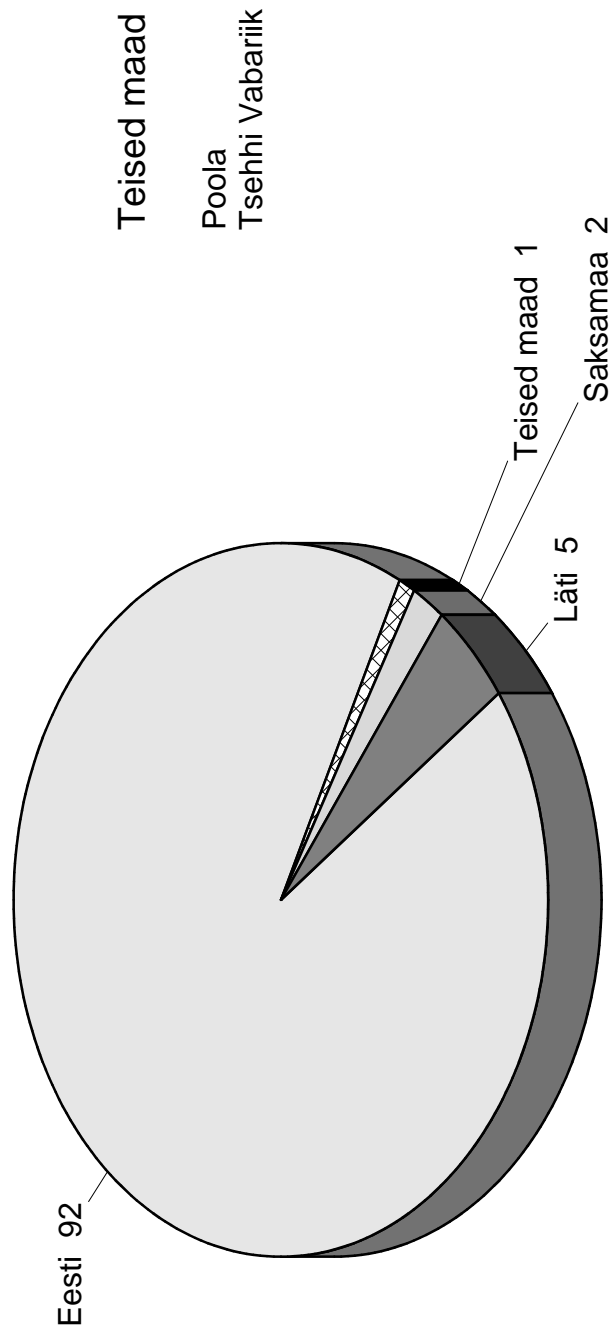

Kohupiima sortiment (%)

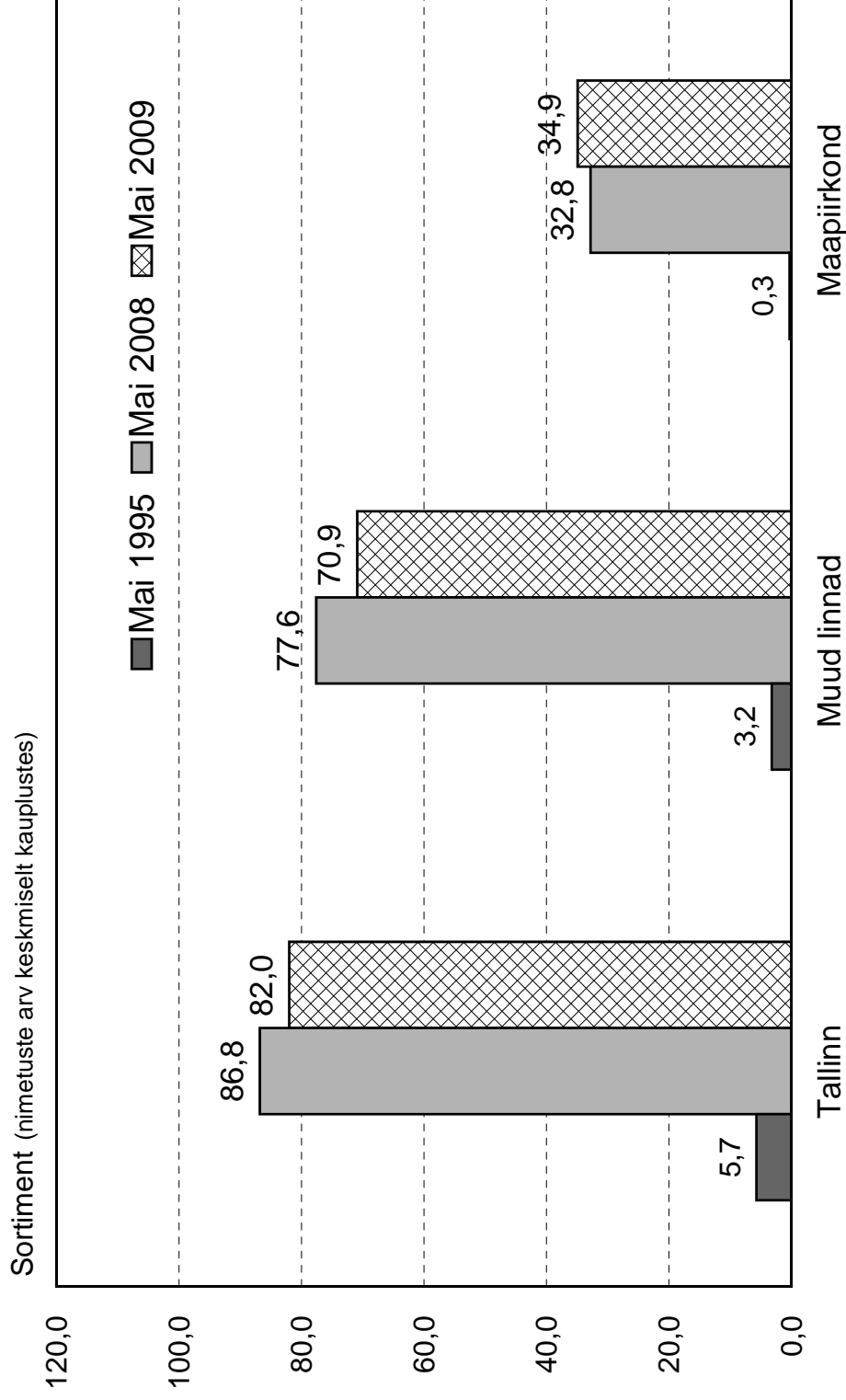

Kohupiima pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

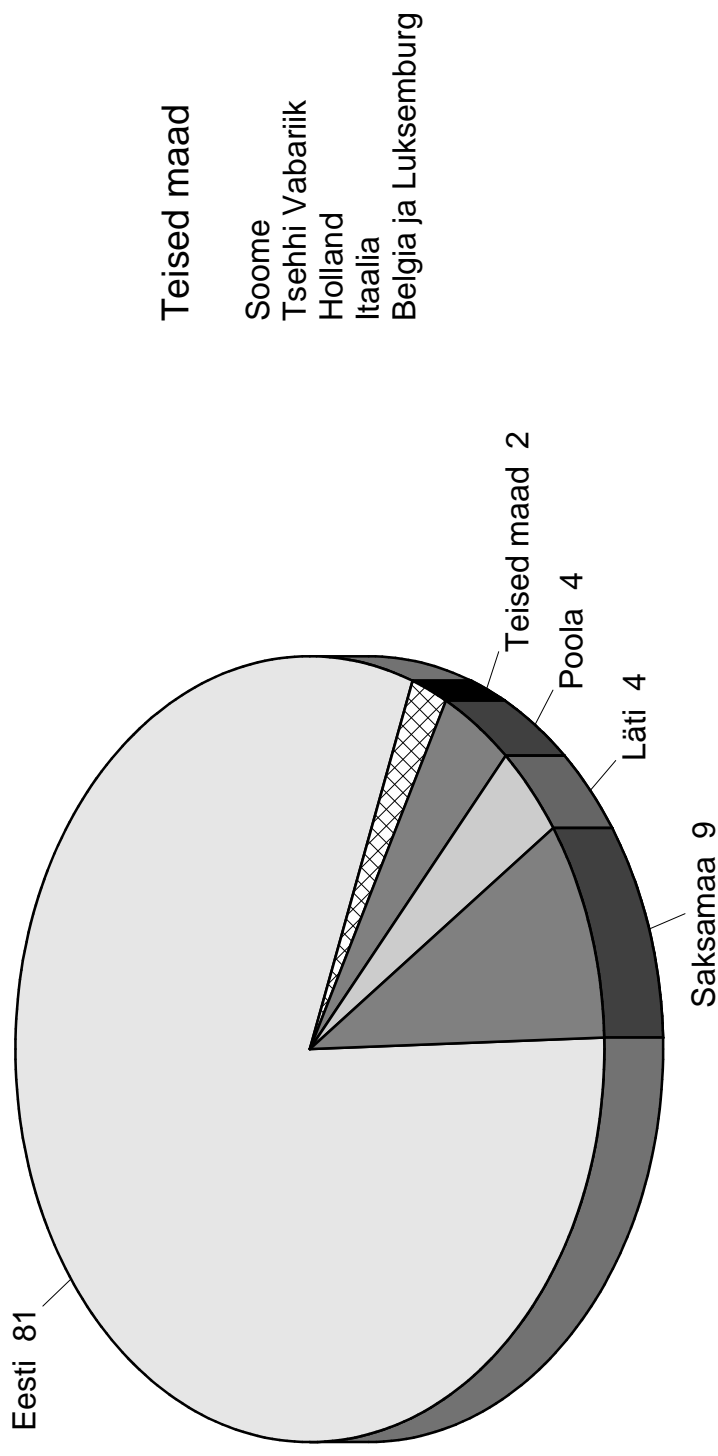

Kodumaise jogurti sortiment

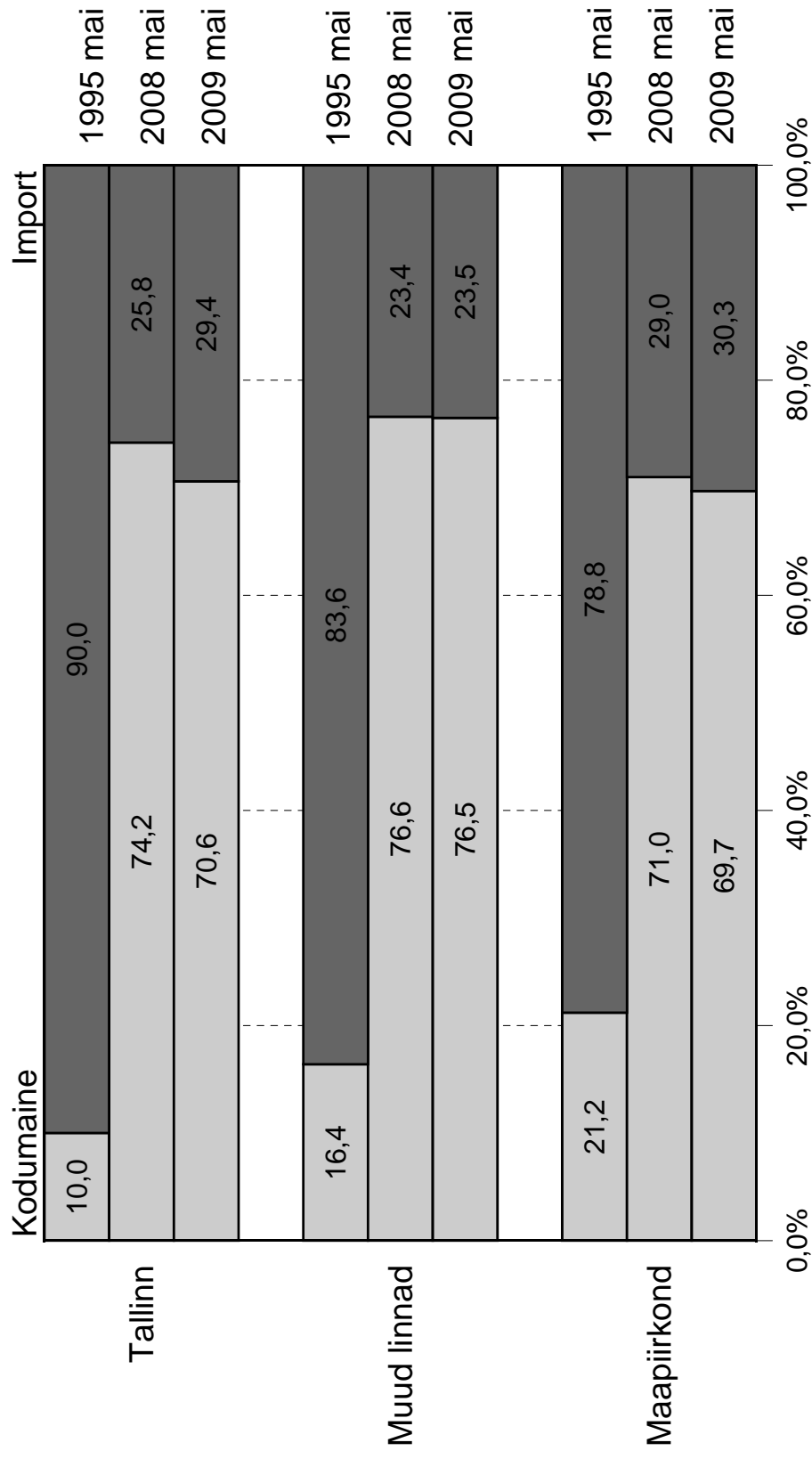

Jogurti pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

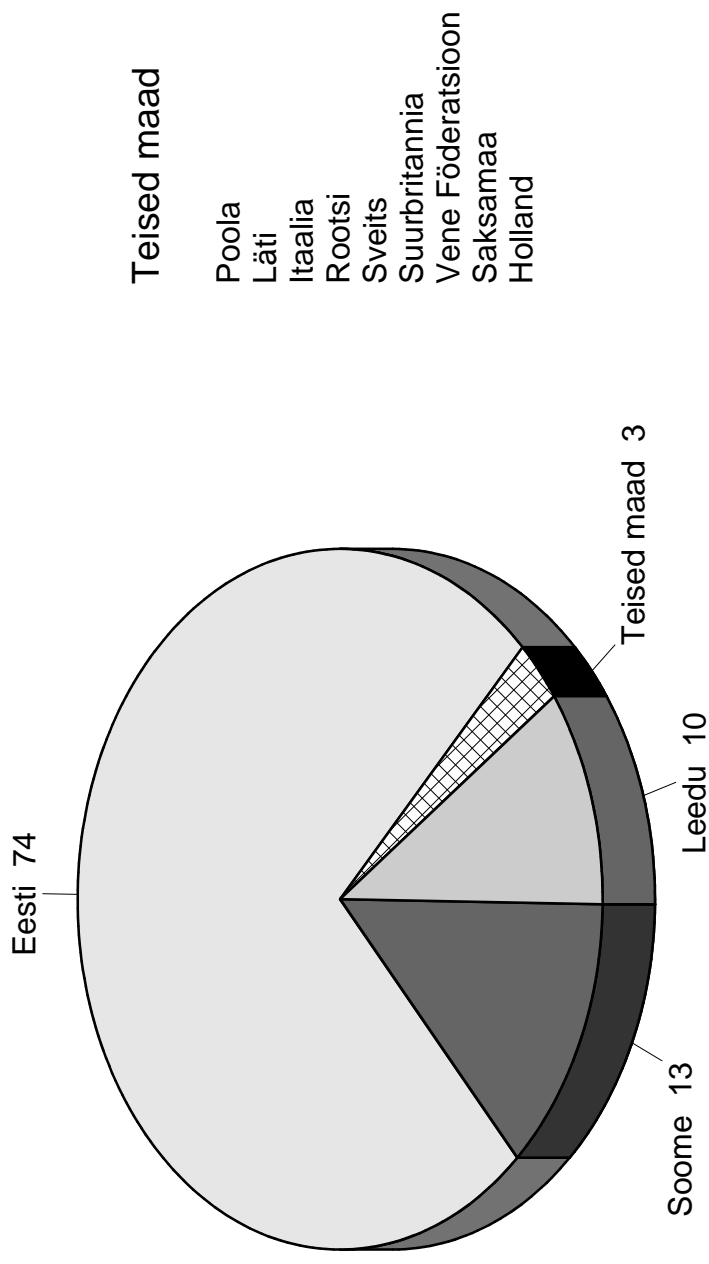

Jäätise sortiment (%)

Jäätise pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 2.5

Kodumaiste ja importpiimatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

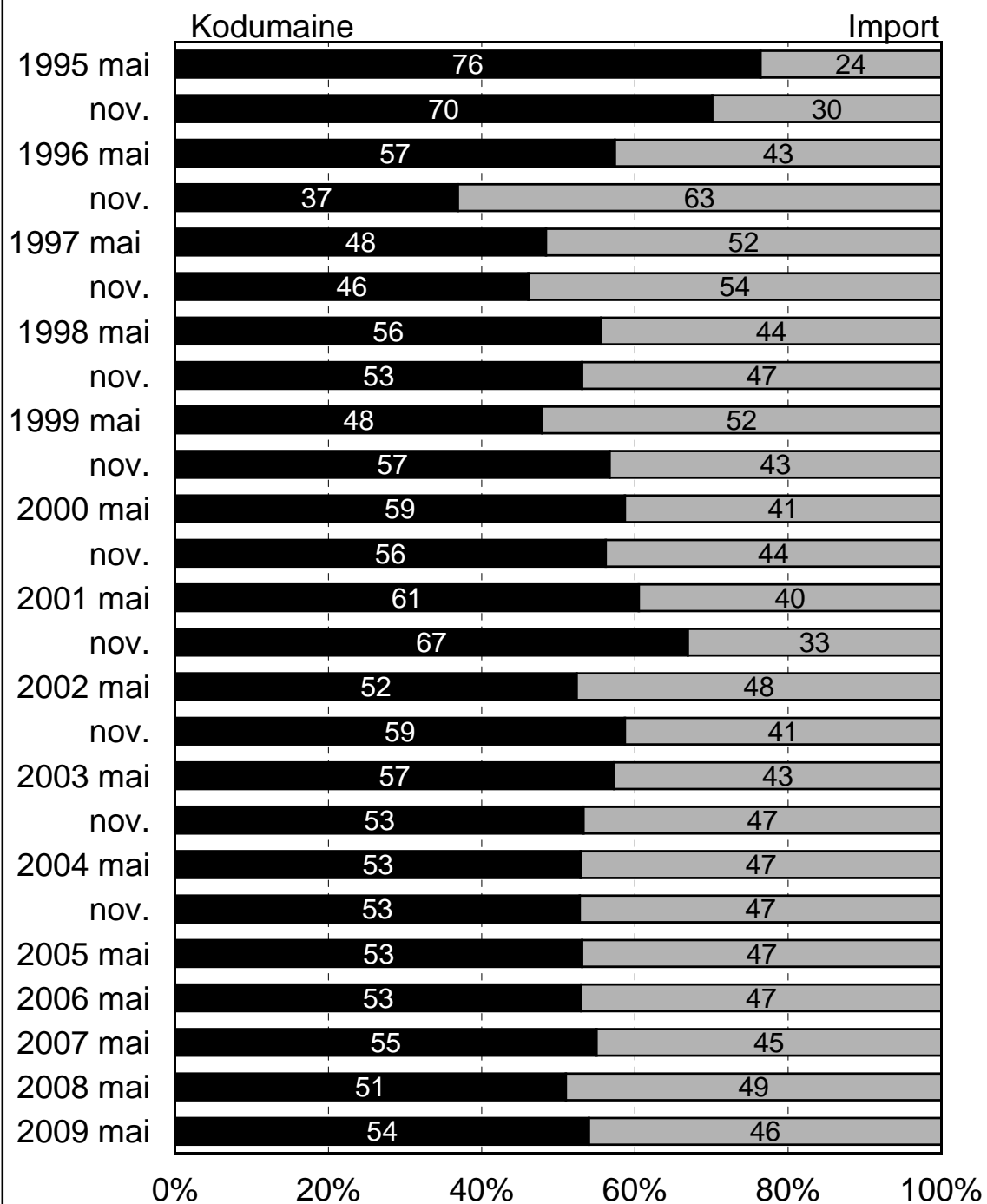
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
piim	100	100	100	100	100	100	100	99	99	99	97	-	-	-	-	-	-	1	1	3
naturaaljuust	97	96	90	89	88	82	80	79	79	79	82	3	4	10	11	12	18	20	21	18
sulatatud juust	76	61	52	57	53	53	53	55	51	51	54	24	39	48	43	47	47	45	49	46
jogurt	40	86	85	86	92	93	93	93	93	93	92	60	14	15	14	8	7	7	7	8
või	100	100	100	100	99	100	100	99	96	96	92	-	-	-	1	-	-	1	4	8
kohupiim	96	98	97	98	99	98	98	98	97	97	97	4	2	3	2	1	2	2	3	3
jäätis	49	87	82	85	89	89	87	88	84	84	84	51	13	18	15	11	13	12	16	16

Tabel 2.6

Kodumaiste ja importpiimatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes 2009. a mais (%)

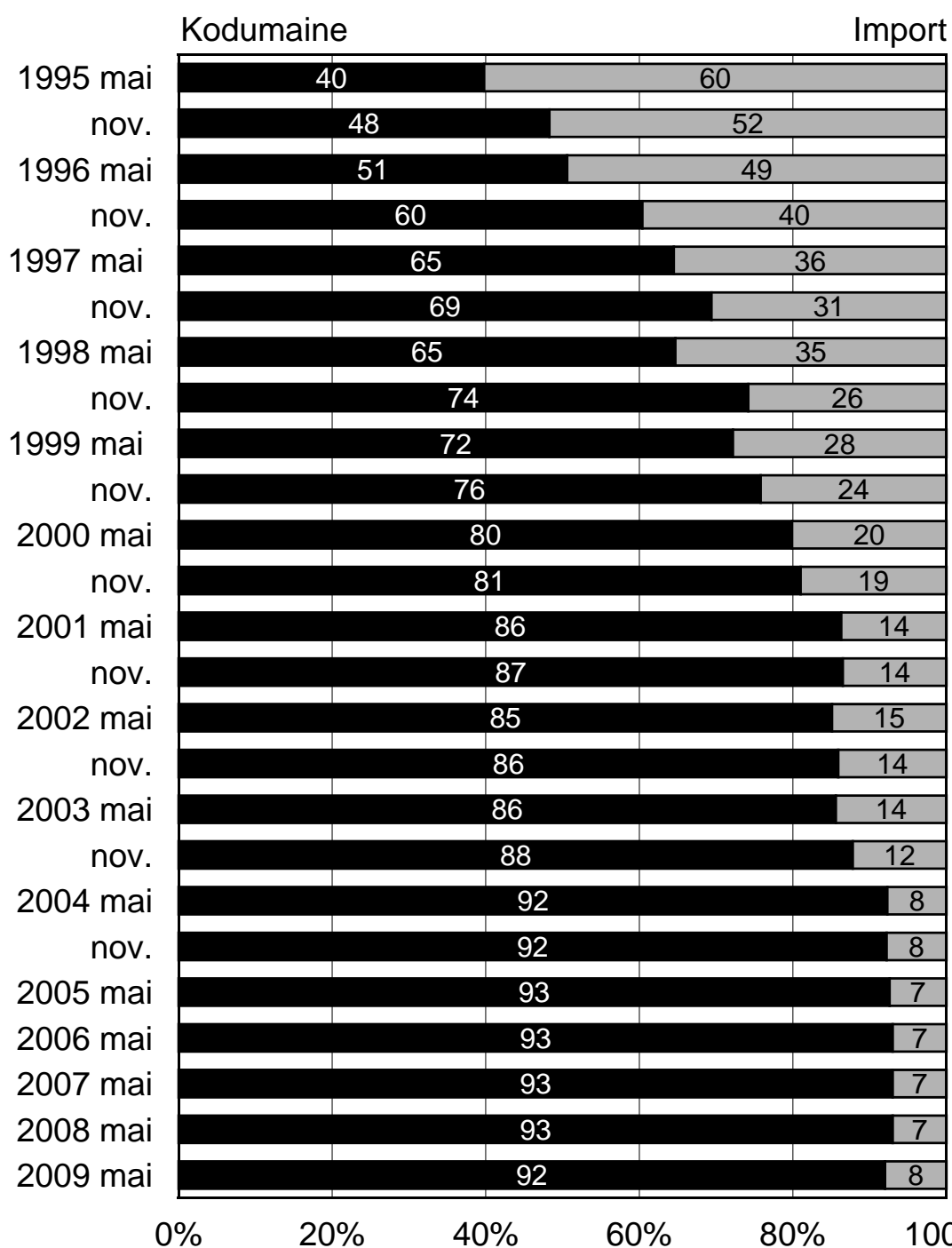
	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
piim	97	3	4	96	4	98	98	2	99	99	1	
naturaaljuust	82	18	49	51	49	82	82	18	95	95	5	
sulatatud juust	54	46	51	49	51	52	52	48	60	60	40	
jogurt	92	8	18	82	18	92	92	8	96	96	4	
või	92	8	15	85	15	95	95	5	98	98	2	
kohupiim	97	3	8	92	8	98	98	2	98	98	2	
jäätis	84	16	19	81	19	84	84	16	87	87	13	

Kodumaise- ja import sulatatud juustu osatähtsus sulatatud juustu kogukäibes (1995 - 2009 mai)

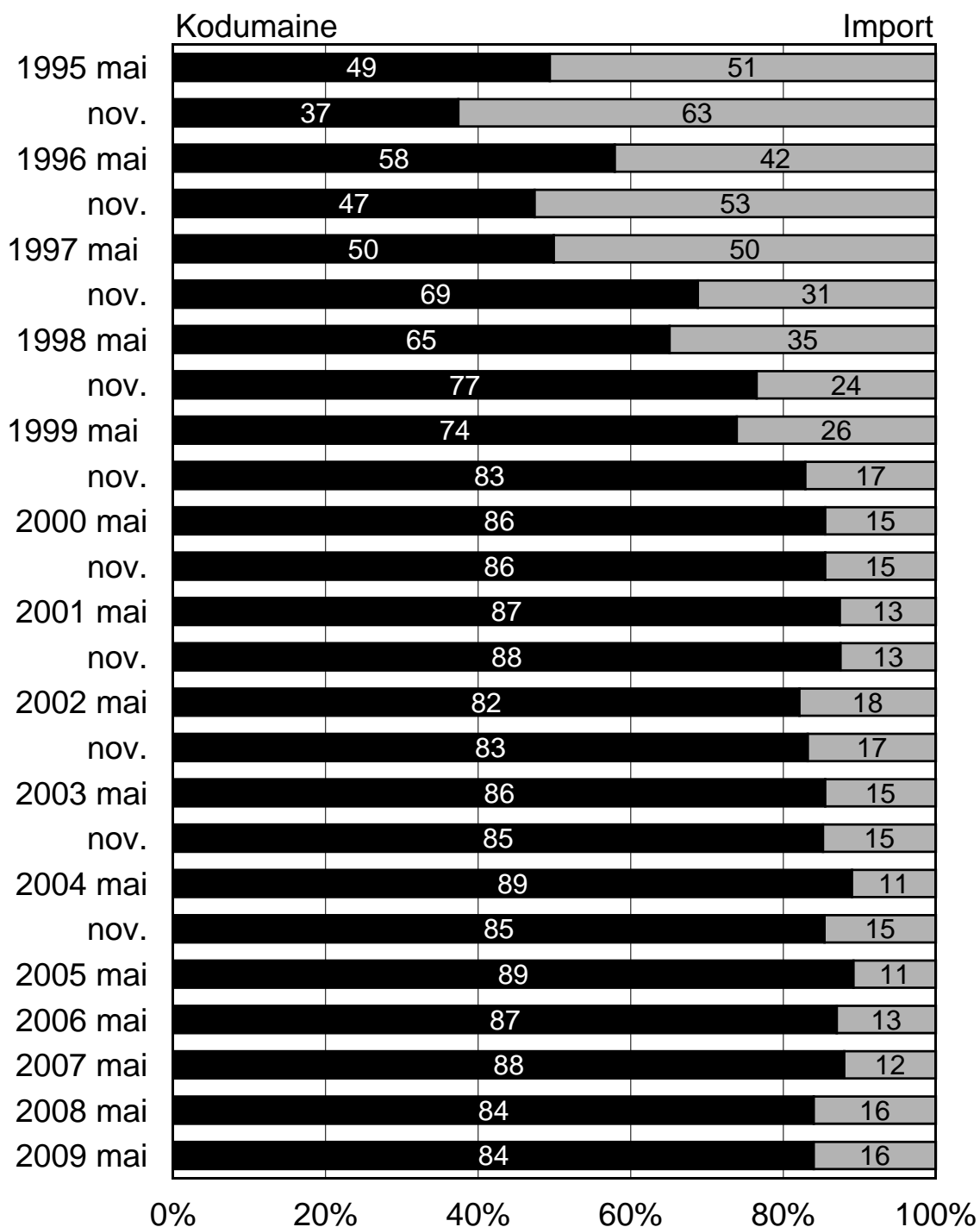
Kodumaise- ja importjogurti osatähtsus jogurtite kogukäibes

(1995 - 2009 mai)

Kodumaise- ja importjätise osatähtsus jäätiste kogukäibes

(1995 - 2009 mai)

Tabel 2.7

Kodumaiste ja importpiimatoodete keskmised hinnad (kr/kg)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup					
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Piimatooted s.h.																
piim (kr/l)	7.13	6.39	7.43	7.82	7.77	8.08	11.99	10.32	-	-	-	-	-	5.50	9.77	11.30
naturaaljuust	77.85	75.58	76.85	84.04	87.89	94.63	133.65	114.03	122.84	107.64	99.08	116.07	133.81	154.38	181.47	205.82
sulatatud juust	78.01	74.83	73.02	75.95	75.35	80.44	98.54	96.63	108.84	108.71	106.60	103.19	108.80	114.22	124.67	127.74
jogurt	27.75	27.03	27.85	28.44	28.83	30.92	34.57	34.95	33.84	34.25	32.66	33.96	35.79	36.63	42.13	47.81
või	44.60	43.68	53.23	63.91	65.43	68.05	100.44	93.94	59.91	42.70	71.55	155.57	138.37	170.24	159.38	164.67
kohupiim	34.58	34.84	35.63	37.59	38.08	39.72	47.90	46.19	-	-	-	-	-	-	-	-
jäätis (kr/l)	29.89	28.47	26.89	27.78	28.03	28.82	36.58	35.63	28.34	27.71	25.99	25.63	26.53	26.77	36.70	41.19

Tabel 2.8

Piimatoodete keskmised hinnad 2009.a mais (kr./kg)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
piim (kr/l)	10.32	11.30	10.78	10.34	14.50	9.70	10.34	10.34	9.99	9.99	-	-
naturaaljuust	114.03	205.82	115.47	112.88	220.65	176.13	112.88	176.13	116.10	116.10	188.60	188.60
sulatatud juust	96.63	127.74	105.92	95.11	142.54	122.20	95.11	122.20	94.79	94.79	113.65	113.65
jogurt	34.95	47.81	34.54	35.32	48.19	47.59	35.32	47.59	34.15	34.15	47.98	47.98
või	93.94	164.67	94.15	93.54	186.29	112.52	93.54	112.52	94.72	94.72	-	-
kohupiim	46.19	-	46.68	45.60	-	-	45.60	-	47.40	47.40	-	-
jäätis (kr/l)	35.63	41.19	34.34	35.84	41.08	41.30	35.84	41.30	36.07	36.07	41.00	41.00

3. LIHATOOTED

LIHATOOTED

Veiseliha valik suurenes kauplustes võrreldes eelmise aastaga ühe nimetuse võrra, kuid sortimendist saab rääkida põhiliselt Tallinna kauplustes, kus oli müügil 10 nimetust veiseliha keskmiselt kaupluses (tabel 3.2). Vaatluse ajal puudus veiseliha müügit üldse 25% linnade ja 60% maapiirkonna kauplustest. Regiooniti puudus võimalus osta kauplusest veiseliha Rapla, Võru, Valga, Põlva, Narva ja Haapsalu elanikel. Eestis toodetud veiseliha keskmine hind oli selle aasta mais 122.04 kr/kg, mis on 11% kõrgem kui aasta tagasi. Sarnaselt 2008. aastal läbiviidud uuringule oli suurem valik veiseliha Tallinnas Rocca al Mare Prisma (14 sorti) ning Stockmannis ja Ülemiste Rimis (11 sorti). Importveiseliha vaatluse läbiviimise ajal üheski kaupluses müügil ei olnud.

Sealiha valik suurenes aastaga ühe nimetuse võrra 9 tooteni keskmiselt kaupluses. Tallinna kauplustes oli müügil 20 ja teistes linnades 9 ning maakauplustes 5 nimetust eestimaist sealiha. Importsealiha uuringu läbiviimise ajal müügil ei olnud (tabel 3.2). Eestis toodetud sealiha kallines kauplustes aastaga 6%.

AS Tallegg on oma positsiooni **linnuliha** turul viimase aasta jooksul taas parandanud. Kaupluste linnuliha valikus suurenes kodumaise toodangu valik ühe toote võrra (8 nimetuseni), importlinnuliha sortiment vähenes 3-lt tootelt 2-ni keskmiselt kaupluses. Tallinna kauplustes suurenes kodumaise linnuliha valik aastaga 15-lt 17 tooteni, teiste linnade kauplustes 9 ja maakauplustes 4 nimetuseni keskmiselt kaupluses. Lätist imporditud linnuliha osakaal sortimendis vähenes 2008. aasta 11%-lt 4%-ni ja leedu linnuliha osakaal 1%-punkti võrra 3%-ni. Kauplustes pakutavas sortimendis suurenes eestimaise linnuliha osakaal kõigi aastate suurima, 82%-ni.

Linnuliha müügikäibes suurenes kodumaise linnuliha osatähtsus 67%-lt 74%-ni, mis on samuti suurim osakaal 16 aasta jooksul. Kodumaise linnuliha osakaal käibes kasvas viimase aastaga Tallinnas 60%-lt 67%-ni ja teistes linnades 70%-lt 73%-ni. Suurim muutus eestimaise linnuliha eelistamisel toimus maapiirkonna kauplustes, kus eesti linnuliha osakaal kaupluste linnuliha müügikäibes kasvas aastaga 65%-lt 79%-ni. Tallinnas on importlinnuliha osakaal käibes võrreldes teiste piirkondadega suurem seetõttu, et pealinna elanikud ostavad teistest enam ka teiste lindude (pardid, haned, kalkunid) liha. Suurim linnulihavalik oli Tallinnas Järve Selveris, kus oli 29 sorti linnuliha 4 riigist. Erinevalt varasema-

test aastatest oli kõigis neljas vaatluse all olnud Rimis müügil ainult eestimaine linnuliha. Võrreldes eelmise aastaga olid nii AS Talleggi (-6%) kui importkana-koivad (-9%) odavamad. Eesti broilerikoivad maksid 2009. aasta mais keskmiselt 48.03 kr/kg, läti kanakoivad 47.90 kr/kg ja taani kanakoivad 38 kr/kg. Seega hinnakonkurentsis jäävad kodumaised tooted impordile alla, kuid Eesti tarbijate kodumaiste toodete eelistamine tagab nende müügi, kuna hinnavahe pole suurema osa tarbijate jaoks nii suur, et eelistusi muuta.

Lihakonservide valikus suurenes 2008. aasta maikuuga võrreldes kodumaiste konservide osakaal 75%-lt 78%-ni. Lätist imporditud konservide osakaal sortimendis vähenes aastaga 17%-lt 15%-ni. Lihakonservide valikus domineerivad Maag Lihatööstuse Rannarootsi ja Frank Pott kaubamärkide sea- veise- ja ulukiliha konservid. Tallinna kauplustes oli 2009. aasta mais müügil keskmiselt 14, teistes linnades 10 ja maakauplustes 7 nimetust kodumaiseid lihakonserve.

Lihakonservide käibe osakaalus suurenes kodumaiste toodete osakaal 76%-lt 80%-ni. Eesti konservid kallinesid aastaga 33% ja maksid mais keskmiselt 93.78 kr/kg. Hinnatõus toimus põhiliselt sortimenti lisandunud veise- ja sealihakonservidest kaks korda kallimate ulukilihast konservide tõttu. Importkonservid kallinesid aastaga 10% ja maksid 50.48 kr/kg. Lihakonservide seas pakkusid kodumaistele toodetele suurimat hinnakonkurentsi leedu tooted keskmise hinnaga 38.30 kr/kg. Prantsuse lihakonservide keskmine hind oli käesoleva aasta mai algul 40.70 kr/kg, poola toodetel 49.50 kr/kg, läti toodetel 51.80 kr/kg ja ungari konservidel 59.60 kr/kg.

Keeduvorstide ja viinerite, täis- ja poolsuitsuvorstide ning suitsu- ja keedusinkide valik kauplustes on viimase aastaga suurenenud kõigi toodete osas. Kodumaiste keeduvorstide ja viinerite sortiment Eestis tervikuna suurenes 57-lt 62 tootenimetuseni, suitsuvorstide valik 51-lt 52-ni ja suitsuliha valik 59-lt 65-ni keskmiselt kaupluses. Tallinnas suurenes keeduvorstide-viinerite sortiment 81-lt 83 tooteni, teistes linnades 66-lt 72-ni ja maapiirkonna kauplustes 35-lt 38-ni. Sortimendi suurenemine toimus viinerite sortimendi kasvu arvelt. Kodumaiste suitsuvorstide ja suitsuliha valik väljaspool Tallinna suurenes, Tallinnas valik vähenes suitsuvorstide osas 4 toote võrra 88 nimetuse ja suitsuliha osas 6 nimetuse võrra 122 tooteni keskmiselt kaupluses (tabel 3.2). Kauplustest oli suurim kohalike lihatööstusettevõtete tootevalik Ülemiste Rimis – 125 (2008.a 113) sorti keeduvorsti-viinereid, 127 (140) sorti suitsuvorsti ja 134 (164) suitsuliha. Haabersti Rimis oli neid tooteid vaid 3 võrra vähem, kuid seal oli suurim

kodumaise suitsuliha valik – 148 nimetust. Suurim importlihatoodete valik oli endiselt Stockmannis, kus oli müügil 54 sorti välismaist suitsuvorsti ja 29 erinevat suitsulihatoodet.

Kodumaiste **keeduvorstide ja viinerite** keskmised hinnad kauplustes olid möödunud aastaga võrreldes tõusnud 9% (60.77 kr/kg-ni), **suitsuvorsti** hind 14% (110.49 kr/kg-ni) ja **suitsuliha** kallines 6% (103.30 kr/kg-ni). Näiteks Tallinna Kaubamajas oli müügil Soomes toodetud keeduvorst hinnaga 80.17 kr/kg, Lõuna-Eestis piiri lähedal müüdi Lätis toodetud keeduvorsti hinnaga 27-28 kr/kg, suitsuvorsti 103.70 kr/kg-ga ja suitsuliha 77.70 kr/kg-ga. Saksamaalt, Hispaaniast, Itaaliast, Leedust ja Prantsusmaalt imporditud suitsuliha ja -vorsti kilo hind algas 200-st kroonist (tabel 3.8).

57% kodumaisest suitsulihast (2008.a 56%) ja 25% suitsuvorstist (22%) oli müügil viilutatult väikepakendites.

Tabel 3.1

Lihatoodete sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup															Importkaup														
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009										
veiseliha	0.9	2.1	1.4	1.8	2.1	2.2	1.9	2.5	2.1	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
sealiha	1.1	6.1	5.1	6.3	7.5	7.4	9.0	8.9	8.3	9,2	-	0.2	0.2	0.2	-	-	-	-	-	-										
linnuliha	2.0	5.3	6.4	6.8	8.0	7.1	8.0	9.0	7.0	8,3	0.7	2.7	2.2	2.2	2.2	2.7	3.4	3.7	3.2	1,8										
lihakonservid	5.7	8.7	7.8	8.3	8.9	9.0	7.8	7.8	10.2	10,9	2.3	4.0	2.7	2.6	3.0	3.9	4.2	4.4	3.4	3,1										
keeduworst. viinerid	8.3	32.0	33.7	41.7	48.2	57.3	56.4	55.8	57.6	62,2	0.4	0.6	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0,1										
suitsuvorst	3.9	21.4	24.0	31.6	37.3	42.4	47.6	53.4	51.2	51,5	1.0	0.9	0.2	0.4	1.1	2.2	2.4	3.3	3.4	5,2										
suitsuliha	3.5	23.7	24.8	29.0	36.5	48.8	48.5	54.7	59.6	65,6	0.4	0.1	0.1	0.2	0.5	1.3	1.1	1.5	2.2	2,0										

Tabel 3.2

Lihatoodete sortimendi laius 2009. a mais (nimetuste arv keskmiselt kauplustes)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup
veiseliha	2.6	-	9.8	-	-	2.0	-	-	0.5	-	-	
sealiha	9.2	-	20.2	-	-	9.3	-	-	4.7	-	-	
linnuliha	8.3	1.8	17.0	5.0	1.8	8.6	1.8	4.4	4.4	0.5	0.5	
lihakonservid	10.9	3.1	14.3	1.8	3.4	12.2	3.4	7.4	7.4	3.1	3.1	
keeduworst. viinerid	62.2	0.1	82.8	0.2	0.1	71.8	0.1	38.4	38.4	0.1	0.1	
suitsuvorst	51.5	5.2	88.5	27.0	2.8	54.3	2.8	32.2	32.2	0.3	0.3	
suitsuliha	65.6	2.0	122.0	14.5	0.2	70.3	0.2	35.5	35.5	0.1	0.1	

Tabel 3.3

**Kodumaiste ja impordlihatoodete suhe
kaupluses pakutavas lihatoodete sortimendis (%)**

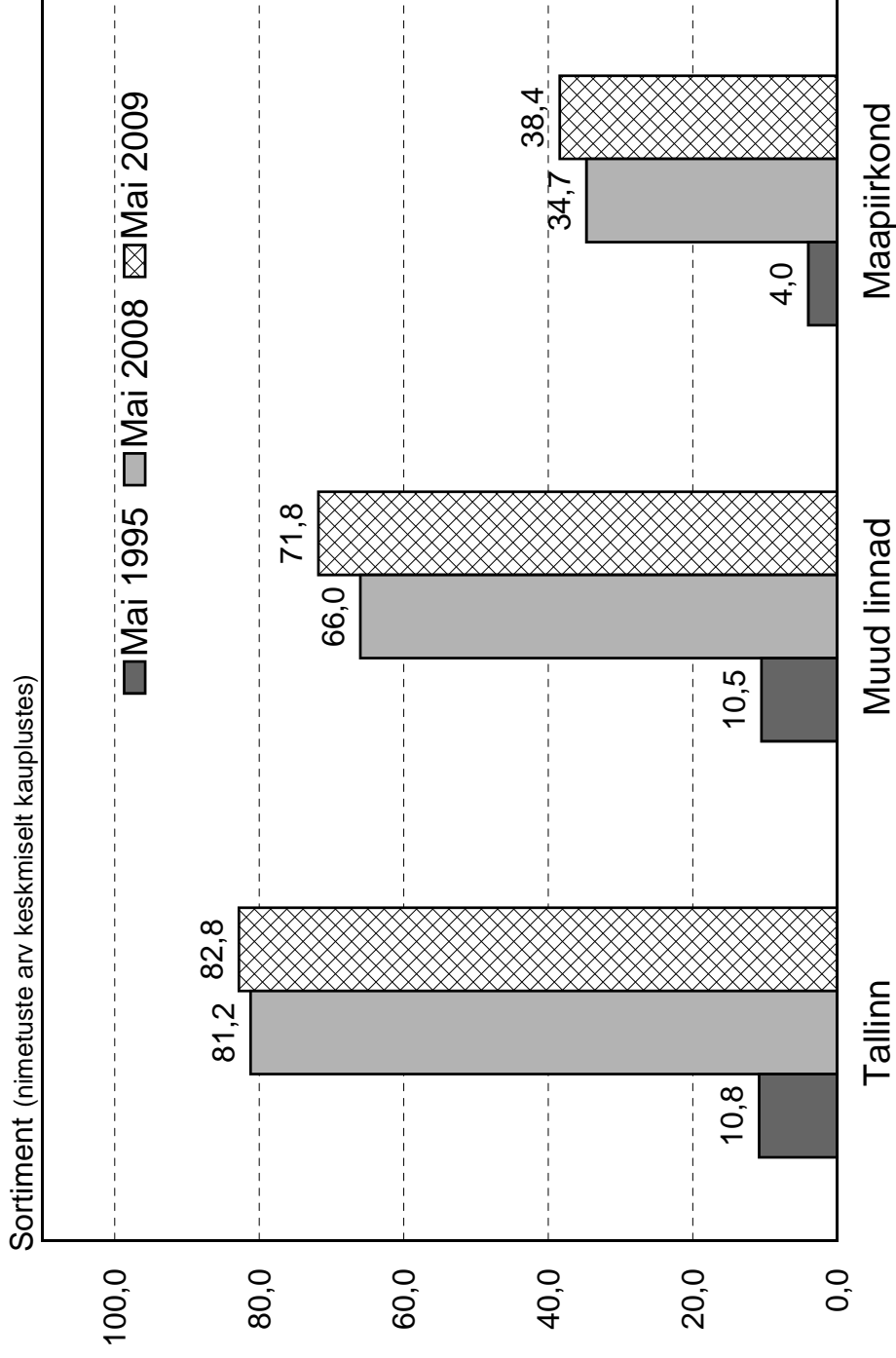
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
veiseliha	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sealiha	100.0	96.8	95.7	97.6	99.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	3.2	4.3	2.4	0.6	-	-	-	-	-
linnuliha	74.1	66.3	74.7	75.4	78.5	72.7	70.1	70.7	68.8	82,2	25.9	24.8	25.3	24.6	21.5	27.3	29.9	29.3	31.2	17,8
lihakonservid	71.3	68.5	74.1	76.5	75.0	69.9	64.8	63.9	75.2	77,9	28.7	31.5	25.9	23.5	25.0	30.4	35.2	36.1	24.8	22,1
keeduworst. viinerid	95.4	98.2	99.8	99.6	99.6	99.6	99.7	99.7	99.7	99,9	4.6	1.8	0.2	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0,1
suitsuworst	79.6	96.0	99.1	98.9	97.2	95.0	95.2	94.1	93.7	90,9	20.4	4.0	0.9	1.1	2.8	5.0	4.8	5.9	6.3	9,1
suitsuliha	89.7	99.6	99.6	99.3	98.6	97.4	97.8	97.4	96.5	97,0	10.3	0.4	0.4	0.7	1.4	2.6	2.2	2.6	3.5	3,0

Tabel 3.4

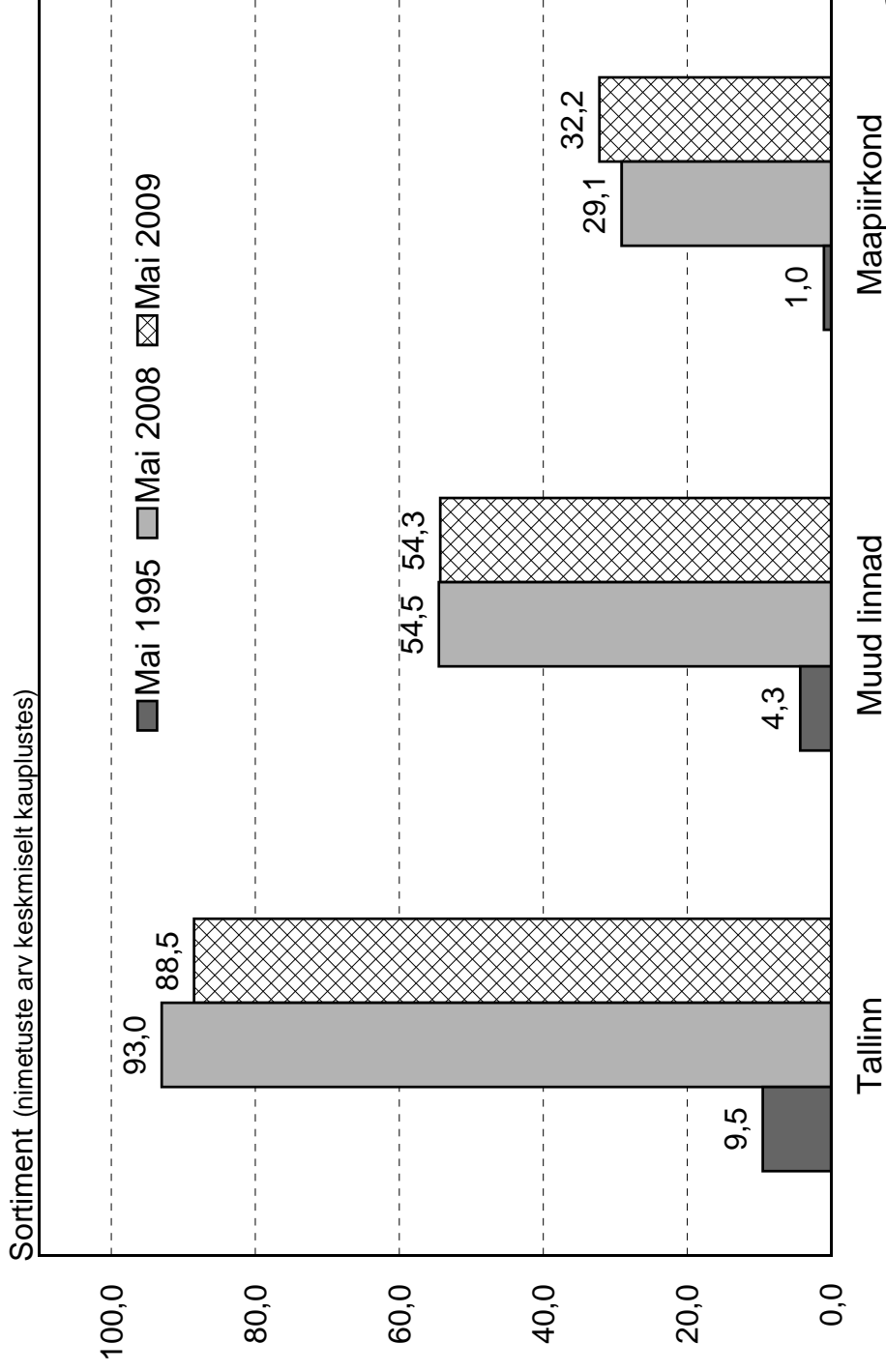
**Kodumaiste ja impordlihatoodete suhe kaupluses
pakutavas lihatoodete sortimendis 2009. a mais (%)**

	Eesti kokku					s.h. Tallinn					muud linnad					maapiirkond				
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	
/ veiseliha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	-	100.0	-	100.0	-	-	100.0	-	100.0	-	-	100.0	-	
sealiha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	-	100.0	-	100.0	-	-	100.0	-	100.0	-	-	100.0	-	
linnuliha	82.2	17.8	77.3	22.7	77.3	77.3	22.7	82.8	17.2	82.8	82.8	17.2	78.3	21.7	78.3	89.2	10.8	89.2	10.8	
lihakonservid	77.9	22.1	88.7	11.3	88.7	88.7	11.3	78.3	21.7	78.3	78.3	21.7	70.3	29.7	70.3	70.3	29.7	70.3	29.7	
keeduworst. viinerid	99.9	0.1	99.8	0.2	99.8	99.8	0.2	99.9	0.1	99.9	99.9	0.1	99.8	0.2	99.8	99.8	0.2	99.8	0.2	
suitsuworst	90.9	9.1	76.6	23.4	76.6	76.6	23.4	95.2	4.8	95.2	95.2	4.8	99.2	0.8	99.2	99.2	0.8	99.2	0.8	
suitsuliha	97.0	3.0	89.4	10.6	89.4	89.4	10.6	99.8	0.2	99.8	99.8	0.2	99.8	0.2	99.8	99.8	0.2	99.8	0.2	

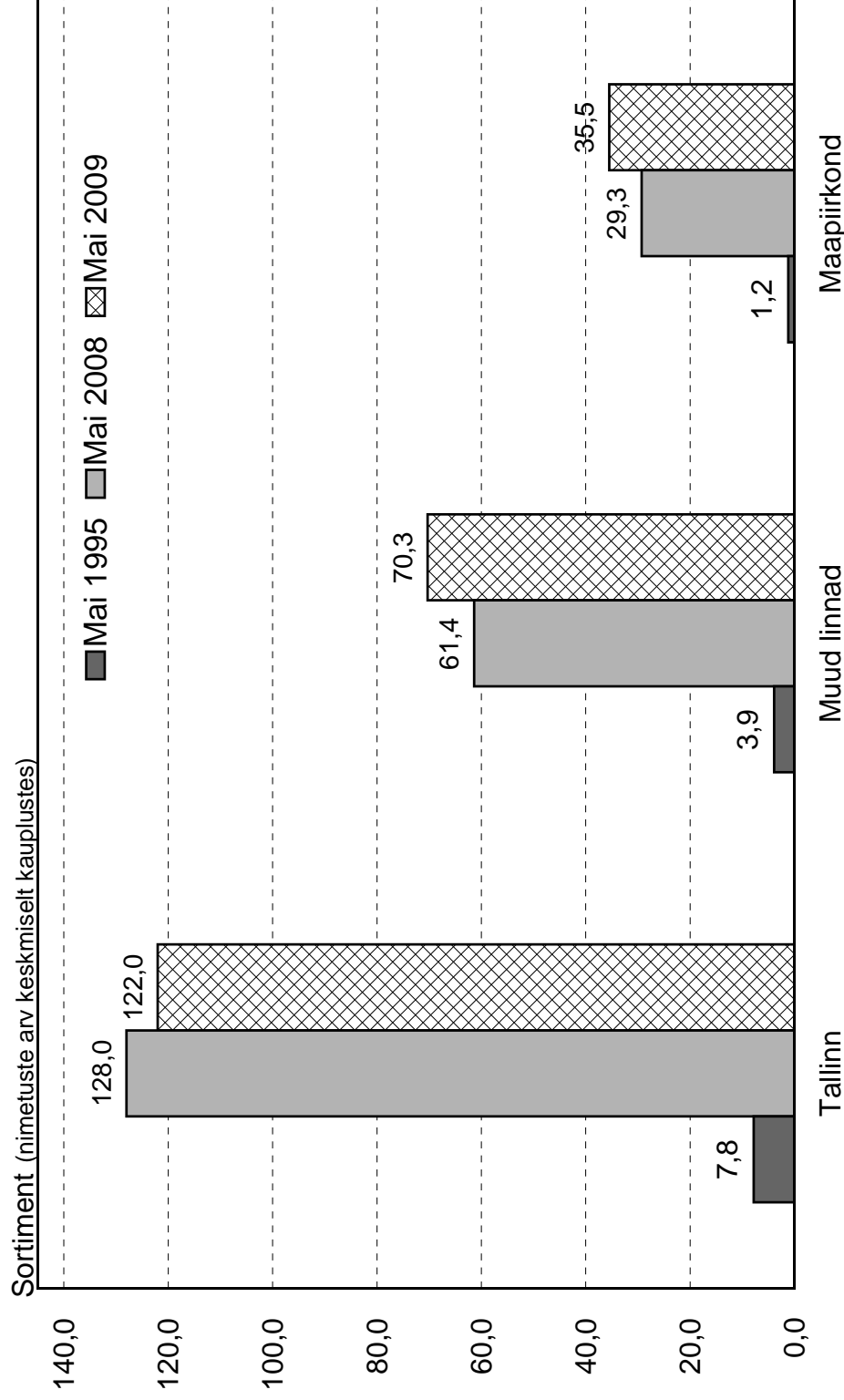
Kodumaise keeduvorsti ja viinerite sortiment

Kodumaise suitsuvarsti sortiment

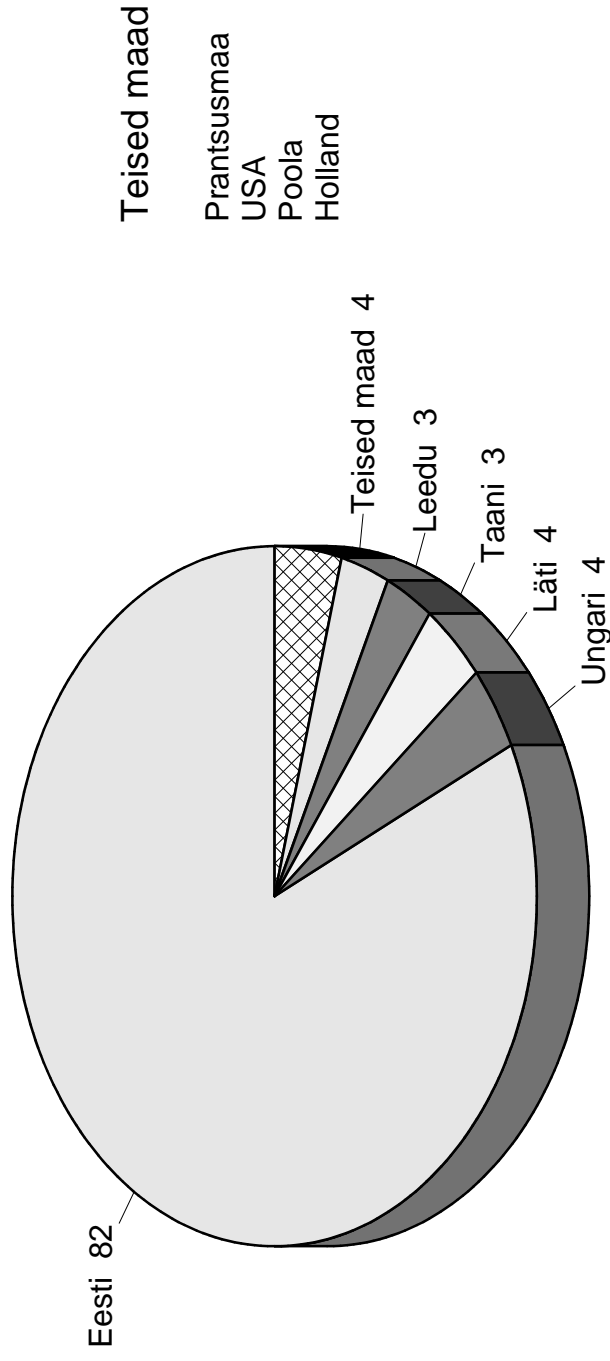

Kodumaise suitsuliha sortiment

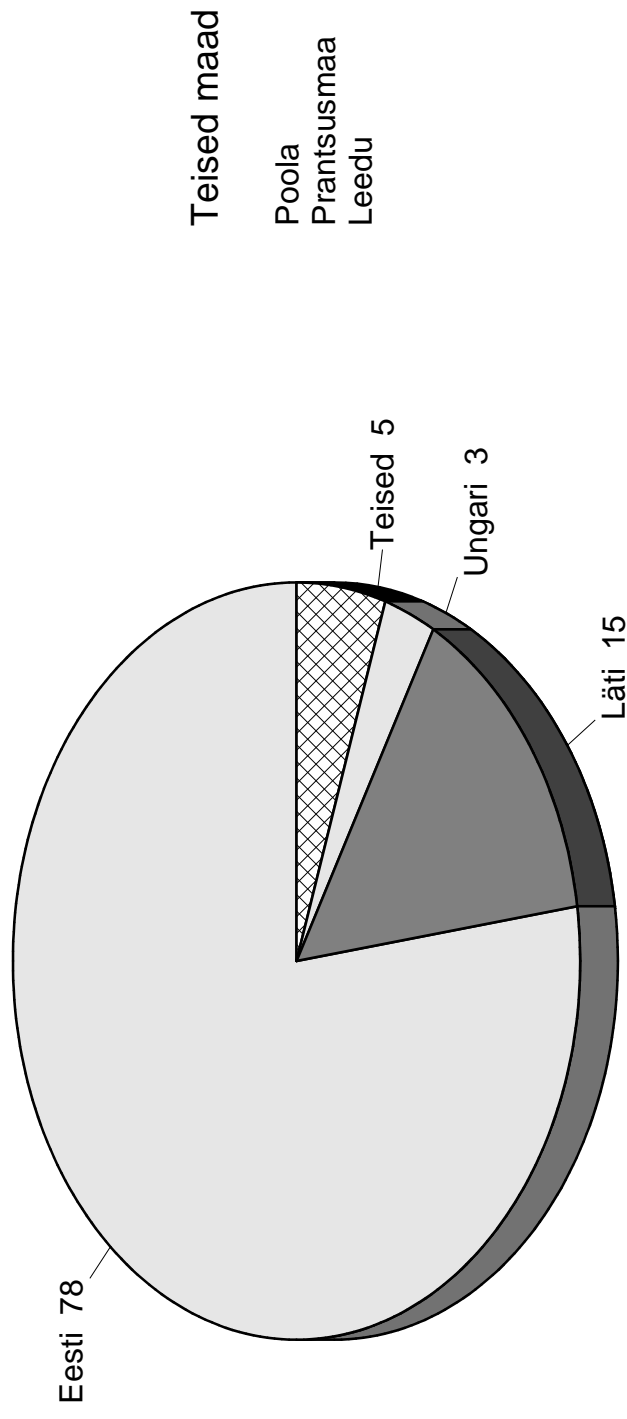
Linnuliha pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Lihakonservide pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 3.5

Kodumaiste ja importlihatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
veiseliha	100	100	100	100	100	100	100	100	99	95	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
sealiha	100	90	89	95	98	100	100	100	99	95	-	10	11	5	2	-	-	-	1	5
linnuliha	69	43	49	45	61	60	64	63	67	74	31	57	51	55	39	40	36	37	33	26
lihakonservid	86	79	81	85	87	82	77	77	76	80	14	21	19	15	13	18	23	23	24	20
keeduworst. viinerid	98	99	99	99	100	100	100	100	100	98	2	1	1	1	-	-	-	-	-	2
suitsuworst	97	99	99	99	99	99	99	98	97	96	3	1	1	1	1	1	1	2	3	4
suitsuliha	99	99	99	99	99	99	100	99	98	96	1	1	1	1	1	1	-	1	3	4

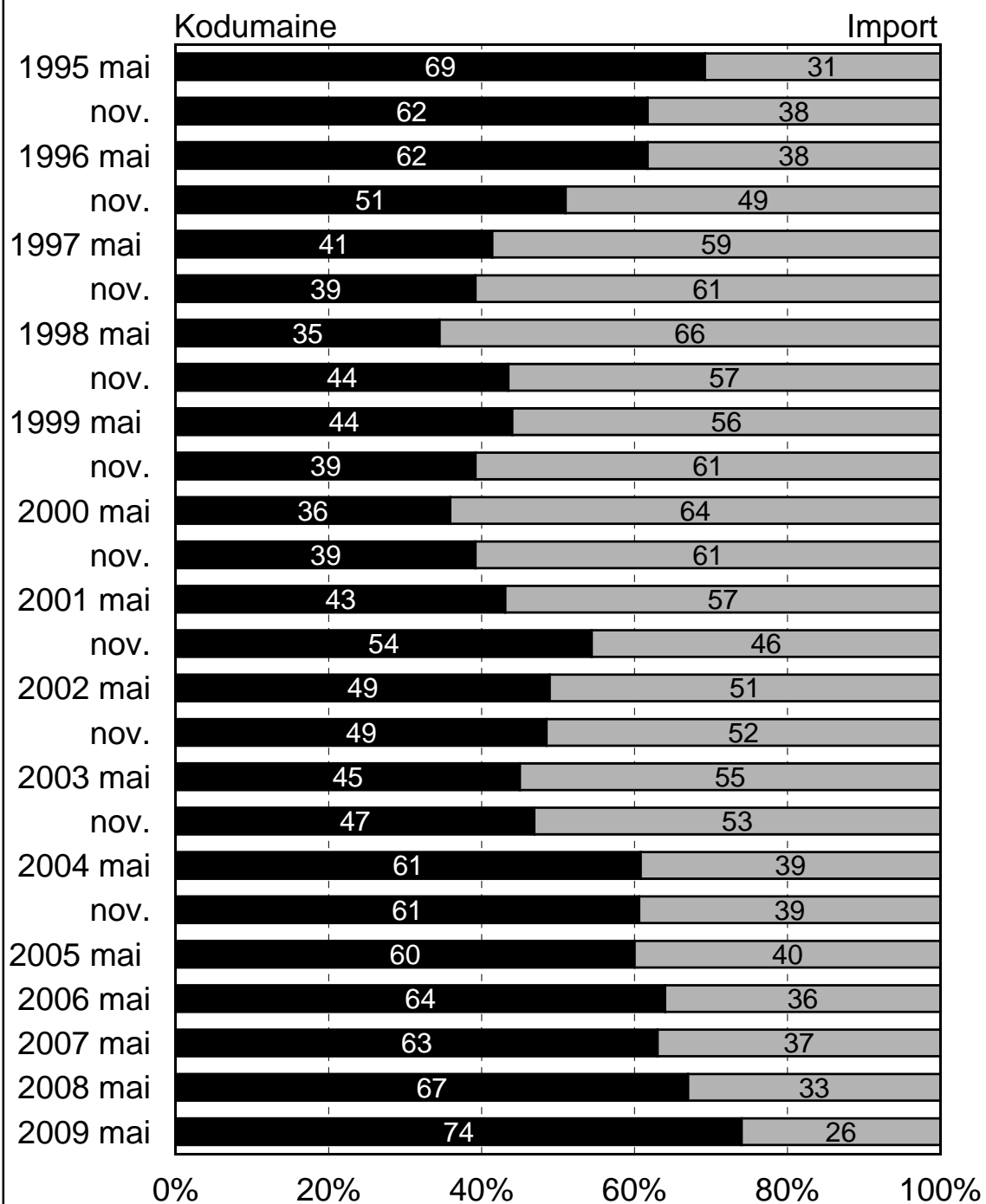
Tabel 3.6

Kodumaiste ja importlihatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes 2009. a mais (%)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
veiseliha	95	5	5	95	5	5	100	-	-	100	-	-
sealiha	95	5	5	95	5	5	95	5	5	100	-	-
linnuliha	74	26	26	67	33	33	73	27	27	79	21	21
lihakonservid	80	20	20	65	35	35	85	15	15	78	22	22
keeduworst. viinerid	98	2	2	94	6	6	97	3	3	99	1	1
suitsuworst	96	4	4	86	14	14	96	4	4	90	10	10
suitsuliha	96	4	4	88	12	12	96	4	4	99	1	1

Kodumaise- ja importlinnuliha osatähtsus linnuliha kogukäibes

(1995 - 2009 mai)

Tabel 3.7

Kodumaiste ja importlihatoodete keskmised hinnad (kr/kg)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009				
veiseliha	74.48	69.52	64.81	73.80	78.95	88.27	109.71	122.04	-	-	-	-	-	-	-	-				
sealiha	67.78	63.71	62.32	64.53	67.56	70.83	78.67	83.10	36.96	32.50	-	-	-	-	-	-				
linnuliha	36.99	38.05	36.43	38.45	38.66	42.48	50.85	48.03	28.33	22.91	26.66	33.13	37.31	44.91	41.03					
lihakonservid	50.60	48.94	48.34	49.07	49.14	54.70	70.66	93.78	46.24	47.62	45.64	45.27	41.74	48.05	50.48					
keeduworst. viinerid	46.36	45.38	44.00	45.96	48.04	49.75	55.62	60.77	45.90	44.53	62.60	57.68	65.70	60.56	40.67					
suitsuworst	67.37	64.83	65.51	71.93	78.33	85.08	96.82	110.49	136.04	138.84	149.87	163.23	184.79	194.14	262.19					
suitsuliha	83.52	81.50	78.22	84.69	85.48	88.19	97.20	103.30	-	65.48	-	287.00	157.56	156.07	302.38					

Tabel 3.8

Lihatoodete keskmised hinnad 2009. a mais (kr/kg)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
veiseliha	122.04	-	132.83	-	-	115.06	-	-	101.89	-	-	
sealiha	83.10	-	90.80	-	-	82.94	-	-	70.33	-	-	
linnuliha	48.03	41.03	49.22	47.90	48.96	41.47	45.62	35.85	48.14	48.14	48.14	
lihakonservid	93.78	50.48	102.99	52.04	95.93	51.63	79.82	26.70	57.23	98.56	64.05	
keeduworst. viinerid	60.77	40.67	66.31	80.17	60.49	27.90	57.23	26.70	98.56	64.05	64.05	
suitsuworst	110.49	262.19	124.73	264.23	108.69	277.36	98.56	64.05	98.56	64.05	64.05	
suitsuliha	103.30	302.38	111.59	329.15	101.97	179.00	96.43	77.70	96.43	77.70	77.70	

4. TERA VILJATOOTED

TERAVILJATOOTED

Leiva sortiment on püsinud viimased viis aastat 37-40 tootenimetuse ringis keskmiselt kaupluse kohta. Kui varem Eestis importleiba müügil ei olnud, siis nüüd toodavad osa Eesti leivatootjaid teist aastat järjest mõningaid leibasid Lätis ning neid on antud uuringus käsitletud importtoodetena. 2009. aasta mai algul oli Eesti kauplustes keskmiselt 39 erinevat leiba piirkonna suurema toidu-kaupluse kohta (2008.a 37 nimetust). Tallinnas jäi leiva valik püsima möödunud aastasele tasemele - 65 nimetust kodumaist ja 2 importleiba. Teistes linnades suurenes kohaliku leiva valik ühe toote võrra 42-ni ja maapoodides 19-lt 23-ni. Lätis toodetud leiba väljaspool Tallinna igas kaupluses müügil ei olnud, seetõttu jäi importleiva valik alla ühe toote keskmiselt kaupluses (tabel 4.2). Suurimat leivavalikut pakkus kauplustest endiselt Ülemiste Rimi, kus oli müügil 85 nimetust leiba (2008.a 89 nimetust). Kaupluste lõikes võib sama leiva hind erineda paari krooni võrra, kuid enim avaldab keskmisele hinnale mõju sortimendi sisu. Kalleima kilohinnaga leib oli müügil Tallinnas hinnaga 73.21 kr/kg, järgnesid Pärnus ja Kuressaares müüdav leib, mille eest tuli maksta 69.64 kr/kg. Kohtla-Järvel on keskmine leivakilo alati odavam, sest seal pakutakse odavamalt sortimendi - kalleim leivasort oli seal kaupluses müügil hinnaga 39.06 kr/kg. Pealinna keskmise leivakilo hinna (31.91 kr/kg) tõstab kõrgeks just kõrgema hinnaklassiga leibade suurem osakaal sortimendis kui mujal Eestis. Võrreldes 2008. aasta maiga kallines leivakilo Eestis keskmiselt 5% ja maksis 27.58 kr/kg (tabel 1.10).

Nisujahu sortimendis vähenes kodumaise jahu osakaal 41%-lt 36%-ni, mis on 16 aasta lõikes rekordiliselt madal tase. Kauplustes oli müügil keskmiselt 2 nimetust Eestis toodetud ja 4 sorti importjahu. Eesti jahu valiku laius on langenud 1990-ndate aastate tasemele, veel 4 aastat tagasi oli müügil 5 nimetust kodumaist nisujahu keskmiselt kaupluse kohta. Linnakauplustes oli 2009. aasta mai algul importjahu kaks korda rohkem kui kohalike tootjate jahu, maakauplustes oli nii kodumaist kui importjahu keskmiselt 2 nimetust. Kaupluste jahu müügi-käibes vähenes eesti jahu osakaal võrreldes eelmise aastaga 37%-lt 27%-ni, mis on samuti uus rekordiliselt madal tase. Alles 2004-2006. aastatel ulatus see üle 85%. 2009. aasta väga madala taseme põhipõhjuseks võib pidada eelmisel aastal kehva viljakoristusaegset ilma, mistõttu toidukvaliteediga nisu saak jäi Eestis kasinaks.

Osa tarbijaid peab aga importjahusid, mida Eestis ümber pakendatakse ja mis kannavad nime Veski Mati ja Kalev, kodumaisteks, kuid tegelikult on need pärit Leedust, Lätist, Soomest ja Saksamaalt. Saksamaal toodetud jahu osakaal sortimendis vähenes viimase aastaga 13%-ni, samas suurenes soome jahu osakaal 32%-ni (2008.a 25%) ja Lätist sissetoodud jahu osakaal 17%-ni (4%). Üle poole kodumaisest jahust oli müügil 1-kilostes kottides, importjahust oli aga enam (77%) pakendatud 2-kilostesse kottidesse. Kauplustest oli suurim jahuvalik Ülemiste Rimis, kus oli müügil 5 Eestis toodetud ja 6 imporditud jahu.

Eestis toodetud kõrgema sordi nisujahu kallines kauplustes viimase aastaga 5% (10.49 kr/kg-ni), importjahu odavnes 2,9% (11.01 kr/kg-ni) (tabel 4.7). Kauplustes müügilolevast jahudest oli odavaim Lätis toodetud jahu hinnaga 8.50 kr/kg, järgnes leedu jahu hinnaga 8.70 kr/kg, saksa jahu hinnaga 9.50 kr/kg ning kalleim oli Soomest imporditud jahu hinnaga 13.10 kr/kg.

Küpsiste sortimendis jäi tasakaal importküpsiste ja kodumaiste toodete vahel samaks, mis möödunud aastal - 32% pakutavast sortimendist oli toodetud Eestis ja 68% imporditud teistest riikidest. Müügil oli 32 nimetust kohalikku ja kaks korda enam, 68 sorti, importküpsist. Tallinna kauplustes oli sortimendis 52 nimetust kohalikke küpsiseid, nagu ka 2008. aastal, ning 96 sorti importküpsist (2008.a 112). Teistes linnades oli müügil 32 sorti kodumaiseid ja 67 importküpsiseid, maakauplustes 15 eesti ja 38 importtoodet. Ka küpsiste müügikäibes vähenes eesti küpsiste osakaal kõigi aegade madalaimale tasemele - 26%-ni. Enim langes eesti toodete osakaal maapiirkonna kauplustes, kus kodumaiste küpsiste osakaal küpsiste käibes langes möödunud aasta 27%-lt 19%-ni (tabel 4.6).

Hinnauuringusse kaasatud täidise ja katteta importküpsiste hinnad olid käesoleva aasta mais vahemikus 24.86-175 kr/kg ja kohalike küpsiste hind jäi 26-64.12 kr/kg vahemikku. Eestis toodetud küpsised kallinesid aastaga 19% (keskmine hind 2009.a 45.15 kr/kg) ja importküpsised 15% (67.52 kr/kg). Keskmisest kõrgema kilohinnaga oli 2/3 hinnavõrdluse kaasatud täidise ja katteta küpsistest, seda nii kodumaiste kui importküpsiste puhul. Seega madalam hinnataase ei ole eesti küpsiste puhul piisav valdava turumahu saavutamiseks, mis näitab selgelt kasutamata võimalusi tootearenduses ja turunduses.

Eestis müügilolevad **makaronid** olid imporditud 19-st riigist, kohalikku toodangut enam müügil ei ole. Müügilolevas sortimendis suurenes võrreldes möödunud aastaga itaalia makaronide osakaal 29%-lt 37%-ni, vähenes prantsuse (19%-lt 14%-ni) ja soome (14%-lt 8%-ni) makaronide osakaal. Makaronide va-

lik on viimasel neljal aastal kauplustes pidevalt suurenenud ning sel aastal oli kaupluses keskmiselt 47 nimetust makarone. Tallinnas, nii nagu paljude teistegi kaupade puhul, makaronide valik viimase aastaga vähenes 75-lt tootenimetusele 68-ni. Teiste linnade kauplustes sortiment suurenes ühe toote võrra 52-ni ja maakauplustes 6 makaronisordi võrra 31 tooteni keskmiselt kaupluses. Enim nimetusi makarone oli endiselt müügil Tallinnas Stockmanni toiduosakonnas – kokku 107 sorti, sh 65 Itaaliast, 10 Prantsusmaalt ja Hispaaniast, 9 Soomest, 8 Saksamaalt, 4 Rootsist ja 1 Leedust. Makaronitoodete sortimendi suuruselt järgnes Pärnu Port-Arturi kauplus, kus oli müügil 76 nimetust makarone, sh lisaks itaalia, prantsuse, hispaania, soome ja saksa toodetele ka 12 sorti tšehhi makaronitooted. Odavamad olid Leedus toodetud makaronid (14.80 kr/kg), mida oli müügil keskmiselt 4 nimetust kaupluse kohta. Lätist (16.40 kr/kg) imporditud makarone müüsid ainult Rimi keti kauplused. Poolast (20 kr/kg) imporditud makaronid olid müügil vaid väljaspool Tallinna Maksimarketit ja Konsumi keti kauplustes ning ka maapiirkonna poodides, neid oli samuti keskmiselt 4 nimetust poe kohta, kus nad müügil olid. Kalleimad olid hispaania (42.80 kr/kg) makaronid, kõrget hinda küsiti ka prantsuse (35.50 kr/kg) makaronide eest. Makaronid kallinesid Eesti kauplustes aastaga 6,7% ja maksid 2009. aasta maikuu keskmiselt 37.49 kr/kg.

Viimasel kolmel aastal on Eesti **kaerahelveste** osakaal kaerahelveste sortimendis pidevalt vähenenud. Müügilolevast valikust oli käesoleva aasta mais kodumaiseid kaerahelbeid vaid 23% (2008.a 32%), soome kaerahelbeid 43% (42%), poola kaerahelbeid 5% (11%) ja läti kaerahelbeid 29% (9%). Seega läti kaerahelveste valik meie kauplustes on sel aastal juba suurem kui kodumaiste toodete sortiment. Läti kaerahelbeid, mis on pakutavast sortimendist odavamad (18.41 kr/kg), oli kaupluses keskmiselt 2 nimetust, eesti kaerahelbeid 1,4. Kõige suurem valik (keskmiselt 2,7 toodet kaupluse kohta) oli aga Soomest imporditud kaerahelbeid, mis olid samas importtoodetest kalleimad – 23.64 kr/kg. Eesti maiste AS Sangaste Linnase kaerahelveste hinnatase (25.20 kr/kg) ületas ka Soomest toodud kõrgeima hinnaga importtoodete hinda, mis on ka peamiseks põhjuseks miks kodumaiste kaerahelveste osakaal kaupluste kaerahelveste müügikäibes langes möödunud aasta 40%-lt kõigi aegade rekordiliselt madalale tasemele ehk 20%-ni. Alles 2003-2006. aastatel moodustasid eesti kaerahelbed müügikäibest üle 80%. Seega nende turupositsioon on viimase paari aastaga drastiliselt vähenenud. Kohalikud kaerahelbed kallinesid viimase aastaga 3,6% ja importkaerahelbed 4,4%.

Tabel 4.1

Teraviljatoodete sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Leib	4,9	28,0	30,8	31,4	35,0	40,5	38,9	38,1	37,2	38,8	0,1	-	-	-	-	-	-	-	0,5	0,9
Nisujahu k/s	1,2	4,2	4,1	4,5	5,1	5,1	5,4	3,7	2,7	2,2	0,3	3,0	2,8	1,7	1,0	1,1	1,1	2,3	3,9	4,0
Küpsised	6,5	18,6	18,4	16,7	22,3	25,0	26,4	30,0	28,6	29,1	18,4	53,0	56,2	54,7	60,8	62,9	59,8	62,0	61,8	61,0
Makaroniid	3,1	0,3	2,3	3,9	4,2	3,6	5,6	-	-	-	11,4	39,3	34,3	32,6	38,3	37,7	39,2	42,8	45,5	47,5
Kaerahelbed		2,9	3,4	3,4	3,3	3,8	3,8	2,9	1,8	1,4	1,2	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	2,4	3,8	4,8

Tabel 4.2

Teraviljatoodete sortimendi laius 2009. a mais (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
Leib	38.8	0.9	64.7	2.3	0.9	42.4	22.7	0.5	22.7	0.5	0.5	0.5
Nisujahu k/s	2.2	4.0	3.0	5.2	4.6	2.0	2.2	2.5	2.2	2.5	2.5	2.5
Küpsised	29.1	61.0	51.8	95.7	66.8	32.0	15.5	37.9	15.5	37.9	37.9	37.9
Makaroniid	-	47.5	-	68.3	52.5	-	-	31.1	-	31.1	31.1	31.1
Kaerahelbed	1.4	4.8	1.3	7.3	5.0	1.6	1.1	3.4	1.1	3.4	3.4	3.4

Tabel 4.3

**Kodumaiste ja importteraviljatoodete suhe
kaupluses pakutavas teraviljatoodete sortimendis (%)**

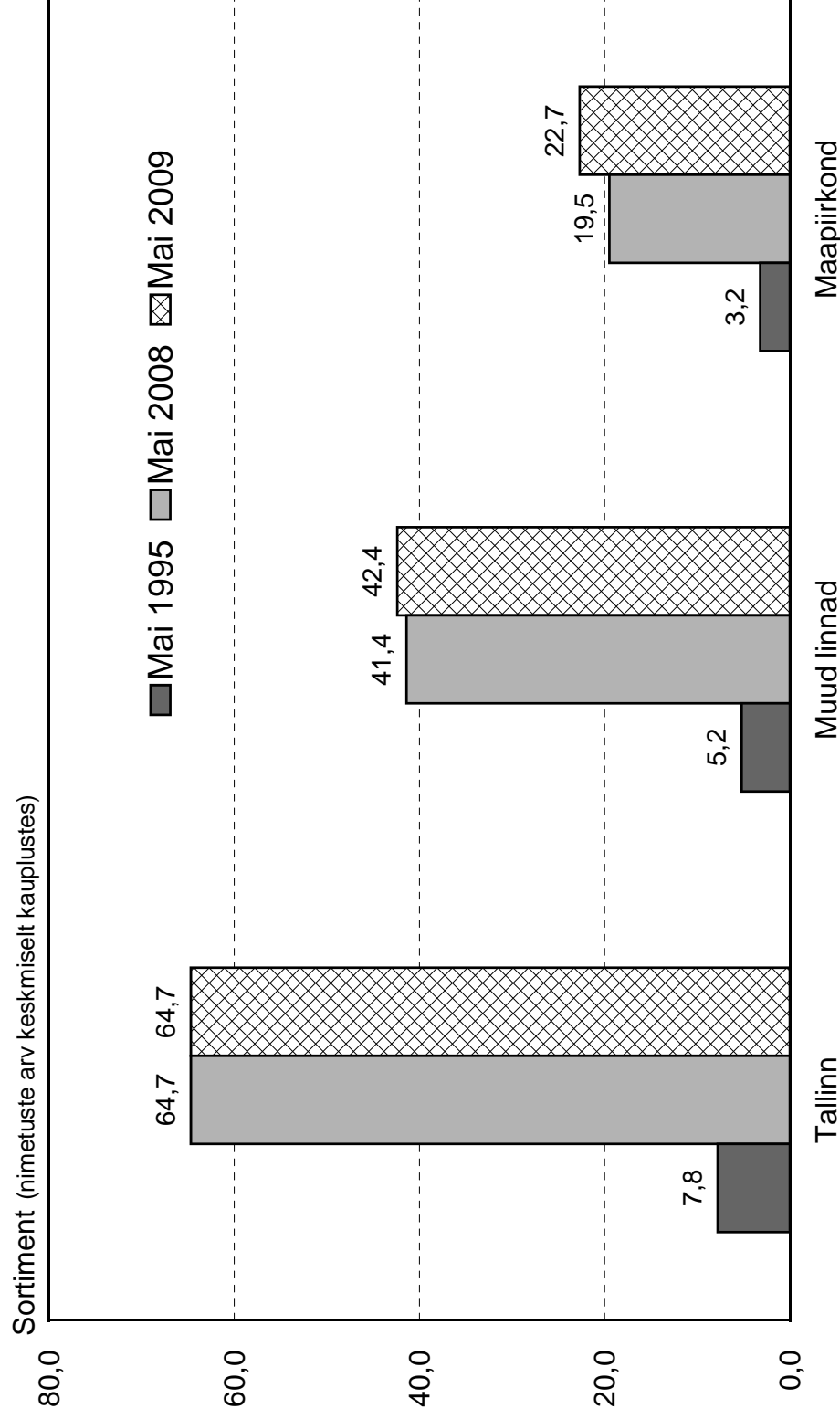
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Leib	98.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	100.0	98.2	98.6	97.7	2.0	-	0.1	-	-	-	-	1.8	1.4	2.3
Nisujahu k/s	80.0	58.3	59.3	72.8	84.3	82.4	83.2	61.5	40.9	35.7	20.0	41.7	40.7	27.2	15.7	17.6	16.8	38.5	59.1	64.3
Küpsised	26.1	26.0	24.6	23.4	26.8	28.4	30.7	32.6	31.7	32.3	73.9	74.0	75.4	76.6	73.2	71.6	69.3	67.4	68.3	67.7
Makaronid	21.4	0.8	6.2	10.6	9.8	8.8	12.4	-	-	-	78.6	99.2	93.8	89.4	90.2	91.2	87.6	100.0	100.0	100.0
Kaerahelbed			71.7	75.6	77.6	78.7	79.1	54.3	31.9	22.6	28.3	24.4	28.3	24.4	22.4	21.3	20.9	45.7	68.1	77.4

Tabel 4.4

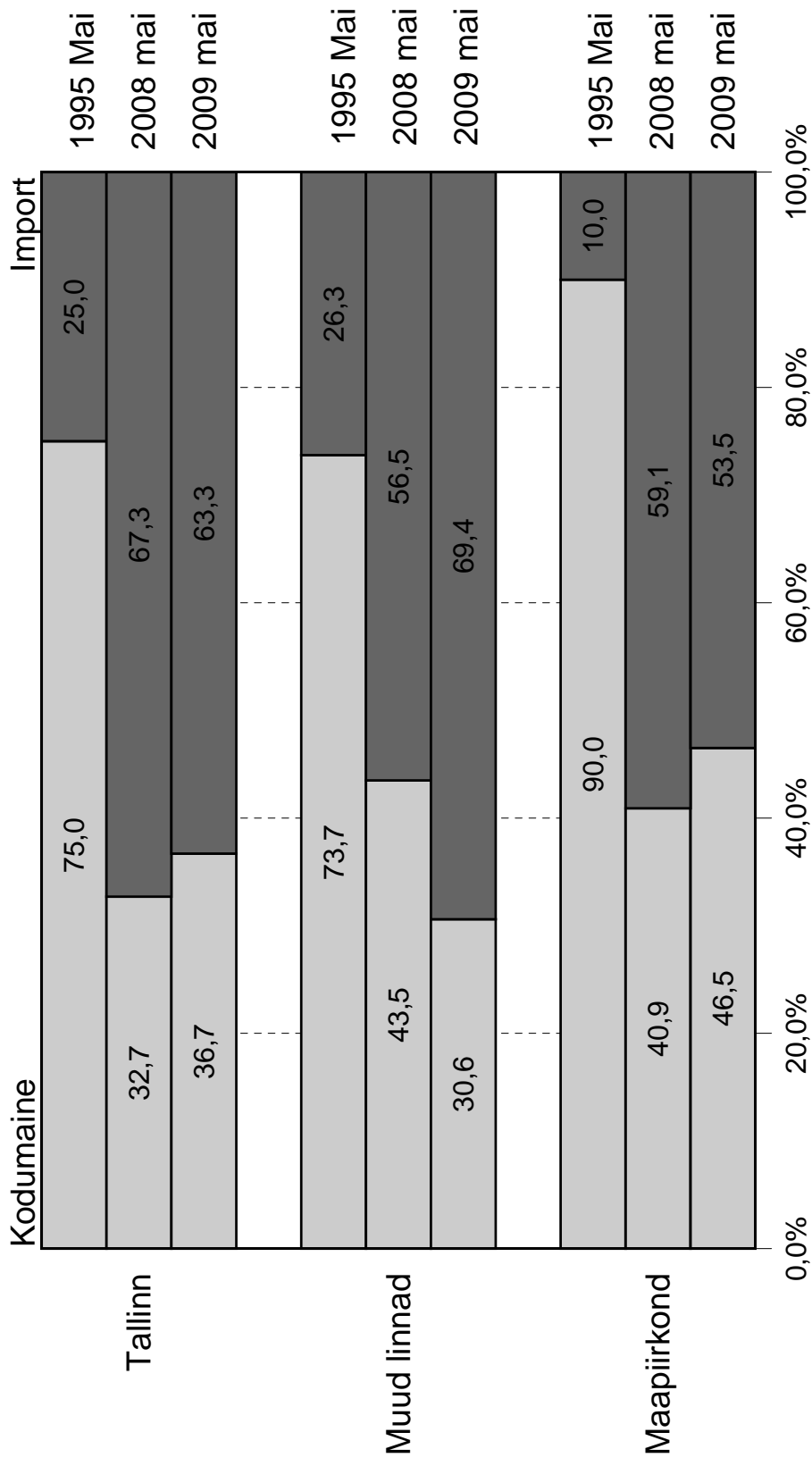
**Kodumaiste ja importteraviljatoodete suhe kaupluses
pakutavas teraviljatoodete sortimendis 2009. a mais (%)**

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Leib	Eesti kaup	Importkaup	Leib	Eesti kaup	Importkaup	Leib	Eesti kaup	Importkaup	Leib
Leib	97.7	2.3	97.7	96.5	3.5	96.5	98.0	2.0	98.0	98.0	2.0	98.0
Nisujahu	35.7	64.3	35.7	36.7	63.3	36.7	30.6	69.4	30.6	46.5	53.5	46.5
Küpsised	32.3	67.7	32.3	35.1	64.9	35.1	32.4	67.6	32.4	29.1	70.9	29.1
Makaronid	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-
Kaerahelbed	22.6	77.4	22.6	15.4	84.6	15.4	24.4	75.6	24.4	23.9	76.1	23.9

Kodumaise leiva sortiment

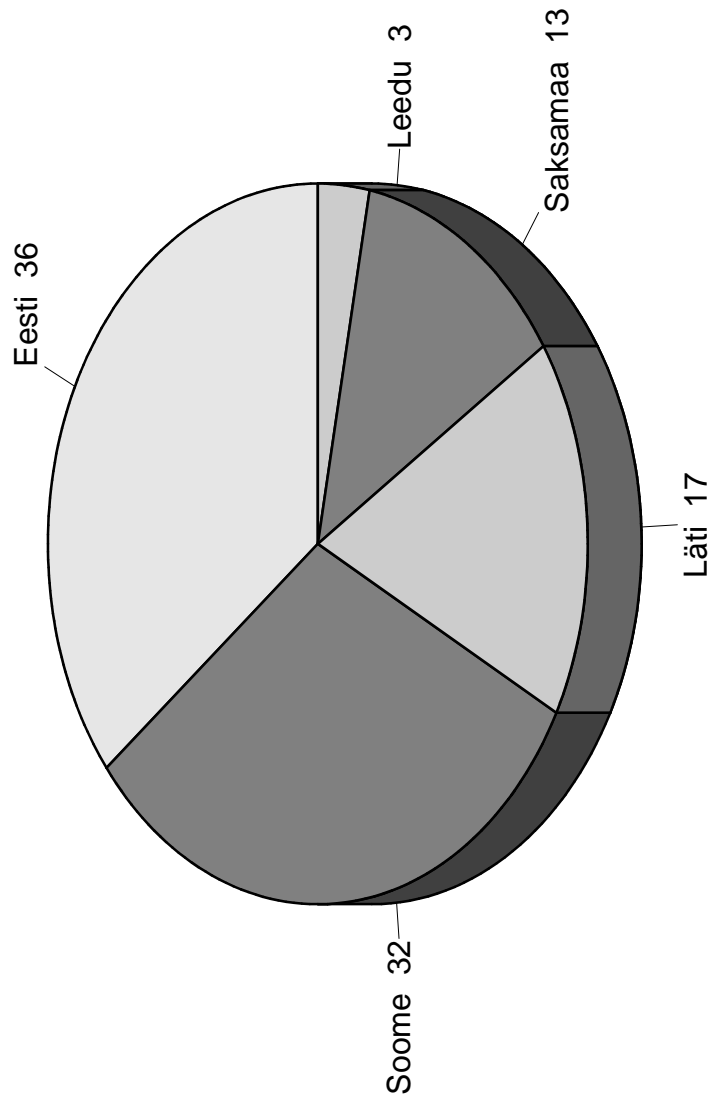

Nisujahu sortiment (%)

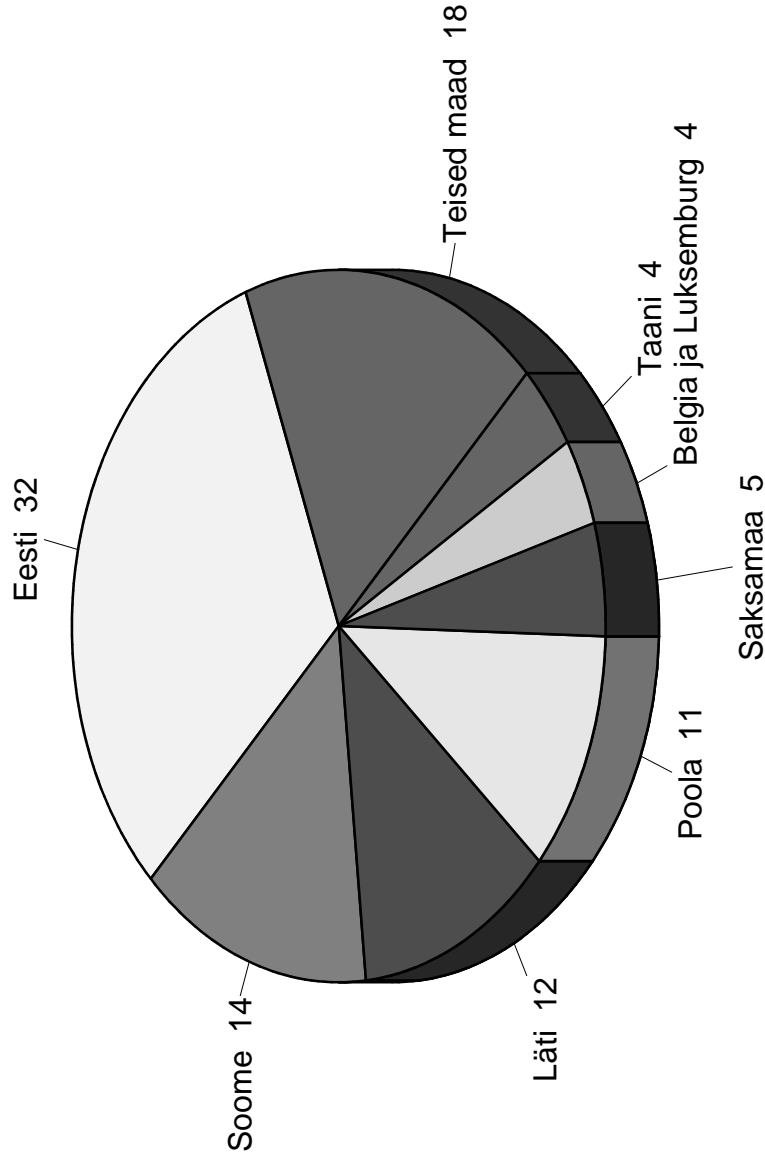
Nisujahu pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Küpsiste pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

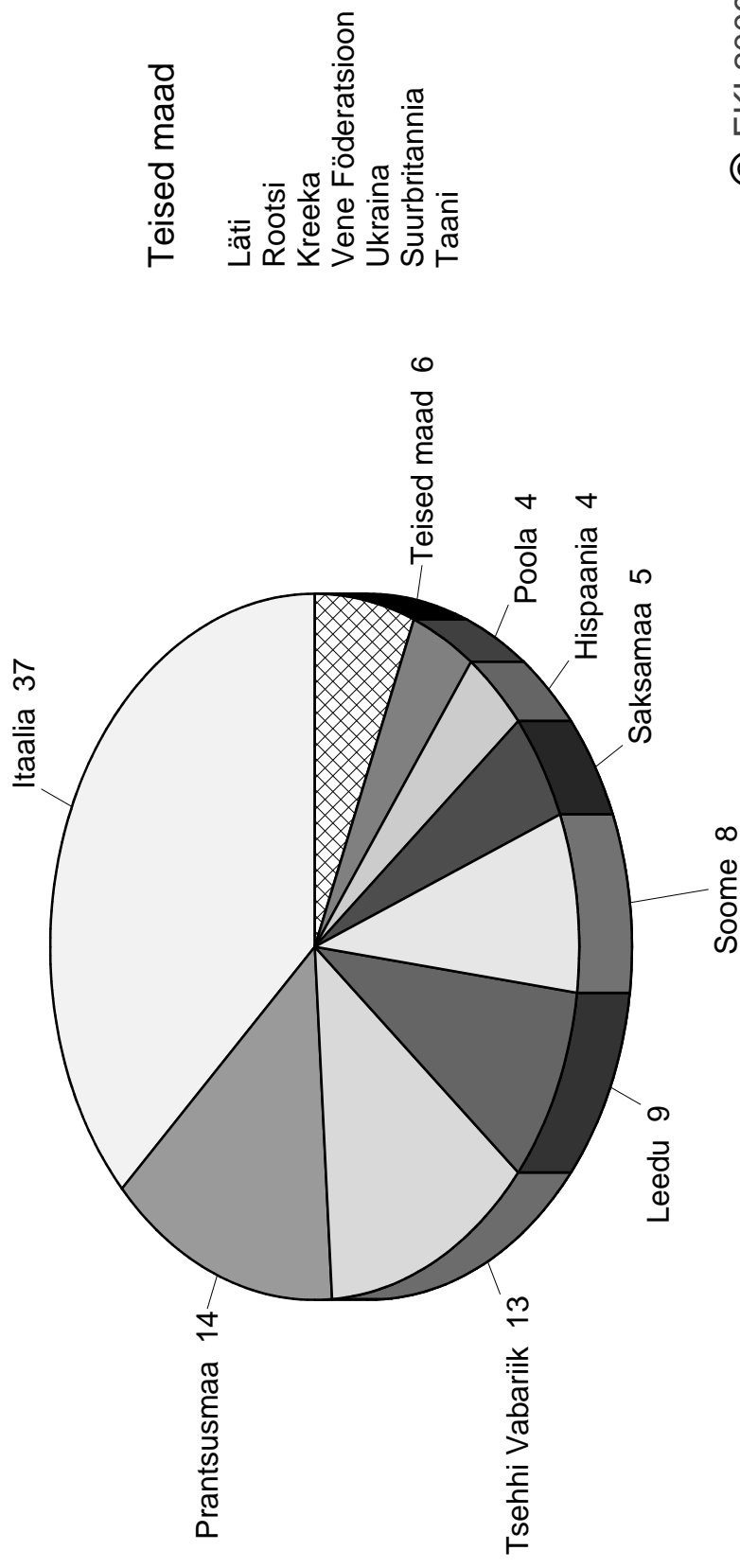
(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Teised maad

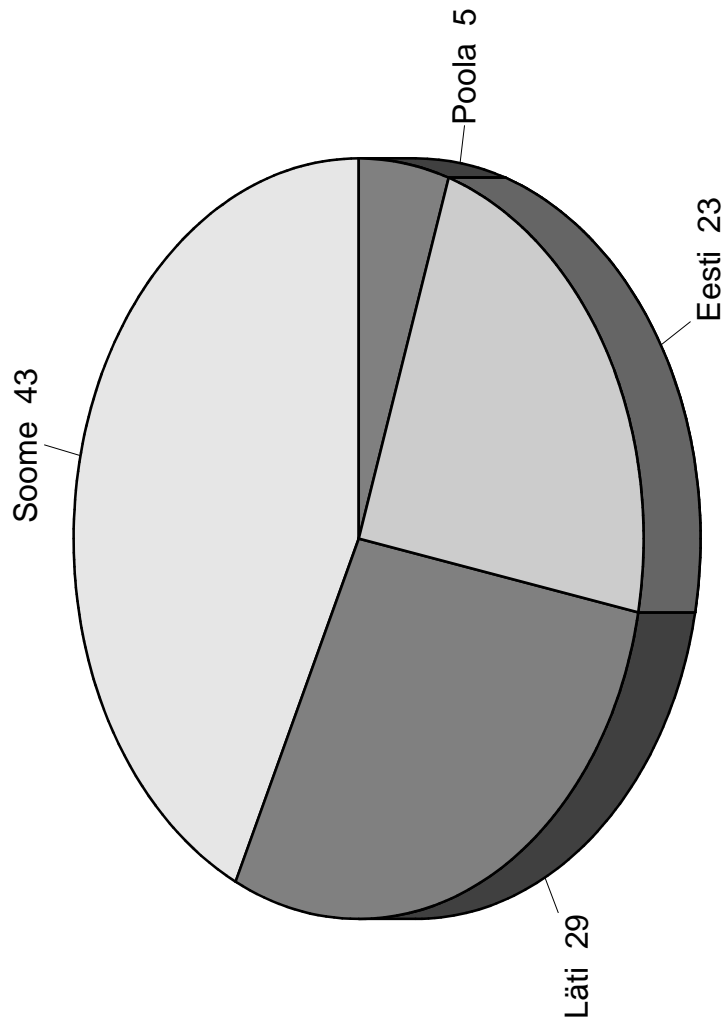
Vene
Föderatsioon
Itaalia
Holland
Leedu
Türgi
Prantsusmaa
Tsehi Vabariik
Bulgaaria
Ukraina
Suurbritannia
USA
Rumeenia
Argentiina
Rootsi
Hispaania
Austria
Kreeka
Sveits

Makaronitoodete pakkumise struktuur tootjamaade lõikes (müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Kaerahelveste pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 4.5

Kodumaiste ja importteraviljatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Leib	100	100	100	100	100	100	100	100	99	98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Nisujahu k/s	98	66	56	73	85	87	87	78	37	27	2	34	44	27	15	13	13	22	63	73
Küpsised	40	45	32	30	33	34	33	31	30	26	60	55	68	70	67	66	67	69	70	74
Makaronid	33	-	15	19	23	17	15	-	-	-	67	100	85	81	77	83	85	100	100	100
Kaerahelbed		74	82	82	86	80	81	74	40	20	26	18	18	14	20	19	19	26	60	80

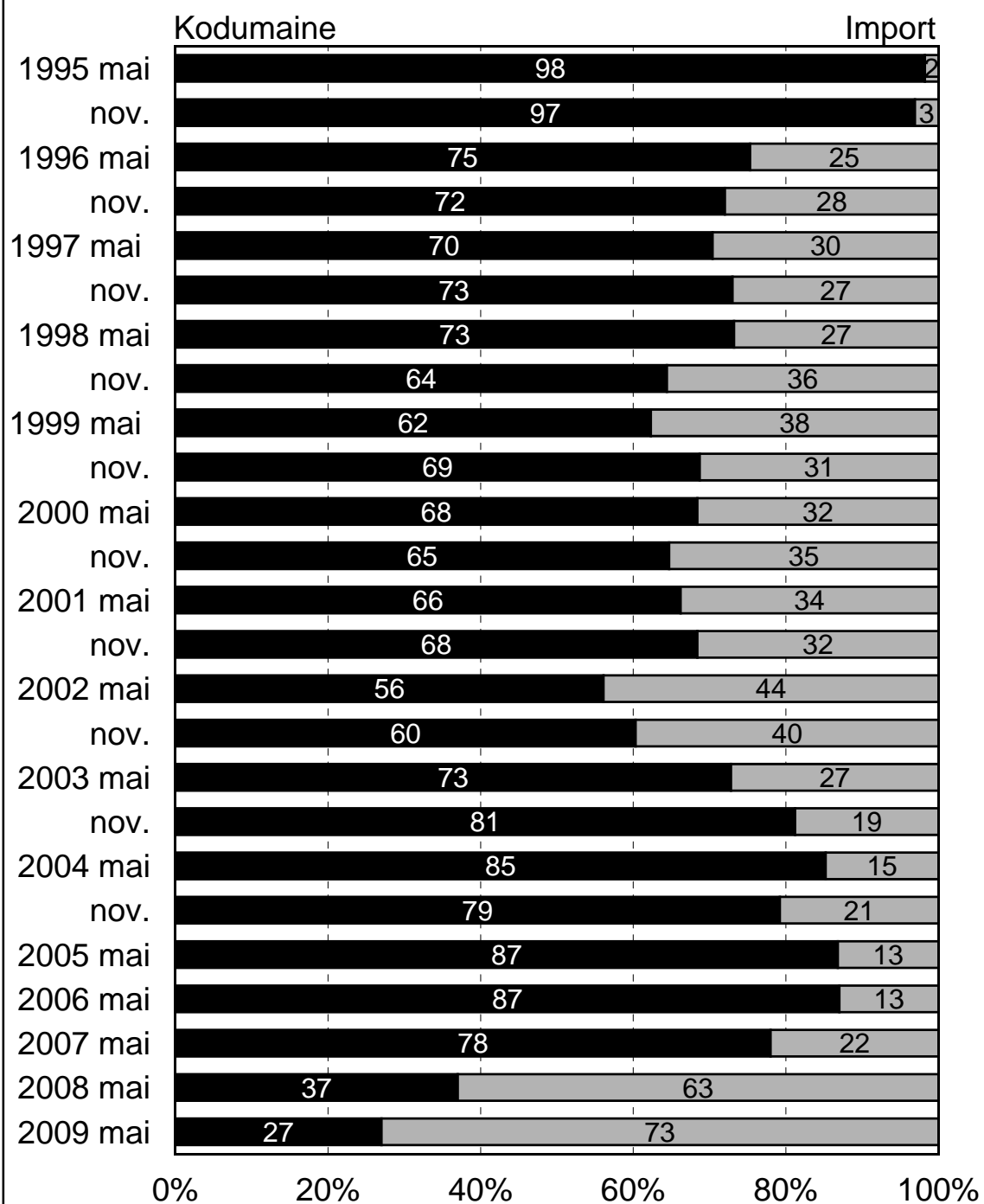
Tabel 4.6

Kodumaiste ja importteraviljatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes 2009. a mais (%)

	Eesti kokku					s.h. Tallinn					muud linnad					maapiirkond				
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup
Leib	98	2	97	3	99	98	2	97	3	99	98	1	98	1	98	98	2	98	1	98
Nisujahu	27	73	35	65	24	27	73	35	65	24	27	76	27	76	27	27	73	27	73	27
Küpsised	26	74	35	65	29	26	74	35	65	29	26	71	19	71	19	26	82	19	71	19
Makaronid	-	100	-	100	-	-	100	-	100	-	-	100	-	100	-	-	100	-	100	-
Kaerahelbed	20	80	20	80	21	20	80	20	80	21	20	79	16	79	16	20	84	16	79	16

Kodumaise- ja importnisujahu osatähtsus nisujahu kogukäibes

(1995 - 2009 mai)

Tabel 4.7

Teraviljatoodete keskmised hinnad 2009. a mais (kr/kg)

Toidukaup	Eesti kaup										Importikaup									
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009				
Leib	16.59	16.77	16.70	17.12	18.16	21.71	26.17	27.58	28.60	-	-	-	-	-	-	29.81				
Nisujahu k/s	7.71	6.80	6.93	6.69	6.06	7.14	9.96	10.49	6.87	6.89	7.53	7.31	7.04	7.93	11.34	11.01				
Küpsised	35.09	33.87	32.25	33.67	33.45	33.68	37.84	45.15	53.85	52.20	52.11	44.98	48.60	48.88	58.65	67.52				
Makaronid	13.06	12.89	12.93	12.47	12.65	-	-	-	16.35	15.84	15.79	15.37	15.86	17.77	23.87	25.46				
Kaerahelbed	15.45	16.76	15.35	15.35	15.33	20.44	24.33	25.20	18.58	18.28	18.93	19.52	17.61	17.78	20.60	21.50				

Tabel 4.8

Teraviljatoodete keskmised hinnad 2009. a mais (kr/kg)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importikaup	Eesti kaup	Importikaup	Eesti kaup	Importikaup	Eesti kaup	Importikaup	Eesti kaup	Importikaup	Eesti kaup	Importikaup
Leib	27.58	29.81	31.91	31.21	26.91	29.26	24.67	28.66				
Nisujahu	10.49	11.01	10.19	12.01	10.34	10.90	10.84	10.60				
Küpsised	45.15	67.52	46.93	76.44	44.45	67.63	46.24	61.93				
Makaronid	-	25.46	-	28.79	-	25.23	-	24.84				
Kaerahelbed	25.20	21.50	28.85	22.92	25.13	21.17	23.56	21.06				

5. JOOGID

JOOGID

Õlle sortiment Eesti kauplustes suurenes võrreldes 2008. aastaga 8 kodumaise ja 2 importõlle võrra ning kaupluses oli 2009. aasta mais müügil keskmiselt 50 kodumaist ja 30 importõlut (tabel 5.1). Nii suurt õllevalikut pole ei kodumaiste ega ka importtoodete osas kauplustes varasematel aastatel olnud. Teravas turuheitluses on Eesti õlletootjad turule toonud mitmeid uusi õllesorte. Kaupluste lõikes on sortiment küllaltki erinev ja ühest poest ei leia kaugeltki kogu kohalikku sortimenti. Tallinnas suurenes peale mitmeaastast vaheaega kohaliku õlle osakaal sortimendis 36%-ni (2008.a 33%). Müügilolevas sortimendis suurenes osakaal ka vene ja tšehhi õlle (mõlemad 7%-ni) ning suurbritannia õlle osas (4%-ni), vähenes aga saksa (5%), soome ja hollandi (mõlemad 3%) õlle osakaal sortimendis. 2009. aasta mais oli müügil õlut 22-st riigist, 2008. aastal 25-st. Suurim oli õllevalik Haabersti Rimis, kus oli müügil 64 nimetust Eestis toodetud õlut ja 111 sorti importõlut 17 riigist, sh 27 Venemaalt, 24 Ukrainast, 17 Tšehhist, 12 Suurbritanniast, 10 Soomest ja 9 Austriast.

Suurem osa kodumaisest õllest müüakse klaaspudelis. Müügilolevast importõllest oli 34% ja kohalikust õllest 17% purgiõlu. Eestis toodetud purgiõlu kallines viimase aastaga 10,8% ja maksis keskmiselt 29.08 kr/l, välismaine purgiõlu odavnes 4,8% ja maksis keskmiselt 30.56 kr/l (tabel 5.7). Kodumaise õlle keskmine hind tõusis nii kõrgemate aktsiisimäärade kui ka tootjapoolse hinnalisa tõttu. Importõlle hinnalangus on tingitud aga odavamate õlledes osakaalu suurenemisest sortimendis. Riikide lõikes olid kohalikust õllest odavamad vene (24.70 kr/l), poola (25.60 kr/l) ja saksa õlu (28.70 kr/l). Kalleim purgiõlu oli pärit Suurbritanniast ja maksis keskmiselt 55 kr/l. Kahel viimasel aastal on Eestis importõlle tarbimine suurenenud - importõlle osakaal kaupluste õlle müügikäibes suurenes viimase aastaga 13%-lt 16%-ni ja seda kõigis regioonides. Importõlle osakaal kaupluste õllekäibes oli suurim Tallinnas (35%), teistes linnades moodustas importõlle müük õllekäibest 15% ja maakauplustes 10%. Kaupmeeste hinnanguil on importõlledest tarbijate lemmikuiks kujunenud Peterburis toodetud Baltika kaubamärgiga õlled, milledest suurem osa oli müügil klaaspudeleis.

Viina valikus viimase aastaga suuri muutusi ei toimunud - eesti viina sortiment vähenes aastaga 1 toote võrra 30 nimetuseni keskmiselt kaupluses, importviina sortiment jäi püsima 2008. aasta tasemele, mil oli 23 nimetust importviina keskmiselt kaupluses (tabel 5.1). Kodumaise viina valik on kauplustes vähenenud

neli viimast aastat järjest. Venemaalt imporditud viina osakaal viinade sortimendis suurenes viimase aastaga 13%-lt 14%-ni ja ukraina viina osakaal 11%-lt 12%-ni. Tallinnas laienes kohalike viinade sortiment aastaga 43-lt 45-ni ja importviina valik 59-lt 63-ni keskmiselt kaupluses. Teistes regioonides olid muudatused nii kodumaise kui importviina puhul vaid ühe toote piires (tabel 5.2).

Kauplused kujundavad omale meelepärase sortimendi ja tahavad sellega teistest eristuda. Näiteks oli suur erinevus viina sortimendis kahes kõrvutiasuvas kaupluses, Haabersti Rimis ja Rocca al Mare Primas. Primas arvestatakse teistest kauplustest enim Soome turistide ostueelistustega, ka on seal uuringus osalenud toodetest suurim osakaal soome päritolu toodetel – 9%, seda nii alkoholi kui toidukaupade sortimendis.

Vaatamata sortimendi vähenemisele kodumaise viina turupositsioon kaupluste viinakäibes võrreldes aastatagusega ei halvenenud - endiselt moodustas kaupluste viinakäibest 83% kodumaine ja 17% importviin (tabel 5.6). Tallinnas suurenes aga importviina osatähtsus viinakäibes 29%-lt 35%-ni. Kaupmeeste hinnangul oli selle põhjuseks lisaks hinnatõusule ka kohalike viinaproduktide nõrk tootarendus. Eesti viinapudelite tagasihoidlik välimus püsib muutmatuna aastaid, samal ajal ukraina ja vene uued viinatooted paeluvad ostjat juba eemalt oma atraktiivse välimusega.

Viinade hinnavõrdluse aluseks on võetud 0,7-1-liitrites pudelites viin ning kuna selle suurusega pudelites on suurem osakaal keskmise või kõrgema hinnaklassi viinadel, siis on ka keskmine hind kõrgem kui kõige levinumate 0,5-liitrites pudelites viinadel. Kogu müügilolevast eesti viinast oli 28% (2008.a 30%) ja importviinast 40% (38%) 0,7-1 liitrites pudelites. Eesti viin kallines viimase aastaga keskmiselt 21% 204.96 kr/l-ni ja importviin 16% 314.15 kr/l-ni. Viinade kallinemise põhiteguriks oli senisest kõrgema aktsiisi kehtestamine eelmise aasta algul ja keskel.

Mahlade sortimendis vähenes kohalike tootjate mahlade valik ühe ja suurenes importmahlade sortiment kolme uue toote võrra võrreldes eelmise aastaga. Müügil oli 18 Eestis toodetud ja 34 importmahla keskmiselt kaupluses (tabel 5.1). Eriti suur oli muudatus mahlade sortimendis Tallinnas, kus kohalike toodete valik vähenes 31-lt 23 tooteni ja importmahlade sortiment suurenes 67-lt 70 mahlani keskmiselt kaupluses. Eesti teiste linnade kauplustes oli muudatus mahlade sortimendis minimaalne. Maakauplustes suurenes importmahlade valik nelja toote võrra 18-ni (tabel 5.2). Mahlade sortimendis suurenes veelgi Lätis toodetud mahlade osakaal - müügil oli 16 Lätis toodetud mahla keskmiselt

kaupluses ehk peaaegu juba sama palju kui eesti mahlu. Suurim valik Eesti päritolu mahlu oli müügil Pärnu Port Arturis ja Rakvere Selveris, kust sai osta 50 nimetust kohalikku mahla. Importmahlade valik oli suurim Ülemiste Rimis, kus oli müügil 93 nimetust importmahla, sh 47 Lätist, 21 Ukrainast, 19 Soomest, 12 Portugalist, 12 Poolast, 5 Türgist ja 2 Itaaliast. Kodumaiste mahlade sortiment Ülemiste Rimis oli selle keti kauplustele omaselt väga tagasihoidlik – 25 sorti. Pärnus asuvas Port Arturis oli importmahlade valik samuti suur - 66 nimetust.

Hinnavõrdluse on antud uuringus kaasatud vaid õunamahlad (täismahlad). Viimase aastaga odavnes eesti õunamahl kauplustes 2% 15.70 kr/l-ni, importõunamahl aga kallines 7% 18.42 kr/l-ni. Odavam oli Hollandist imporditud õunamahl liitrihinnaga 12.80 kr, hinnatasemelt järgnes eesti õunamahl. Lätis toodetud õunamahl maksis 16.80 kr/l ja poola mahl 16.90 kr/l. Tarbijad eelistavad mahlade ostmisel sarnaste toodete puhul importmahladele enamasti kohalikke mahlasid, kuid ostuotsuse tegemisel on tähtsad ka kvaliteet ja hind. Importmahlade suurem hinnatõus mõjutas ka nende osakaalu käibes, mis vähenes möödunud aasta 57%-lt 51%-ni. Vaatamata impordist väiksemale sortimendile moodustas kodumaiste mahlade müük ligi poole (49%) mahlade müügikäibest kauplustes ning nende konkurentsipositsioon aastaga paranes.

Tabel 5.1

Kodumaiste ja importjookide sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Õlu	7.3	24.7	28.6	26.5	35.6	35.9	41.6	42.1	42.1	49.7	3.3	10.4	11.0	13.7	18.2	25.7	25.5	28.7	28.0	30,5
Viin	9.0	49.2	43.8	42.0	43.2	39.8	38.3	36.1	30.9	30.0	4.6	12.4	12.9	11.6	14.1	17.5	15.9	17.5	22.8	22,8
Mahl	3.4	16.0	13.8	16.7	14.6	14.7	16.0	15.7	19.3	18,2	14.2	39.7	23.6	22.1	22.9	30.2	28.9	27.8	31.3	34,5

Tabel 5.2

Jookide sortimendi laius 2009. a mais (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
Õlu	49.7	30.5	30.5	47.2	83.8	83.8	50.5	30.5	30.5	49.5	9.0	9.0
Viin	30.0	22.8	22.8	45.7	62.7	62.7	29.8	21.8	21.8	24.2	8.5	8.5
Mahl	18.2	34.5	34.5	23.5	70.5	70.5	20.5	35.4	35.4	12.5	18.5	18.5

Tabel 5.3

**Kodumaiste ja importjookide suhe
kaupluses pakutavas jookide sortimendis (%)**

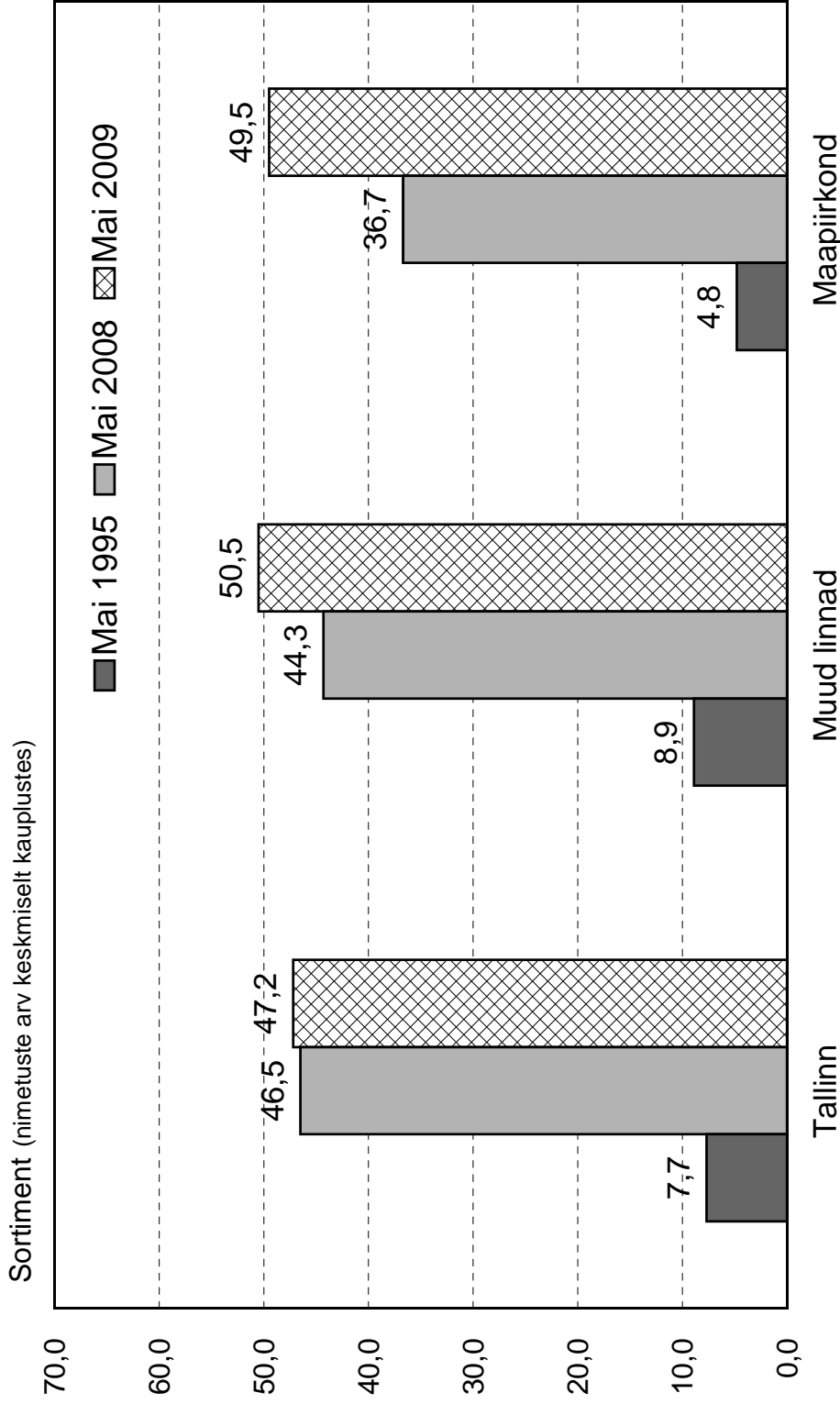
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Õlu	68.9	70.4	72.2	65.9	66.2	58.3	62.0	59.4	60.1	62.0	31.1	29.6	27.8	34.1	33.8	41.7	38.0	40.6	39.9	38.0
Viin	66.2	79.9	77.2	78.4	75.4	69.4	70.6	67.4	57.5	56.8	33.8	20.1	22.8	21.6	24.6	30.6	29.4	32.6	42.5	43.2
Mahl	19.3	28.7	36.8	43.1	38.9	32.7	35.7	36.2	38.2	34.6	80.7	71.3	63.2	56.9	61.1	67.3	64.3	63.8	61.8	65.4

Tabel 5.4

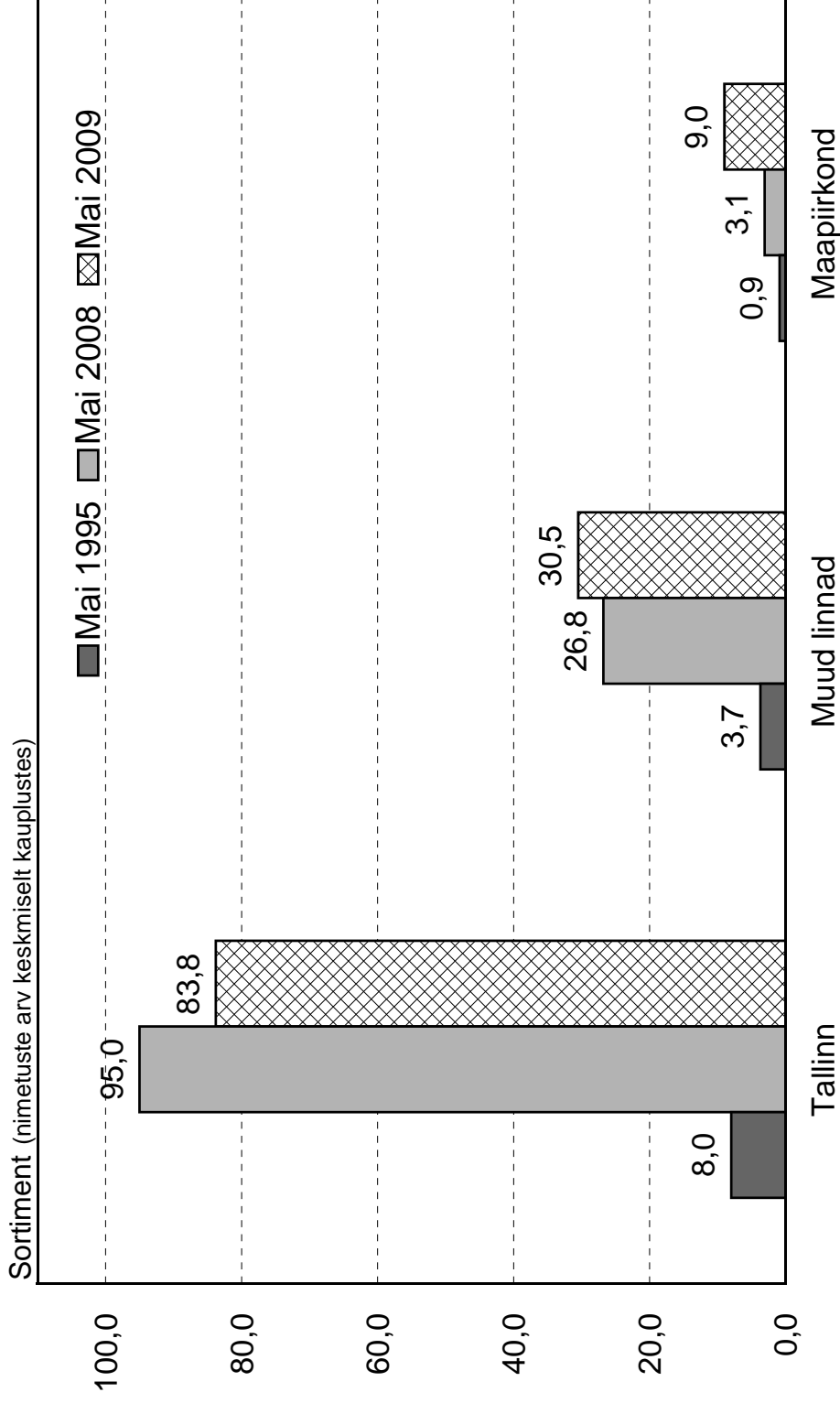
**Kodumaiste ja importjookide suhe kaupluses
pakutavas jookide sortimendis 2009. a mais (%)**

	Eesti kokku					s.h. Tallinn					muud linnad					maapiirkond				
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup
Õlu	62.0	38.0	38.0	36.0	64.0	64.0	37.7	62.3	37.7	84.6	84.6	15.4	84.6	15.4	84.6	84.6	15.4	84.6	15.4	84.6
Viin	56.8	43.2	43.2	42.2	57.8	57.8	42.3	57.7	42.3	74.1	74.1	25.9	74.1	25.9	74.1	74.1	25.9	74.1	25.9	74.1
Mahl	34.6	65.4	65.4	25.0	75.0	75.0	63.3	36.7	63.3	40.3	40.3	59.7	40.3	59.7	40.3	40.3	59.7	40.3	59.7	40.3

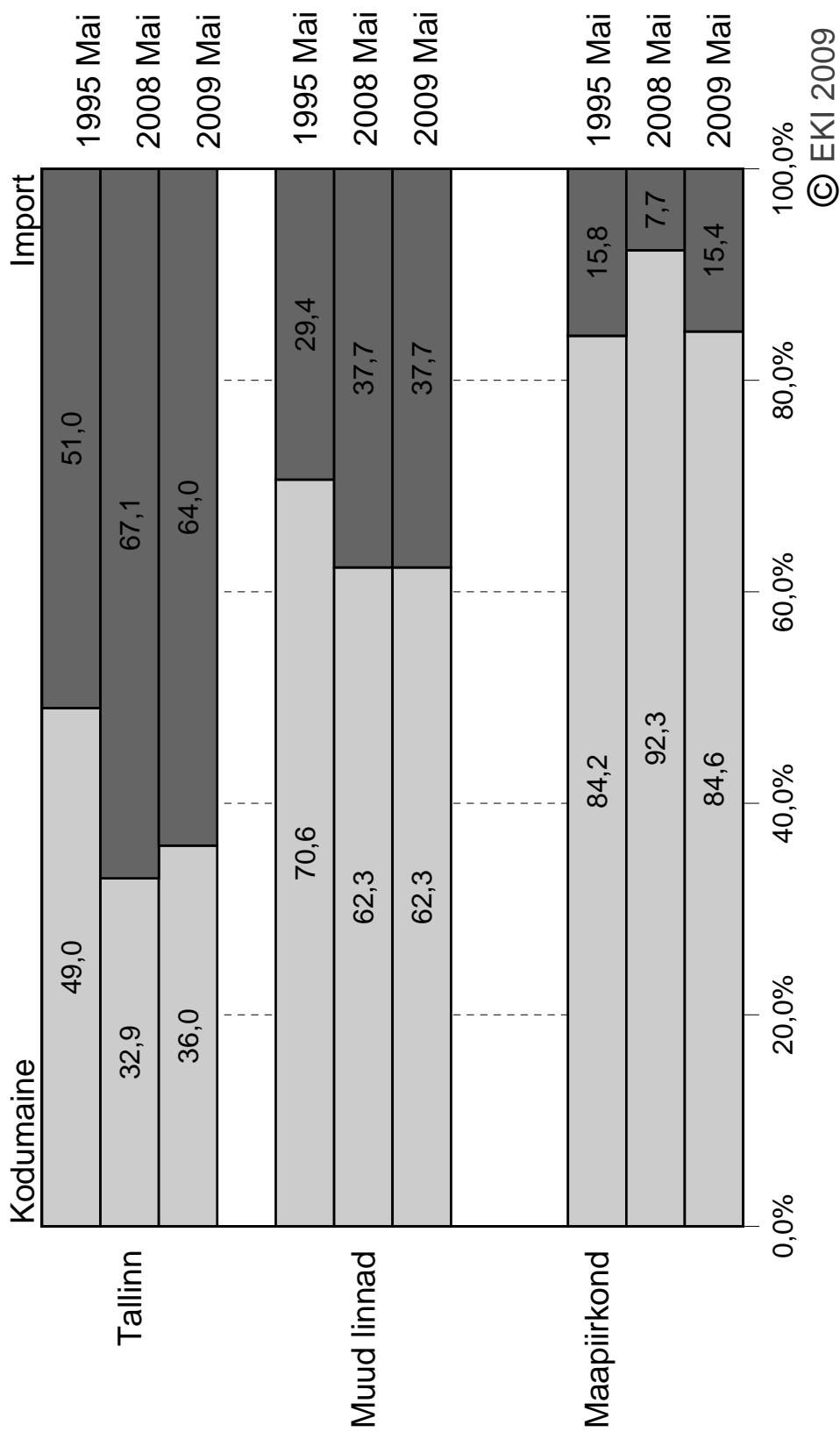
Kodumaise õlle sortiment

Importõlle sortiment

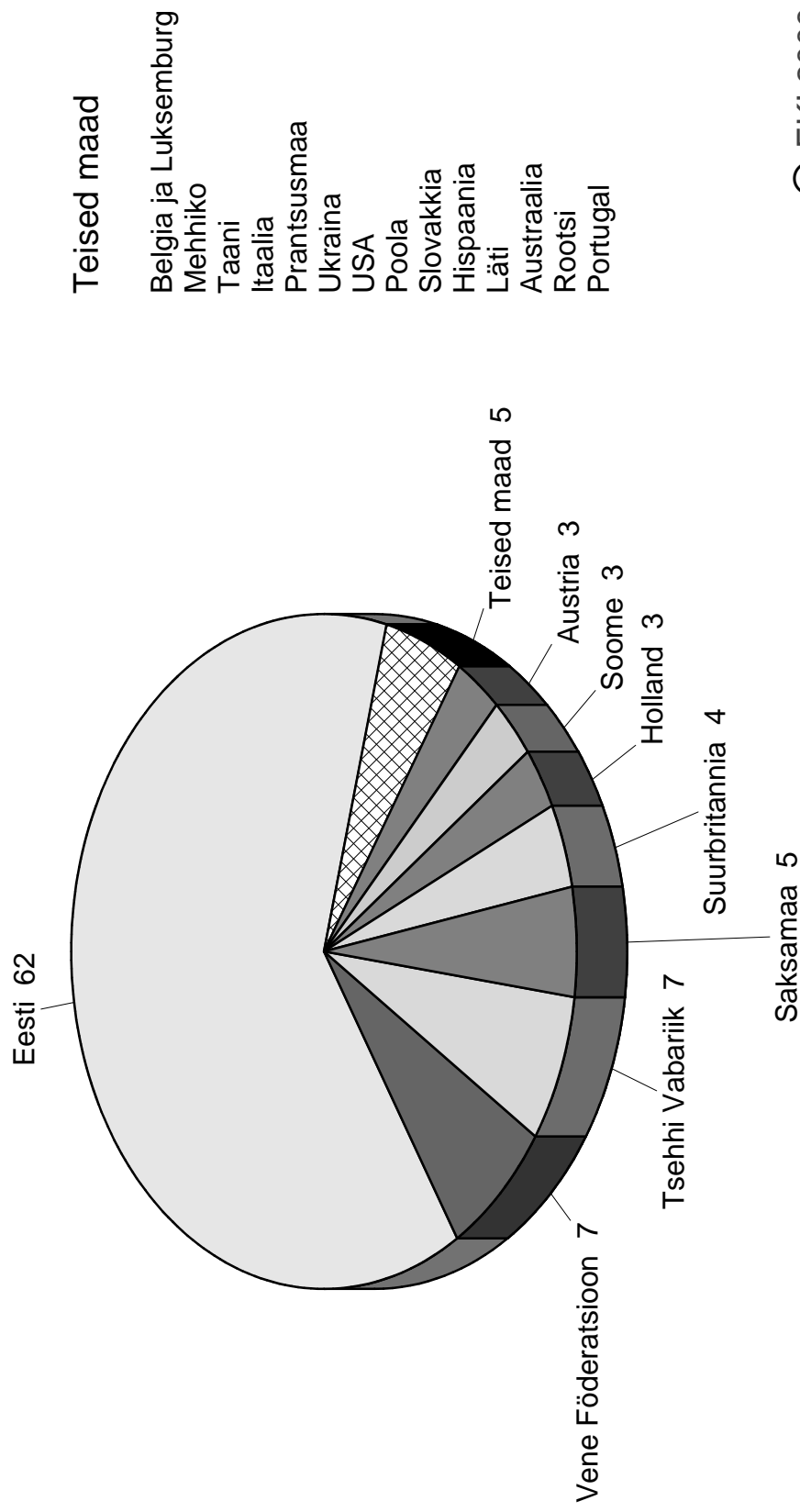

Õlle sortiment (%)

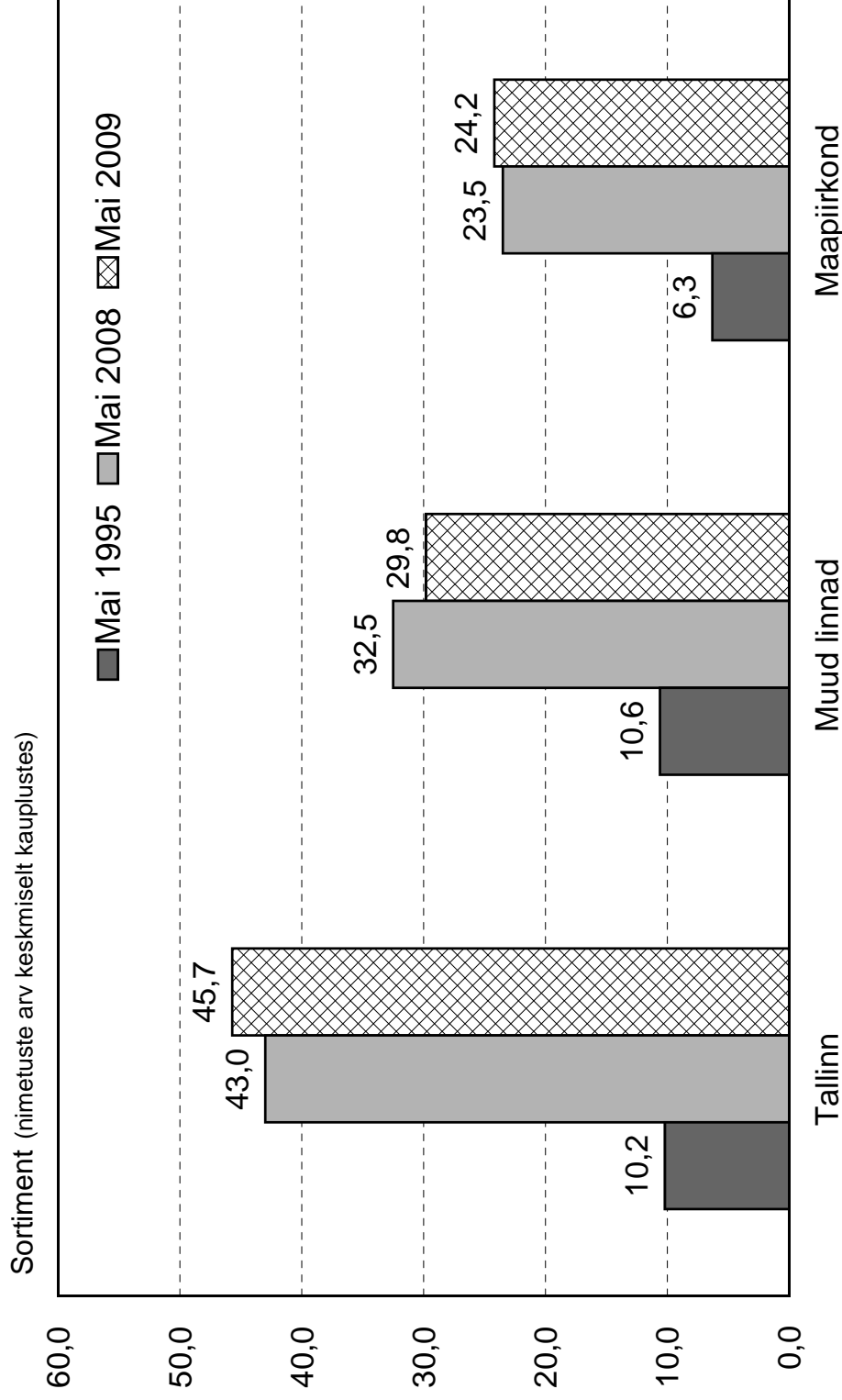

Õlle pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

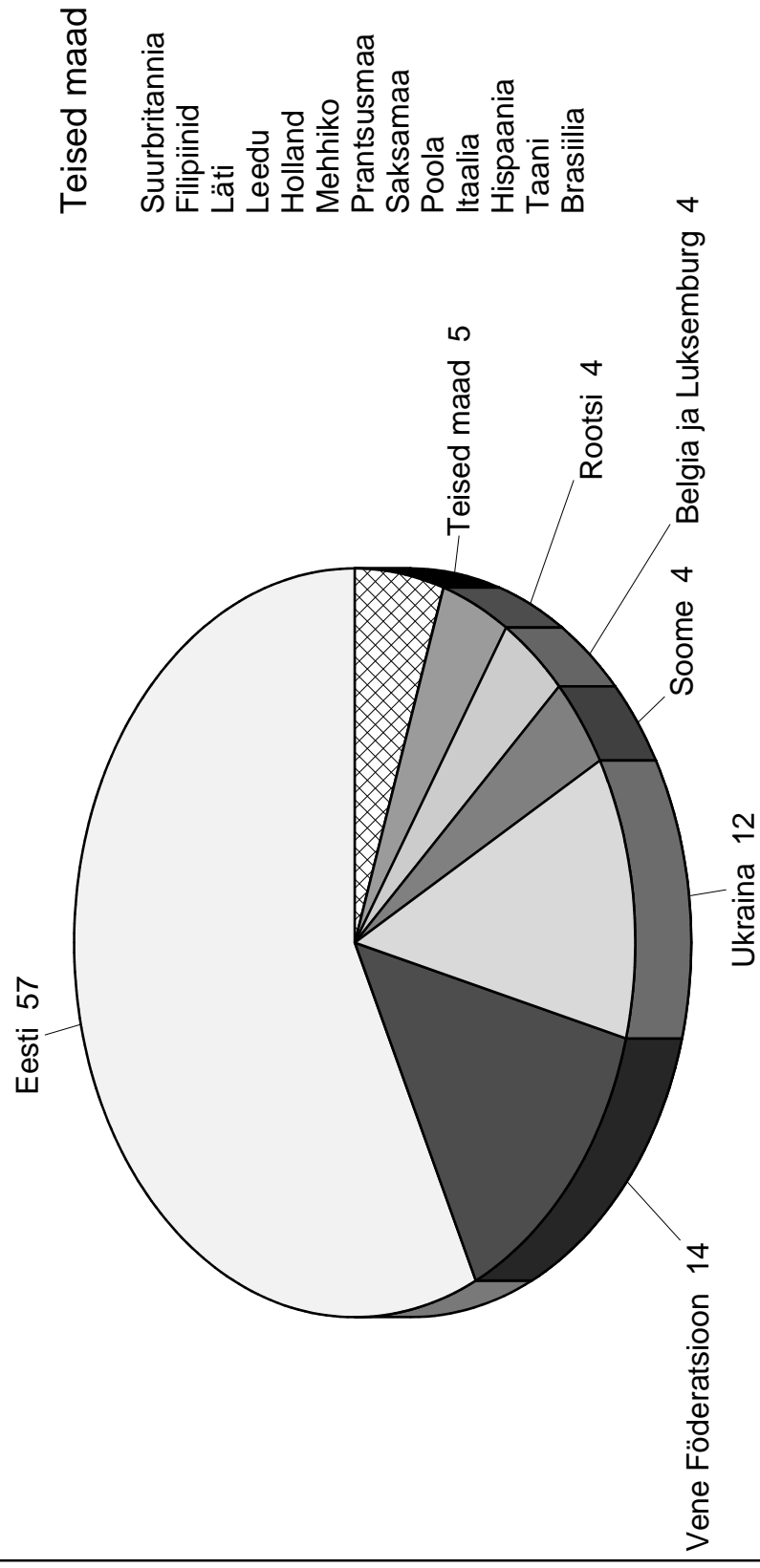

Kodumaise viina sortiment

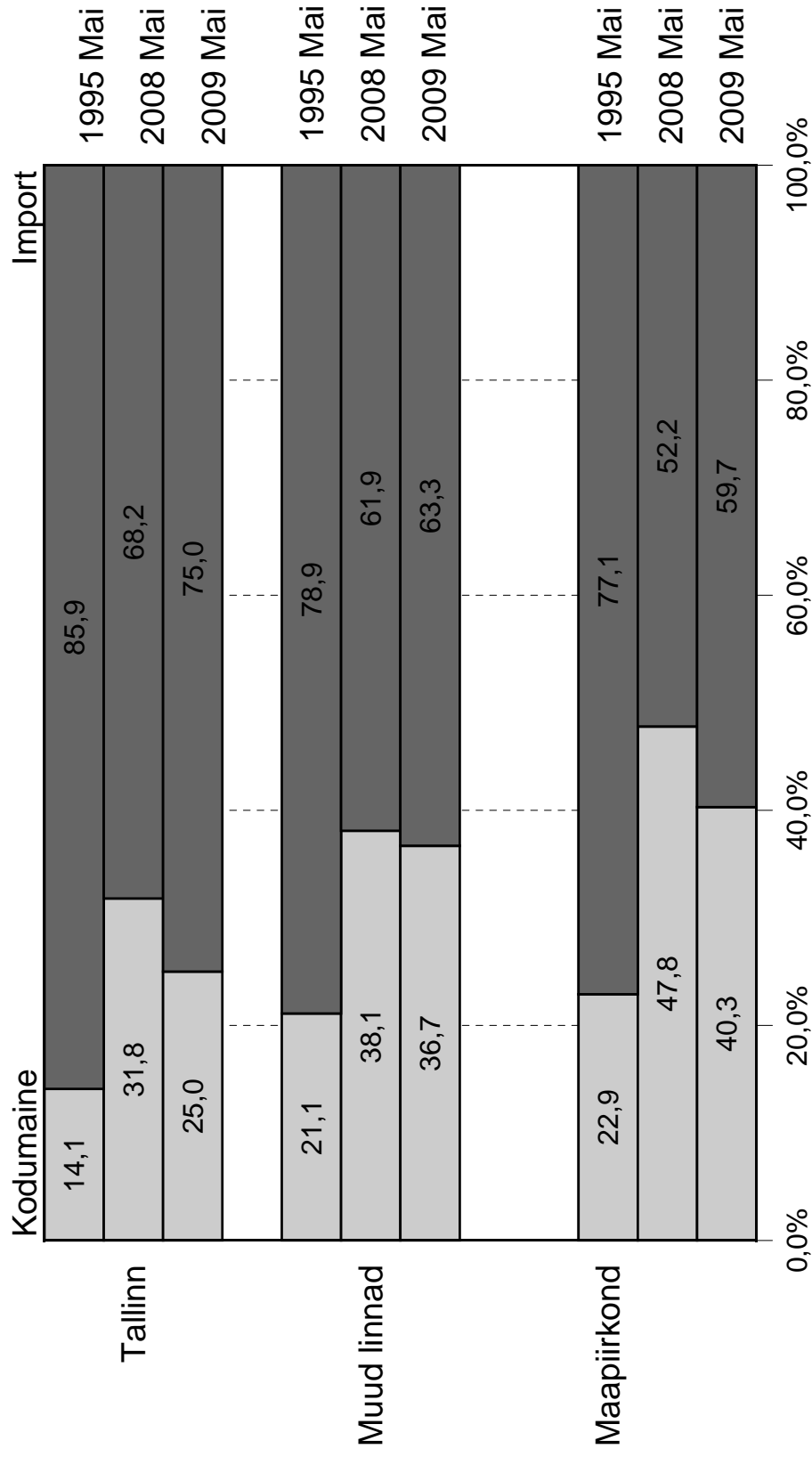

Viina pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

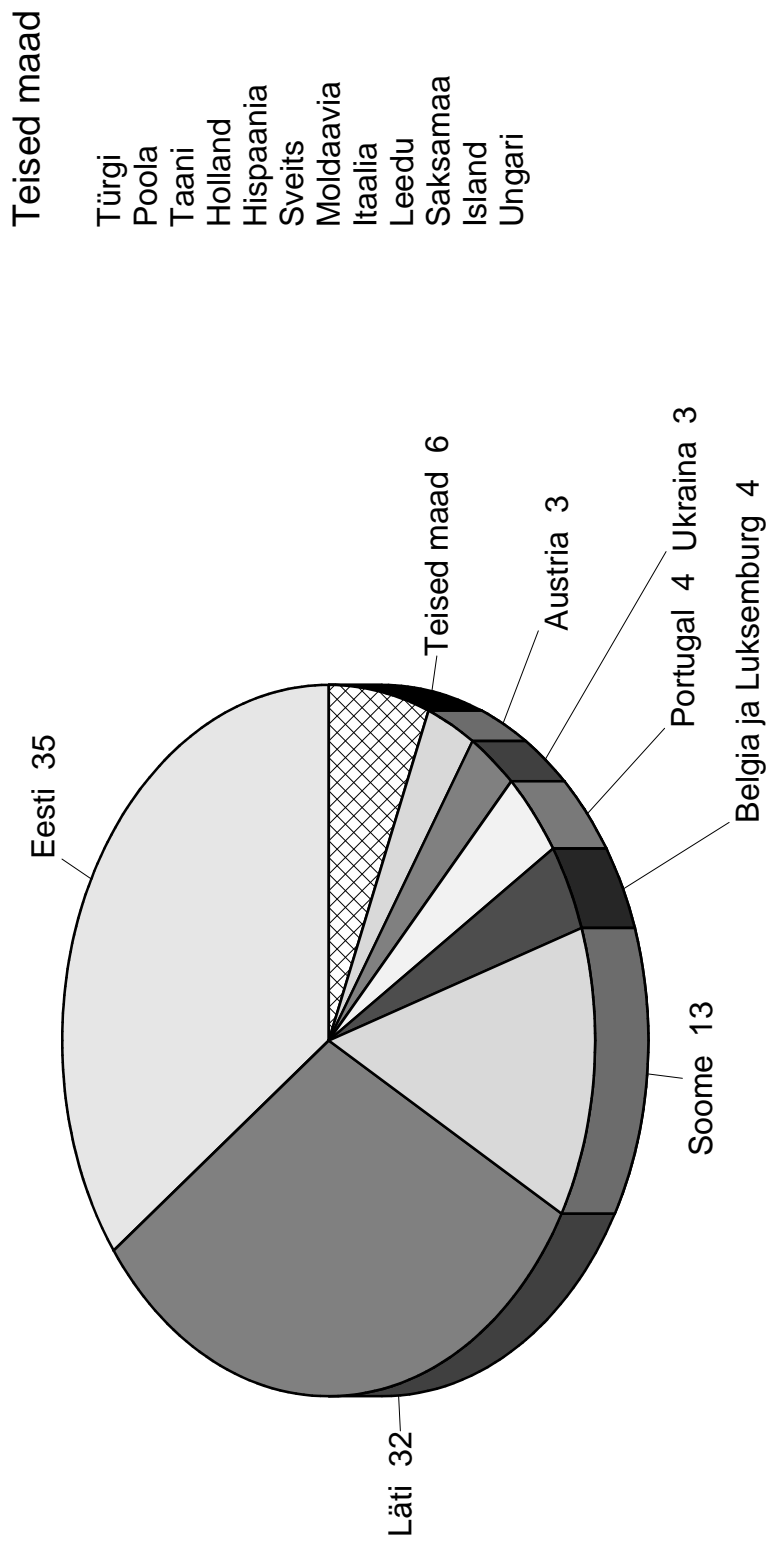

Mahla sortiment (%)

Mahla pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 5.5

Kodumaiste ja importjookide osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Õlu	92	93	93	92	88	88	88	89	87	84	8	7	7	8	12	12	12	11	13	16
Viin	93	91	91	92	93	89	89	87	83	83	7	9	9	8	7	11	11	13	17	17
Mahl	42	37	43	50	49	48	48	48	43	49	58	63	57	50	51	52	52	52	57	51

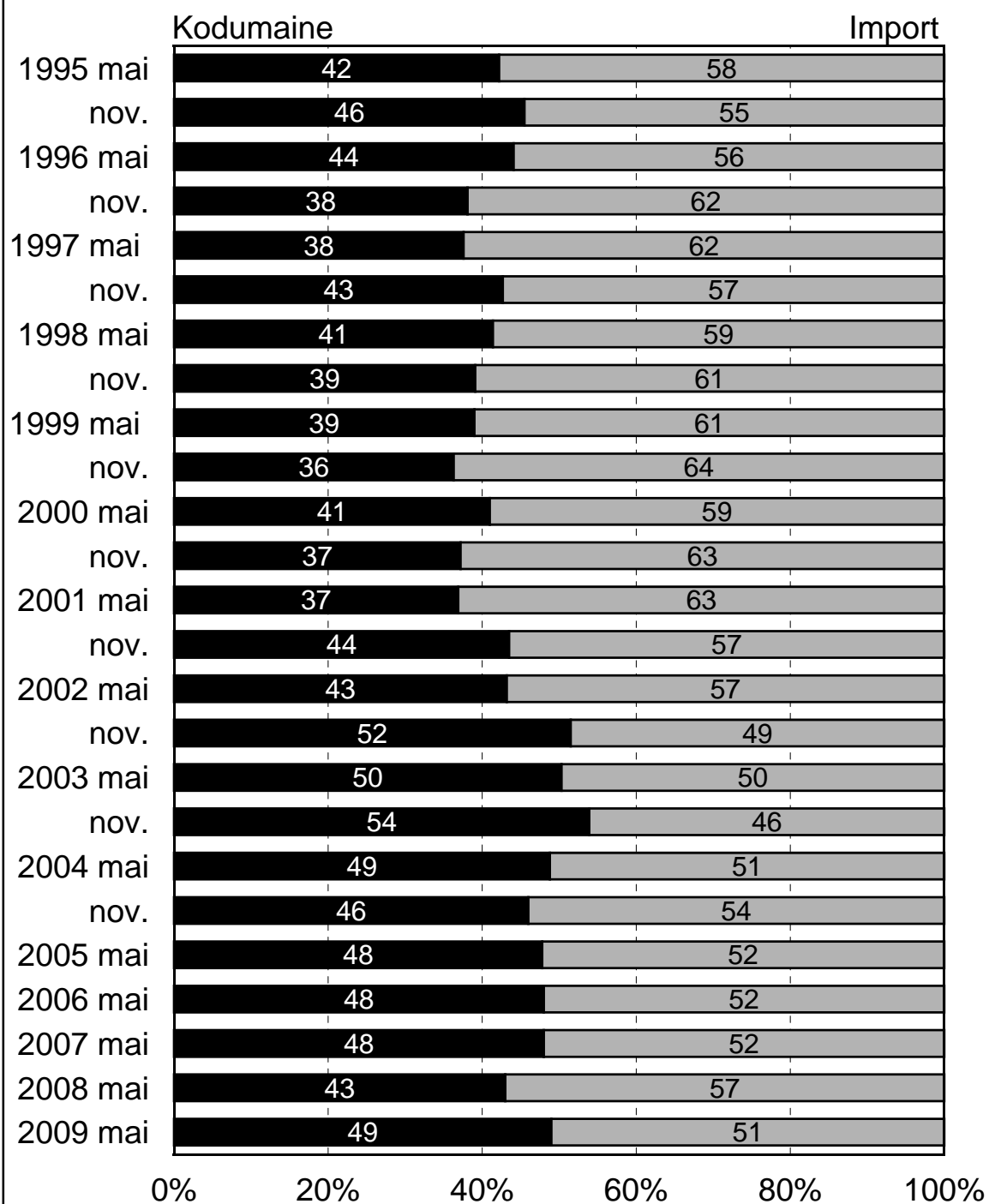
Tabel 5.6

Kodumaiste ja importjookide osakaal kaupluste rahalises käibes 2009. a mais (%)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
Õlu	84	16	85	65	35	85	15	15	90	90	10	10
Viin	83	17	84	65	35	84	16	16	90	90	10	10
Mahl	49	51	48	47	53	48	52	52	52	52	48	48

Kodumaise- ja importmahla osatahtsus mahla kogukäibes

(1995 - 2009 mai)

Tabel 5.7

Kodumaiste ja importjookide keskmised hinnad (kr/l)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009				
	Õlu (kr/l)	20.90	21.76	22.17	21.55	21.79	23.15	26.24	29.08	26.01	25.33	25.24	25.43	27.14	28.43	32.10	30.56			
Viin (kr/l)	145.10	142.77	133.70	136.93	141.41	149.11	169.95	204.96	273.77	284.08	279.96	255.70	259.98	265.38	270.31	314.15				
Mahl (kr/l)	14.41	13.06	13.61	13.14	13.86	13.27	16.04	15.70	14.42	12.70	13.09	13.29	13.31	15.21	17.12	18.42				

Tabel 5.8

Jookide keskmised hinnad 2009. a mais (kr/l)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Õlu (kr/l)	29.08	30.56	30.22	33.45	29.09	30.21	28.47	27.13
Viin (kr/l)	204.96	314.15	221.09	332.59	204.35	305.69	193.65	271.52
Mahl (kr/l)	15.70	18.42	16.62	18.67	15.63	18.44	15.29	17.70

6. MUUD TOIDUKAUBAD

MUUD TOIDUKAUBAD

Loomsed ja taimsed rasvad

Kodumaise **margariini** sortimendi moodustavad erineva suurusega pakendis Võidel ja Võideks, mida oli kauplustes müügil keskmiselt ligi 4 toodet kaupluse kohta (tabel 6.1). Eesti margariini sortimendi laius aastaga ei muutunud, kuid importmargariini sortiment vähenes ühe toote võrra 15 nimetuseni keskmiselt kaupluses. Tallinnas oli importmargariini valik (22 nimetust) kaks korda suurem kui maapiirkonna kauplustes (tabel 6.2). Sortimendis suurenes oluliselt Poolast imporditud margariini osakaal (23%-lt 35%-ni), vähenes aga Lätis ja Soomes toodetud margariini osakaal kaupluste sortimendis. Müügil oli ka Hollandist, Belgiast, Rootsist ja Prantsusmaalt sissetoodud margariini.

Kodumaise margariini osakaal kaupluste margariini müügikäibes oli käesoleva aasta mais Tallinnas 17% (2008.a 26%), teistes linnades 15% ja maakauplustes 11%, Eestis keskmiselt aga 14%. Seega on jätkuvalt valdav turuosa odavamate importtoodete käes. Kodumaine margariin odavnes aastaga 6% ja maksis kauplustes keskmiselt 55.87 kr/kg, importmargariin aga kallines ligi 4% ja maksis keskmiselt 36.09 kr/kg. Sellise hinnavahe üheks põhjuseks on, et kohalik margariin sisaldab ka piimarasva, importtooted on valmistatud odavama taimerasva baasil.

Toiduõli sortiment suurenes kauplustes aastaga 5 importõli võrra. Kaupluses oli müügil keskmiselt 4 kohalikku erineva suurusega pudelites ja erineva maitseainete lisandiga Olivia rapsiõli ning 30 nimetust importõli. Sortimendis suurenes Itaaliast imporditud toiduõli osakaal 24%-ni ja Belgia toiduõli osakaal 21%-ni, vähenes Hispaania päritolu õlide sortiment. Kauplustest oli suurim toiduõli valik Stockmanni toiduosakonnas, kus oli müügil 84 nimetust importõli, sh Itaaliast 30 ja Hispaaniast 17 erinevat toiduõli. Eesti Olivia 1-liitrine rapsiõli kallines aastaga 12% ja maksis keskmiselt 30.28 kr/l, importõli kallines samal ajal 18% ja maksis keskmiselt 31.40 kr/l. Soodsama hinnaga olid hollandi 22.80 kr/l ja läti 26.90 toiduõlid. Kodumaise toiduõli osakaal kaupluste toiduõli müügikäibes langes 2009. aastal 24%-le, mis on madalaim tase 2000-ndatel aastatel. Seega tuleks kodumaise toiduõli hinnataset korrigeerida ja teha aktiivsemat müügiedendust, et mitte turuosa edasi kaotada.

Aiandussaadused

Konservkurgi valikus vähenes aastaga kohalike toodete sortiment 10-lt 8,5 tooteni, importtooteid oli endiselt 6 nimetust keskmiselt kaupluse kohta. 2008.

aastal olid importkurgid 17% kohalikest kurkidest odavamad, sel aastal oli hinnavahe minimaalne, vaid 81 senti kilogrammi kohta (2,7%). Sarnase hinna puhul tarbitakse meelsamini kohalike tootjate tooteid, seda on uuring korduvalt näidanud. Kodumaiste konservkurdide osakaal selle tootegrupi müügikäibes kasvas 2008. aasta 34%-lt 49%-ni, mis on tunnustuseks kodumaiste toodete konkurentsivõimele ja paranenud hinnapoliitikale. Kodumaiste toodete eelistamine kasvas kõigis regioonides - Tallinnas ja teistes linnades kasvas kodumaiste kurdide osakaal käibes 52-53%-ni, maapiirkonna poodides 42%-ni. Konserveeritud importkurdide valikus vähenes teist aastat järjest poola kurdide osakaal, seekord 19%-lt 17%-ni. Sel aastal vähenes ka Ungaris valmistatud konservide osakaal sortimendis 7%-lt 6%-ni. Kilohinnalt olid odavaimad singapuri konservkurgid (24.60 kr/kg), järgnesid läti (26.00 kr/kg) ja leedu (26.70 kr/kg) tooted. Eesti konservkurgid kallinesid aastaga 10% ja maksid 31.22 kr/kg ja importkurgid kallinesid 29% ning maksid 30.41 kr/kg.

Kodumaine **värske kurk** maksis sel kevadel 65.17 kr/kg, mis on kaks korda enam kui importkurk. Sarnane on vahekord ka käibes, kus kohalik toodang moodustas 34% värsket kurgi käibest (tabel 6.6). Uuringu läbiviimise ajal olid müügil vaid Eestis kasvatatud kurgid ja Hispaaniast imporditud kurgid, viimaste kilohind oli 32.36 krooni.

Eestis kasvatatud **tomateid** vaatluse läbiviimise hetkel müügil ei olnud. Importtomat maksis 28.65 kr/kg, mis on 10% odavam kui möödunud aasta samal ajal. Tomateid oli müügil viiest riigist: Hispaaniast, Hollandist, Türgist, Iisraelist ja Marokost.

Tabel 6.1

Muude toidukaupade sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup															Importkaup														
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009										
Margariin	0.3	3.1	2.9	3.8	4.7	4.4	4.0	3.3	3.7	3.8	9.9	13.7	14.8	15.5	16.2	17.1	16.6	17.5	16.4	14.6										
Toiduõli	0.2	2.4	2.4	2.6	3.2	3.1	3.2	3.7	4.0	4.1	5.7	11.2	9.1	12.4	15.8	17.3	18.4	21.8	21.4	26.6										
Konservkurk		6.2	7.7	7.8	7.8	7.5	8.0	8.7	9.8	8.5	5.3	5.3	5.3	5.3	6.2	5.9	6.2	6.8	6.2	6.4										
Kurk		0.8	0.8	0.7	1.0	0.9	0.9	0.8	0.9	0.8	0.5	0.6	0.5	0.6	0.5	0.6	0.6	0.8	0.7	0.7										
Tomat		-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.3	1.6	1.6	1.6	1.6	1.9	1.8	1.9	1.8	1.6										

Tabel 6.2

Muude toidukaupade sortimendi laius 2009. a mais (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Importkaup
Margariin	3.8	14.6	4.3	4.3	22.5	4.2	15.5	3.1	10.1	3.1	10.1	
Toiduõli	4.1	26.6	5.8	67.3	5.0	27.5	1.9	9.0	1.9	9.0	1.9	9.0
Konservkurk	8.5	6.4	14.8	10.5	8.7	6.5	5.5	4.7	5.5	4.7	5.5	4.7
Kurk	0.8	0.7	1.0	0.7	0.9	0.9	0.9	0.7	0.5	0.7	0.5	0.5
Tomat	-	1.6	-	3.7	-	1.5	-	1.1	-	-	-	1.1

Tabel 6.3

**Muude kodumaiste ja importtoidukaupade suhe
kaupluses pakutavas toidukaupade sortimendis (%)**

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Margariin	2.9	18.5	16.2	19.9	22.4	20.4	19.4	15.8	18.3	20.7	97.1	18.5	16.2	19.9	22.4	20.4	19.4	84.2	81.7	79.3
Toiduõli	3.4	17.6	20.7	17.2	16.9	15.4	14.9	14.5	15.9	13.3	96.6	17.6	20.7	17.2	16.9	15.4	14.9	85.5	84.1	86.7
Konservkurk			54.1	59.3	55.5	55.7	56.3	56.0	61.3	57.0			54.1	59.3	55.5	55.7	56.3	44.0	38.7	43.0
Kurk			62.5	53.4	65.2	60.0	61.8	50.7	56.5	53.5			62.5	53.4	65.2	60.0	61.8	49.3	43.5	46.5
Tomat			-	-	-	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-	100.0	100.0	100.0

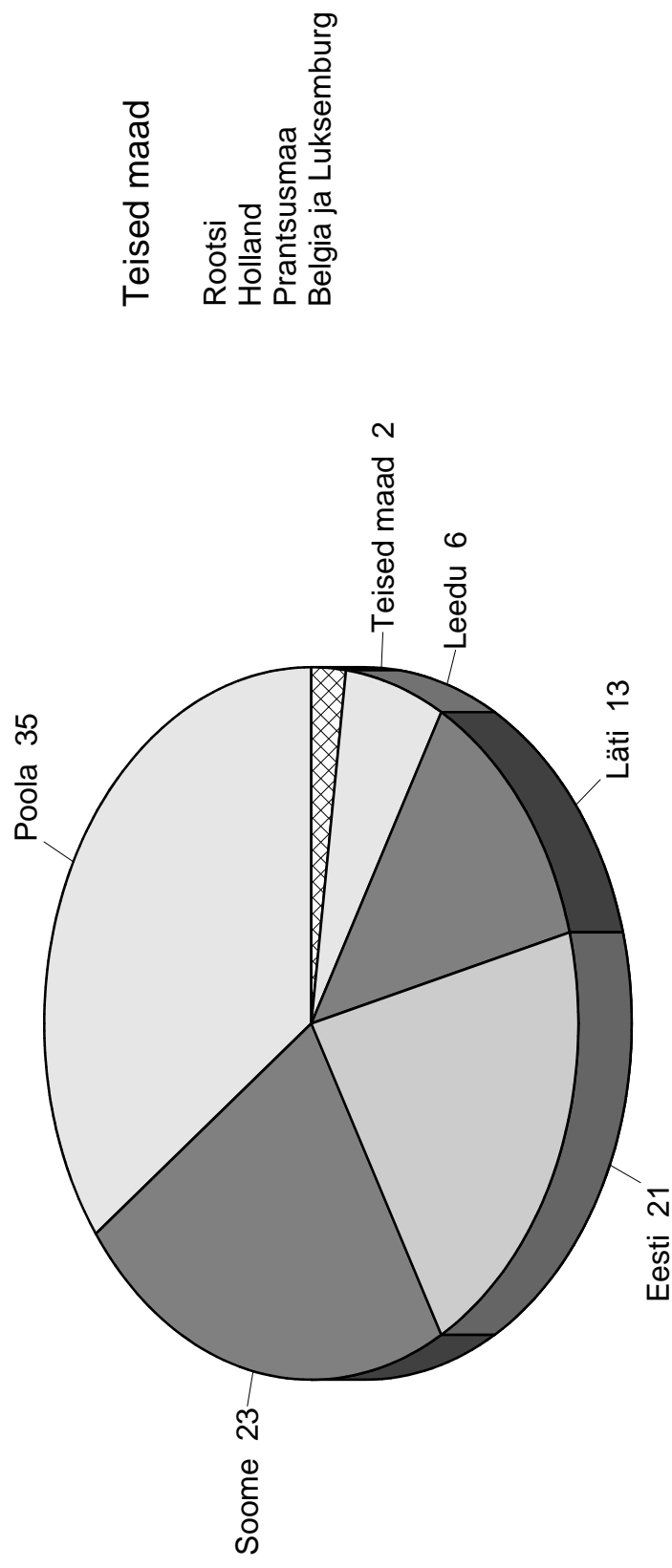
Tabel 6.4

**Muude kodumaiste ja importtoidukaupade suhe kaupluses
pakutavas toidukaupade sortimendis 2009. a mais (%)**

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond		
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup
Margariin	20.7	79.3	16.1	83.9	21.2	78.8	23.2	76.8				
Toiduõli	13.3	86.7	8.0	92.0	15.4	84.6	17.7	82.3				
Konservkurk	57.0	43.0	58.6	41.4	57.4	42.6	54.2	45.8				
Kurk	53.5	46.5	60.0	40.0	51.2	48.8	55.6	44.4				
Tomat	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0				

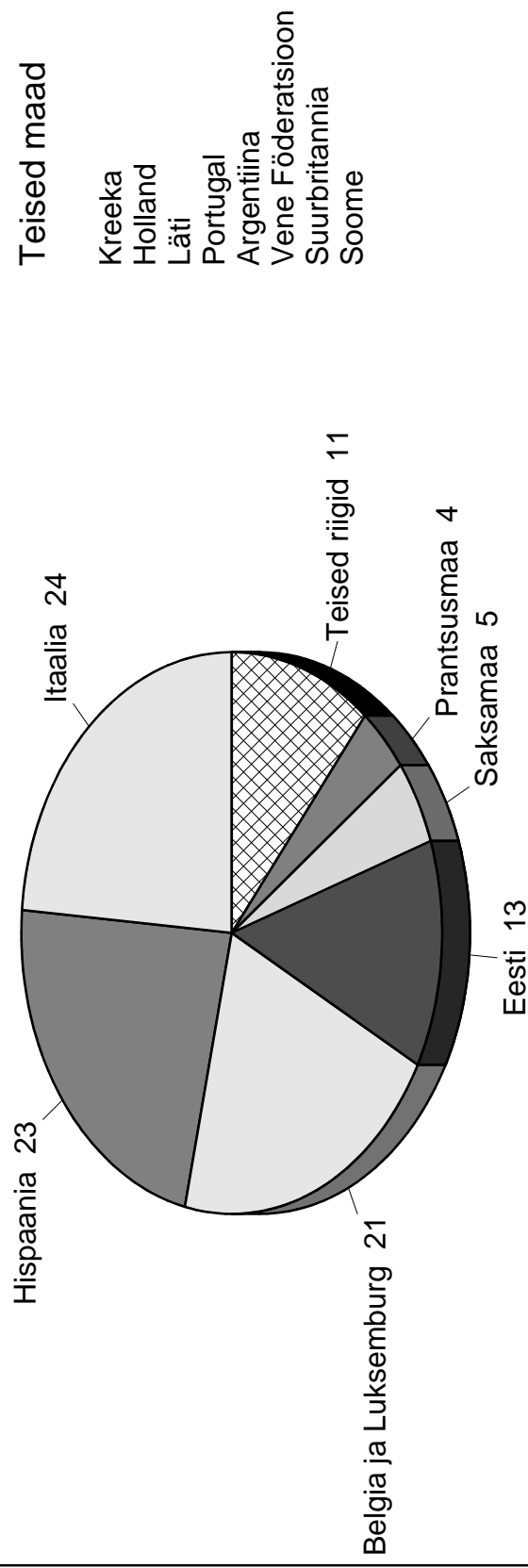
Margariini pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

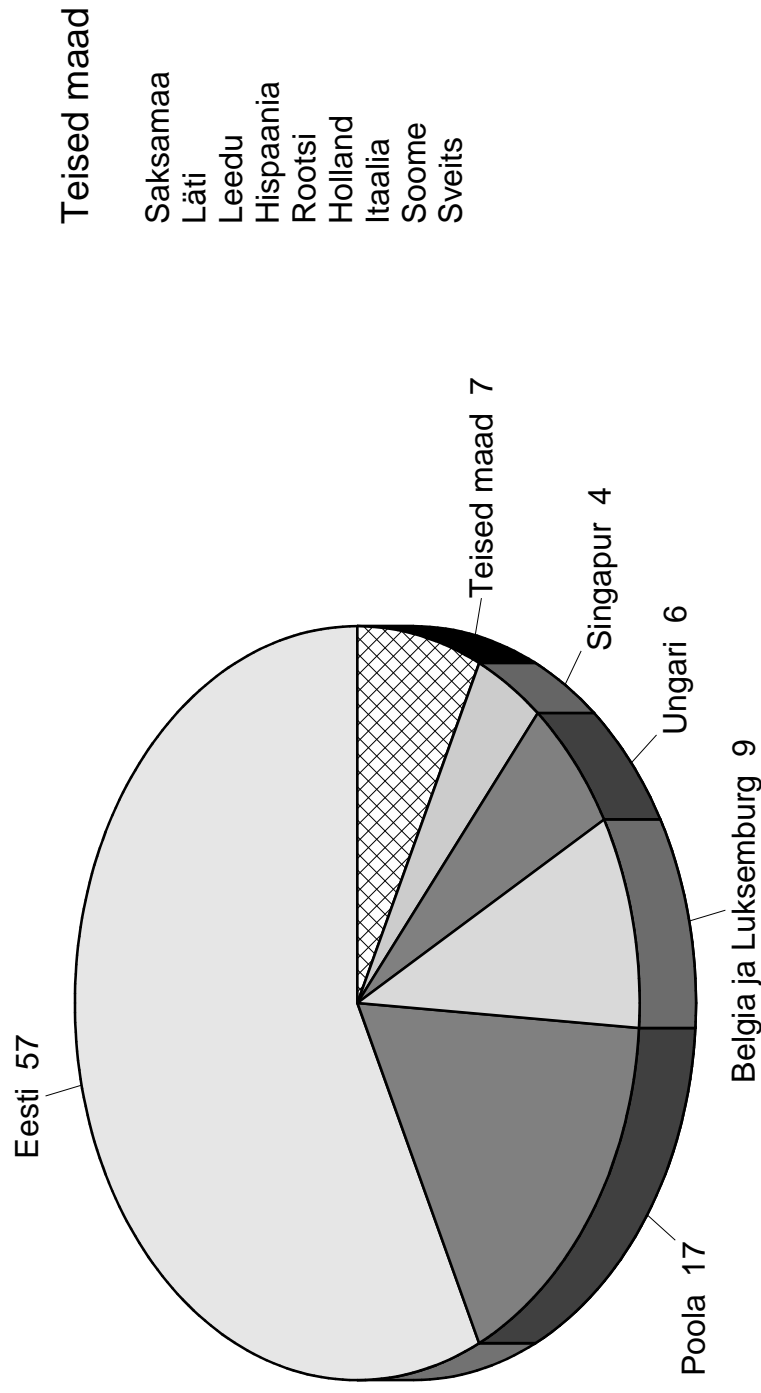
Toiduõli pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Konservkurgi pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 6.5

Muude kodumaiste ja importtoidukaupade osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 1995	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009
Margariin	5	19	9	17	16	13	13	13	13	14	95	81	91	83	84	87	87	87	87	86
Toiduõli	6	35	35	29	31	31	26	27	27	24	94	65	65	71	69	69	74	73	73	76
Konservkurk		45	52	52	47	51	50	48	41	49	55	48	55	48	53	49	50	52	59	51
Kurk		70	38	38	87	69	57	57	34	30	30	62	30	62	13	31	43	43	66	70
Tomat		-	-	-	2	4	2	4	6	2	100	100	100	100	98	96	98	96	94	98

Tabel 6.6

Muude kodumaiste ja importtoidukaupade osakaal kaupluste rahalises käibes 2009. a mais (%)

	Eesti kokku					s.h. Tallinn					muud linnad					maapiirkond					
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	
Margariin	14	86	17	83	83	15	85	11	89	11	89	15	85	11	89	11	89	11	89	11	89
Toiduõli	24	76	24	76	76	26	74	22	78	22	78	26	74	22	78	22	78	22	78	22	78
Konservkurk	49	51	52	48	48	53	47	42	58	42	58	53	47	42	58	42	58	42	58	42	58
Kurk	30	70	37	63	63	34	66	21	79	21	79	34	66	21	79	21	79	21	79	21	79
Tomat	2	98	6	94	94	2	98	-	100	-	100	2	98	-	100	-	100	-	100	-	100

Tabel 6.7

Muude kodumaiste ja importtoidukaupade keskmised hinnad (kr/kg)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup								
	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009	Mai 2002	Mai 2003	Mai 2004	Mai 2005	Mai 2006	Mai 2007	Mai 2008	Mai 2009			
Margariin	43.63	43.21	44.17	48.21	48.29	49.37	59.83	55.87	27.02	27.17	26.39	26.56	26.64	30.71	36.09	37.49			
Toiduõli (kr/l)	16.66	16.79	17.23	16.98	16.35	20.61	26.93	30.28	19.48	19.05	19.06	19.13	18.43	18.98	26.49	31.40			
Konservkurk	25.87	24.71	24.13	25.41	26.24	25.16	28.28	31.22	22.16	19.76	18.21	20.25	21.66	20.48	23.49	30.41			
Kurk	39.05	39.54	37.19	40.08	45.40	63.68	64.86	65.17	31.88	27.86	29.09	29.75	21.84	38.81	33.29	32.36			
Tomat	-	-	-	-	-	-	-	-	48.01	25.72	24.10	30.96	27.53	47.91	31.86	28.65			

Tabel 6.8

Muude toidukaupade keskmised hinnad 2009. a mais (kr/kg)

	Eesti kokku			s.h. Tallinn			muud linnad			maapiirkond					
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup			
Margariin	55.87	37.49	60.30	41.17	54.85	37.18	54.16	35.13	30.28	31.40	33.76	29.74	32.19	30.92	
Toiduõli (kr/l)	31.22	30.41	32.30	31.22	31.38	30.84	30.11	28.91	65.17	32.36	67.15	39.68	30.77	63.14	32.86
Tomat	-	28.65	-	29.32	-	28.96	-	27.49	-	-	-	-	-	-	-